

T.C.
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**LİSE ÖĞRECİLERİNDE AKADEMİK BAŞARI, SOSYAL
DESTEK VE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Kaan Doğan YAZAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KIRŞEHİR-2021

©2021-Kaan Doğan YAZAN

T.C.
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**LİSE ÖĞRECİLERİNDE AKADEMİK BAŞARI, SOSYAL
DESTEK VE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

**EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN
ACADEMIC ACHIEVEMENT, SOCIAL SUPPORT AND
SOCIAL MEDIA ADDICTION OF HIGH SCHOOL
STUDENTS'**

Hazırlayan
Kaan Doğan YAZAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman
Prof. Dr. Cengiz ŞAHİN

KIRŞEHİR-2021

KABUL VE ONAY

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi, Kaan Doğan YAZAN tarafından hazırlanan “*Lise Öğrencilerinde Akademik Başarı, Sosyal Destek ve Sosyal Medya Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*” adlı tez çalışması 10.08.2021 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından oybirliği ile **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman(İmza)

Prof. Dr. Cengiz ŞAHİN

Jüri Başkanı(İmza)

Prof. Dr. Hacı Ömer BEYDOĞAN

Üye.....(İmza)

Doç. Dr. Davut AYDIN

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../2021

(İmza)

Prof. Dr. Hüseyin ŞİMŞEK

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezinin kâğıt ve elektronik kopyalarının Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezinin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezinin yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezinin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

.../.../2021

Kaan Doğan YAZAN

İmza

ÖZET

LİSE ÖĞRENCİLERİNDE AKADEMİK BAŞARI, SOSYAL DESTEK VE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS

Hazırlayan: Kaan Doğan YAZAN

Danışman: Prof. Dr. Cengiz ŞAHİN

2021 – 91

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Jüri

Prof. Dr. Cengiz ŞAHİN

Prof. Dr. Hacı Ömer BEYDOĞAN

Doç. Dr. Davut AYDIN

Bu araştırmanın amacı lise öğrencilerinde akademik başarı, algılanan sosyal destek ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmaya Yozgat ili Merkez ilçesi ve Şefaathli ilçesinde öğrenim gören 14-19 yaş aralığında olan 259 kız ve 206 erkek olmak üzere toplam 465 lise öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın verileri, Kişisel Bilgi Formu, Şahin (2018) tarafından geliştirilen Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Öğrenci Formu ve Yıldırım (1997) tarafından geliştirilen Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Verilerin analizinde Sosyal Bilimler İstatistik Paket Programı (SPSS) kullanılmıştır. Normallik dağılımını test etmek için Kolmogorov-Smirnov testi, öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı ve algılanan sosyal destek puanlarının tespiti için betimsel istatistikler, ikili değişkenler için Mann-Whitney U testi, ikiden fazla değişkenler için Kruskal-Wallis H testi yapılmıştır. Sosyal medya bağımlılığı ile algılanan sosyal destek arasındaki ilişkiyi belirlemek için ise Spearman Rho testi yapılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerdeki sosyal medya bağımlılığının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Sosyal medya bağımlılığı puanları cinsiyete, okul türüne, anne ve baba eğitim düzeyine ve sosyal medya için kullanılan araç değişkenlerine göre farklılık göstermezken, sınıf, akademik başarı, aylık ortalama gelir, evde internet bağlantısı olup olmama, ne kadar zamandır sosyal medyayı kullandığı ve sosyal medya kullanım amacı değişkenlerine göre farklılık göstermiştir. Araştırmanın bir diğer sonucuna göre öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Algılanan sosyal destek puanları cinsiyete ve evde internet bağlantısı olup olmama değişkenlerine göre farklılık gösterirken, sınıf, okul türü, akademik başarı, anne ve baba eğitim düzeyi, aylık ortalama gelir, ne kadar zamandır sosyal medyayı kullandığı, sosyal medya kullanım amacı ve sosyal medya için kullanılan araç değişkenlerine göre farklılık göstermemiştir. Yapılan analizler sonucunda, sosyal medya bağımlılığı ile algılanan sosyal destek arasında negatif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre algılanan sosyal destek düzeyi azaldıkça sosyal medya bağımlılığının arttığı söylenebilir. Öğrencilerdeki sosyal medya bağımlılığını azaltmak için İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri ve Rehberlik ve Araştırma Merkezleri ile iş birliği yapılarak eğitimler düzenlenebilir. Yerel yönetimler (Valilikler, Kaymakamlıklar, Belediyeler vb.) ve Sivil Toplum

Kuruluşları (Dernekler, Vakıflar, Odalar vb.) kendi bölgelerinde sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler yaparak öğrencilerin sosyal medya dışında zaman geçirmeleri sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Algılanan Sosyal Destek, Lise, Sosyal Medya, Sosyal Medya Bağımlılığı, Öğrenci

ABSTRACT

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC ACHIEVEMENT, SOCIAL SUPPORT AND SOCIAL MEDIA ADDICTION OF HIGH SCHOOL STUDENTS'

M.Sc.Thesis

Preparer: Kaan Doğan YAZAN

Advisor: Prof. Dr. Cengiz ŞAHİN

2021 - 91

Kırşehir Ahi Evran University, Graduate School Of Social Sciences

Science of Education Department

Jury

Prof. Dr. Cengiz ŞAHİN

Prof. Dr. Hacı Ömer BEYDOĞAN

Assoc. Prof. Dr. Davut AYDIN

The aim of this study is to examine the relationship between academic achievement, perceived social support and social media addiction of high school students'. A total of 465 high school students, 259 girls and 206 boys, aged between 14-19, studying in Yozgat Merkez and Őefaatlđ districts participated in the research. The datas were collected using the Personal Information Form, the Social Media Addiction Scale Student Form developed by Şahin (2018) and the Perceived Social Support Scale developed by Yıldırım (1997). Scanning model was used in the research. Social Sciences Statistics Package Program (SPSS) was used to analysis of the data. To test the normality, Kolmogorov-Smirnov test, descriptive statistics to determine students' social media addiction and perceived social support scores, Mann-Whitney U test for two variables, Kruskal-Wallis H test for more than two variables were used. The Sperman Rho test was used to determine the relationship between social media addiction and perceived social support. As a result, it was determined that the social media addiction of the students was at a moderate level. While social media addiction scores did not differ according to gender, school type, education level of parents, and tool variables used for social media, class, academic achievement, average monthly income, whether there was an internet connection at home, how long they used social media and social media usage purpose differed according to the variables. According to another result of the study, it was seen that the students' perceived social support levels were high. While perceived social support scores differ according to gender and whether there is an internet

connection at home, class, school type, academic achievement, mother and father education level, monthly average income, how long they have been using social media, the purpose of social media use, and the use of social media for social media purpose did not differ according to devices variables. It was determined that there is a negative relationship between social media addiction and perceived social support. According to this result, it can be said that as the perceived social support level decreases, social media addiction increases. In order to reduce social media addiction, trainings can be organized in cooperation with Provincial/District National Education Directorates and Guidance and Research Centers. Local administrations (Governors, District Governorates, Municipalities, etc.) and Non-Governmental Organizations (Associations, Foundations, Chambers, etc.) can provide social, cultural and sports activities in their regions, allowing students to spend time outside of social media.

Keywords: High School, Perceived Social Support, Social Media, Social Media Addiction, Student

ÖN SÖZ

Bu araştırmanın temel amacı, lise öğrencilerinde akademik başarı, algılanan sosyal destek ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma Yozgat ili Merkez ve Şefaattli ilçelerinde öğrenim gören lise öğrencileri ile yürütülmüştür. Araştırmada öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı ve algıladıkları sosyal destek düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmıştır.

Teknoloji ve internet alanında yaşanan hızlı gelişmeler her geçen gün yeni bir teknolojik cihazı veya internet platformunu hayatımıza sokmaktadır. Sosyal medyanın da bu gelişmelerden en çok etkilenen internet platformu olduğu söylenebilir. İnsanlar sohbet etme, arkadaşlık kurma, video ve resim paylaşma, eski arkadaşlarına ulaşma, araştırma yapma, güncel haberleri takip etme vb. gibi birçok ihtiyacını sosyal medya aracılığı ile karşılamaktadırlar. Son yıllarda yapılan araştırmalar incelendiğinde, lise öğrencilerinin sosyal medyayı aktif olarak kullandıkları görülmektedir. Bu nedenle lise öğrencilerinin sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve sosyal medya bağımlılığı düzeylerinin derinlemesine araştırılması ve yorumlanması önem arz etmektedir. Ayrıca, lise öğrencilerinin ergenlik döneminde oldukları düşünüldüğünde ve bu dönemin duygusal, davranışsal, sosyal ve bilişsel özellikleri dikkate alındığında bu araştırma bir kez daha önem kazanmaktadır.

Geleceğimizin mimarı olacak olan lise öğrencilerimizi başta sosyal medya bağımlılığı olmak üzere her türlü kötü alışkanlıktan ve bağımlılıktan korumak, bu konular ile ilgili araştırmalar yaparak çözüm önerileri sunmak, araştırmaların sonuçlarını paydaşlar ile paylaşmak ve gerekli tedbirleri almak araştırmacılar olarak bizlerin en önemli görevleri arasında yer almaktadır.

Yüksek lisans eğitimimin ilk gününden son gününe ve tezimin ilk kelimesinden son kelimesine kadar bana destek olan ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli danışman hocam Prof. Dr. Cengiz ŞAHİN'e minnettarım.

Araştırmama gönüllü olarak katılan öğrencilere, veri toplama sürecinde desteklerini esirgemeyen idarecilerime ve öğretmen arkadaşlarıma, yüksek lisans eğitimimin her aşamasında yanımda olan eşim Fatma Şeyda YAZAN'a ve desteklerinden dolayı anneme, babama ve kardeşime teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

KABUL VE ONAY.....	i
BİLDİRİM.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	v
ÖN SÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
BÖLÜM I.....	1
1.GİRİŞ.....	1
1.1. PROBLEM DURUMU.....	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ.....	5
1.3. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	7
1.4. VARSAYIMLAR.....	7
1.5. TANIMLAR.....	8
BÖLÜM II.....	9
2.KURAMSAL AÇIKLAMALAR.....	9
2.1.Bağımlılık ve İnternet Bağımlılığı.....	9
2.2.İnternet Bağımlılığını Açıklayan Modeller.....	10
2.2.1.Young'un İnternet Bağımlılığı Modeli.....	10
2.2.2.Caplan'ın Modeli.....	11
2.2.3.Grohol'ün Patolojik İnternet Kullanım Modeli.....	11
2.2.4.Suler'in İnternet Bağımlılığı Modeli.....	12
2.3.Genel Olarak Sosyal Medya Kavramı.....	12
2.3.1.Sosyal Medya.....	12

2.3.2. Sosyal Medyanın Özellikleri.....	13
2.3.3.Sosyal Medya Ortamları ve Özellikleri.....	14
2.3.4 Sosyal Medya Bağımlılığı.....	15
2.3.5. Sosyal Medya Kullanımının ve Bağımlılığının Nedenleri.....	15
2.3.6. Sosyal Destek ve Sosyal Medya Bağımlılığı Arasındaki İlişki.....	16
2.4.Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar.....	17
2.4.1.Sosyal Medya Bağımlılığı İle İlgili Araştırmalar.....	17
2.4.2.Sosyal Medya Bağımlılığı ve Sosyal Destek İle İlgili Araştırmalar...	33
2.4.3.Sosyal Medya Bağımlılığı ve Akademik Başarı İle İlgili Araştırmalar.....	36
BÖLÜM III.....	39
3. YÖNTEM.....	39
3.1. ARAŞTIRMA MODELİ.....	39
3.2. ARAŞTIRMA EVREN VE ÖRNEKLEMİ	39
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	41
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	41
3.3.2. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği- Öğrenci Formu (SMBÖ-ÖF).....	41
3.3.3. Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ASDÖ-R).....	42
3.4. VERİLERİN ANALİZİ.....	43
BÖLÜM IV.....	45
4. BULGULAR	45
4.1.İnternet ve Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıklarına Dair Bulgular...	45
4.2.Sosyal Medya Bağımlılığına Dair Bulgular	47
4.3.Algılanan Sosyal Destek Düzeyine Dair Bulgular.....	53
4.4.Sosyal Medya Bağımlılığı ve Algılanan Sosyal Destek Düzeyi Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular.....	59

BÖLÜM V	60
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	60
5.1. SONUÇ VE TARTIŞMA	60
5.1.1. Demografik Bilgilere ve İnternet ve Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıklarına Dair Sonuçlar ve Tartışma	60
5.1.2. Sosyal Medya Bağımlılığına Dair Sonuçlar ve Tartışma	63
5.1.3. Algılanan Sosyal Destek Düzeyine Dair Sonuçlar ve Tartışma	66
5.1.4. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Algılanan Sosyal Destek Düzeyi Arasındaki İlişkiye Dair Sonuçlar ve Tartışma	69
5.2. ÖNERİLER	70
KAYNAKÇA	72
EKLER	86
ÖZGEÇMİŞ	92

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilere Ait Demografik Bilgiler	39
Tablo 2. Normallik Dağılımının Kolmogorov-Smirnov Testi İle İncelenmesi.....	43
Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin İnternet ve Sosyal Medya Kullanımlarına Ait Bilgiler.....	45
Tablo 4. Öğrencilerin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinden Aldıkları Puanlara Ait Betimsel İstatistikler.....	47
Tablo 5. Lise Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	48
Tablo 6. Lise Öğrencilerinin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	48
Tablo 7. Lise Öğrencilerinin Okul Türü Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	49
Tablo 8. Lise Öğrencilerinin Akademik Başarı Düzeyi Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	49
Tablo 9. Lise Öğrencilerinin Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	50
Tablo 10. Lise Öğrencilerinin Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	50
Tablo 11. Lise Öğrencilerinin Aylık Ortalama Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	50
Tablo 12. Lise Öğrencilerinin Evinde İnternet Bağlantısı Olup Olmama Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Mann-Whitney U Testi Sonuçları..	51
Tablo 13. Lise Öğrencilerinin Ne Kadar Zamandır Sosyal Medya Kullandığı Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	51
Tablo 14. Lise Öğrencilerinin Sosyal Medyayı Hangi Amaçla Kullandığı Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	51

Tablo 15. Lise Öğrencilerinin Sosyal Medya Hesabını Genellikle Hangi Araç Yardımı İle Kullandığı Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	53
Tablo 16. Öğrencilerin Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinden Aldıkları Puanlara Ait Betimsel İstatistikler.....	53
Tablo 17. Lise Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	54
Tablo 18. Lise Öğrencilerinin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	54
Tablo 19. Lise Öğrencilerinin Okul Türü Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	55
Tablo 20. Lise Öğrencilerinin Akademik Başarı Düzeyi Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	55
Tablo 21. Lise Öğrencilerinin Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	56
Tablo 22. Lise Öğrencilerinin Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	56
Tablo 23. Lise Öğrencilerinin Aylık Ortalama Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	57
Tablo 24. Lise Öğrencilerinin Evinde İnternet Bağlantısı Olup Olmama Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	57
Tablo 25. Lise Öğrencilerinin Ne Kadar Zamandır Sosyal Medya Kullandığı Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	57
Tablo 26. Lise Öğrencilerinin Sosyal Medyayı Hangi Amaçla Kullandığı Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	58
Tablo 27. Lise Öğrencilerinin Sosyal Medya Hesabını Genellikle Hangi Araç Yardımı İle Kullandığı Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	58

Tablo 28. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Toplam Puanları İle Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Toplam Puanları ve Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Durumu.....	59
Tablo 29. Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Toplam Puanları İle Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Toplam Puanları ve Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Durumu.....	59

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
ARPA	Gelişmiş Savunma Araştırmaları Projeleri Birimi
ARPANET	Gelişmiş Araştırma Projeleri Dairesel Ağı
ASDÖ-R	Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Revize Formu
CD-ROM	Kompakt Disk Sadece Okunabilir Bellek
DSM-4	Ruh Hastalıkları Teşhisi ve İstatistikleri El Kitabı - 4
ENİAC	Elektronik Sayısal Entegreli Hesaplayıcı
ODTÜ	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
SMBÖ-ÖF	Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Öğrenci Formu
SPSS	Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı
SSCB	Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
ULAKBİM	Ulusal Akademik Ağ ve Bilim Merkezi
WHO	Dünya Sağlık Örgütü
WWW	Geniş Dünya Ağı

BÖLÜM I

1.GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmaya ait problem durumuna, araştırmanın amacına, araştırmanın önemine, araştırmanın sınırlılıklarına, varsayımlarına ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. PROBLEM DURUMU

Günümüz dünyasında yaşanan gelişmeler her alanda olduğu gibi teknoloji alanında da fazlasıyla yaşanmaktadır. Özellikle 2000’li yılların başlangıcından itibaren teknoloji alanında dünya genelinde hızlı bir gelişim süreci yaşanmıştır. Özellikle bilgisayar ve internet bu gelişmelerin en önemlileri arasında yer almaktadır. Hem bilgisayar hem de internet, günümüzdeki birçok teknolojik gelişmenin olmazsa olmaz iki temel ögesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Teknoloji dünyası bu iki ögeyi kullanarak yeni icatlar ve keşifler yapmış ve insanların kullanımına sunmuştur. Bilgisayar ve internetin insanlara sağlamış olduğu faydalardan dolayı her geçen gün hem bilgisayarın hem de internetin daha fazla insan tarafından kullanıldığı bilinmektedir. Bilgisayar ve internetin insan hayatına kazandırdığı en önemli faydalardan birisi olarak sosyal medya platformları gösterilebilir. İnsanlar bilgiye ulaşmak, diğer insanlarla iletişim kurmak, duygu ve düşüncelerini paylaşmak veya eğlenmek gibi çeşitli amaçlar için sosyal medya ortamlarını sıklıkla kullanmaktadır.

Bilgisayarın tarihsel gelişimine bakıldığında, 1600’lü yıllarda büyük sayılarla çarpma işlemi kolaylaştırmak için üretilen basit bir hesap makinesine kadar gitmektedir. Daha sonra 1890’lı yıllarda işçilerin işe gelişleri konusunda yaşanan problemleri çözmek için geliştirilen bir sistemin bugünkü bilgisayarların temelini oluşturmuştur. 1930’lu yıllarda IBM markasının kurulması ile birlikte belirli bir miktar bilginin saklanabildiği ve elektronik olan bilgisayarlar geliştirilmiştir. 1945 yılında geliştirilen ENIAC (Electronic Numerical Integrator And Computer) isimli bilgisayar, programlanabilir ilk bilgisayar olduğu için dünyada geliştirilen ilk bilgisayar olarak kabul edilmektedir. 1980’li yıllarda bilgisayarlara CD-ROM eklenmesi ile insanlar ofislerinde ve evlerinde bilgisayar kullanmaya başlamıştır. Bilgisayar teknolojisi alanında yaşanan hızlı gelişmeler sayesinde 1990’lı yıllarda Laptop bilgisayarlar geliştirilmiş ve piyasaya sürülmüştür. 2000’li yıllardan sonra ise bilgisayar teknolojisi alanında yaşanan gelişmeler daha da hızlanmış ve boyutları daha küçük olan ve çok hızlı işlemler yapabilen bilgisayarlar üretilmeye başlanmıştır (İşman, 2001). Günümüz dünyasındaki bilgisayarların milyonlarca insan tarafından kullanılmasının en önemli nedenlerinden birisi olarak bilgisayarlara birçok özellik kazandıran internetin olduğu düşünülmektedir.

İngilizce kelimeler olan “international” ve “network” kelimelerinden oluşan “internet” dünya üzerinde milyonlarca kişinin kullandığı bir ağ olarak bilinmektedir. Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği arasında yaşanan soğuk savaş yıllarındaki rekabet insanların internet ile tanışmasına ortam hazırlamıştır. 1957 yılında SSCB'nin yapay uydusu olan Sputnik'i uzaya göndermesi üzerine ABD Savunma Bakanlığı uzay ile ilgili çalışmalar yapmak ve teknolojiyi ordunun kullanımına sunmak amacıyla Gelişmiş Savunma Araştırmaları Projeleri Birimi (ARPA) kurulmuştur. ABD Hava Kuvvetleri tarafından ise olası bir saldırı karşısında ülke genelinde iletişimi sürdürmek için askeri bir bilgisayar ağı tasarlanmasına karar verilmiştir. (Onur, 2019). 1962 yılının Ağustos ayında, Massachusetts Teknoloji Enstitüsü çalışanlarından J. C. R. Licklider, dünya tarihinin ilk internet kaydını gerçekleştirmiştir. İnsanların bilgi ve programlara kolaylıkla ulaşabilecekleri bir küresel ağ fikri ile 1962 yılının Ekim ayında Gelişmiş Savunma Araştırmaları Projeleri Birimi çalışmaları başlamıştır (İnan, 2010). 1969 yılında, ABD Hava Kuvvetleri tarafından kurulan askeri ağ ile ARPA birleştirilerek Gelişmiş Araştırma Projeleri Dairesel Ağı (ARPANET) kurulmuştur (Günüç ve Kayri, 2010).

1969 yılında ABD tarafından kurulan ARPANET ile askeri üsler arasında bilgi akışı sağlanmıştır (Ellsworth, 1996:27). 1972 yılında bir konferans ile tanıtılarak, ilk önce askeri amaçlı olarak geliştirilen bu ağ, daha sonra üniversiteler, kamu kuruluşları, araştırma merkezleri ve stratejik resmi kurumlar arasında kullanılmaya başlanmıştır. 1989 yılında internet ticarileşmeye başlamış ve bağlantı noktası sayısı 100.000'i aşmıştır. Bu yıldan itibaren internete bağlanma maliyeti düşmüş ve internet herkesin kullanımına açık bir ağ haline getirilmiştir (Güçdemir, 2003). Bir internet servisi olan World Wide Web (www) sayesinde internet tüm dünyaya yayılmış ve 1993 yılında kullanıcı sayısı 2 milyonu bulurken web sitesi sayısı da 600'ü geçmiştir. 1994 yılında yarısından fazlası ABD'de olmak üzere 3 milyon kişi internete erişim sağlamıştır. Bu kullanıcıların sayısı 1996 yılında 40 milyona, 1998 yılında 100 milyona ve 2002 yılında ise 600 milyona ulaşmıştır (Barutçugil, 2002:22). Internet World Stats (2019) raporuna göre 2000 ve 2019 yılları arasında dünyadaki bazı ülkelerin ve toplam dünya nüfusunun internet kullanım istatistikleri araştırılmıştır. Bu araştırmanın sonucuna göre 2000 yılında dünyada 360.985.492 kişi internet kullanırken, 2019 yılında bu sayı 4.536.248.808'e yükselmiştir. 2000 ve 2019 yılları arasında farklı coğrafyalardaki ülkelerin kullanıcı oranları incelendiğinde, Çin'deki internet kullanıcı sayısı 22.500.000'den 854.000.000'a, Amerika'da 95.354.000'den 292.892.868'e, Rusya'da 3.100.000'den 116.353.942'ye, Japonya'da 47.080.000'den 118.626.682'ye, Mısır'da 450.000'den 49.231.493'e İran'da 250.000'den 62.702.731'e Nijerya'da

200.000'den 123.486.615'e yükselmiştir. We Are Social (2020) raporuna göre ise dünya genelinde günümüzde internet kullanıcı sayısı 4 milyar 54 milyon olarak verilmiştir.

Türkiye ilk olarak 1993 yılında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) ile Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) iş birliği ile global internet ağına bağlanmıştır (Parlak ve Balık 2005). 1994 yılından itibaren bazı kurum ve firmalara internet ağı verilmesine başlanması ile beraber, Ege Üniversitesi (1994), Bilkent Üniversitesi (1995) ve Boğaziçi Üniversitesi (1996) internet ağına kavuşmuştur (İçel, 1998:107). Ülkemizdeki diğer akademik kuruluşların da internete erişim sağlayabilmesi için 1997 yılında Ulusal Akademik Ağ ve Bilim Merkezi (ULAKBİM) kurulmuş ve kurulan bu sistem ile ülkemizdeki üniversiteler internet kullanmaya başlamıştır (Onur, 2019). Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de internet, ilk olarak bilgi aktarımı amacıyla kullanılmış ve daha sonra farklı alanlarda kullanılmaya başlanmıştır. Özellikle 1995 yılından sonra ticari amaçlı kullananların sayısında ciddi artışlar görülmüştür (Aydoğmuş, 2017). Ülkemizde internetin ilk yıllarda fiyatının pahalı olmasından dolayı abone sayısı az iken, günümüzde internet abone sayısının ciddi oranda artış gösterdiği görülmektedir. TÜİK (2019) verilerine göre ülkemizde internet abone sayıları 1998 yılında 229.885, 2000 yılında 1.629.156, 2005 yılında 2.248.105, 2010 yılında 14.443.644, 2015 yılında 48.617.291 ve 2019 yılında ise 77.048.026 olarak raporlanmıştır.

Son yıllarda teknolojik cihazlardaki (bilgisayar, laptop, tablet, vb.) hızlı gelişim, insanlar arasındaki internet kullanım oranını arttırmıştır. Yurттаş (2013)'a göre insanlar bilgi edinmek, arkadaşlık ilişkileri kurmak, video/film indirmek, banka işlemlerini yapmak ve alışveriş yapmak gibi çeşitli nedenlerden dolayı interneti kullanmaktadırlar. İnternet alanında yaşanan gelişmeler çeşitli internet araçları kullanılarak bu işlemlerin yapılabilmesine olanak sağlamıştır. Sosyal medya ortamları da bu araçlardan bir tanesi olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanlar günümüzde bilgi paylaşma, bilgiye ulaşma, haberleşme, oyun oynama, sohbet etme, video/film izleme, araştırma yapma ve alışveriş yapma gibi birçok amaca yönelik olarak sosyal medya ortamlarını kullanmaktadırlar (Çemrek, Baykuş ve Özaydın, 2014). Boyd ve Ellison (2008)'a göre sosyal medya ortamlarını eşsiz kılan ve insanlara çekici gelmesini sağlayan şey insanlara yabancılar ile tanışmalarına fırsat vermesi ve kullanıcıların kendilerini açıkça ifade etmelerine olanak sağlamasıdır.

İnternet ve sosyal medya kontrollü ve bilinçli olarak kullanıldığında insanlara ciddi faydalar sağlamaktadır. Ancak hem internetin hem de sosyal medyanın gereğinden fazla ve

bilinçsiz olarak kullanılması çeşitli problemleri de beraberinde getirmektedir. Bu sorunlar ekonomik, psikolojik, sosyolojik, mesleki, ailesel ve çevresel sorunlar olabilir. Şahin ve Korkmaz (2011) bireyin ölçüsüz bir biçimde internet kullanması ve bu nedenle mesleki, sosyal ve bireysel alanlarda problemler yaşaması durumu internet bağımlılığı olarak tanımlamıştır. Kayri ve Gününç (2010) internet bağımlılığını, insanların planladığı süreyi aşarak, internet ortamlarında daha fazla zaman geçirmesi ve internet kullanımında kontrolünü kaybetmesi olarak ifade etmiştir.

Şahin ve Yağcı (2017)'ya göre tabletler ve akıllı telefonlar gibi cihazlar kullanılarak insanların iş yerlerinden bile internete kolayca ulaşım sağlaması, sosyal medya kullanımını arttırarak toplumu olumsuz olarak etkileyen bir durum haline gelmeye başlamıştır. İnternetin gereğinden fazla kullanılmasının bazı problemlere neden olduğu gibi, sosyal medya ortamlarının da aşırı kullanımı benzer problemlere neden olmaktadır. Bu problemlerden arasında en önemlisinin sosyal medya bağımlılığı olduğu söylenebilir. Sosyal medya bağımlılığı, sosyal medya platformlarına karşı aşırı düşkün olmak, bu ortamlarda sürekli olarak çevrim içi olma isteğine sahip olmak, sosyal medya ortamlarını kullanmada kendini kontrol edememe sorunu yaşamak ve bu duygunun günlük kişisel faaliyetleri olumsuz olarak etkilemesi olarak tanımlanmıştır (Andreassen ve Pallesen, 2014). Çiftçi (2018)'ye göre insanların sosyal medya kullanması günlük işlerini engelliyorsa, akademik başarısını olumsuz etkiliyorsa, kullanıcı sanal durumları gerçek zannediyorsa, algı ve dikkat eksikliği yaşıyorsa ve sosyal medya hesaplarını kontrol etmediği zaman huzursuzluk yaşıyorsa sosyal medya bağımlılığından söz etmek mümkündür.

Yurtiçinde ve yurtdışında yapılan bazı çalışmalarda, ergenlerin başkaları ile iletişim kurmak, yalnızlık duygusu ile baş etmek ve duygusal yönden destek alabilmek için internet kullanımına daha fazla yöneldikleri sonucuna ulaşılmıştır (Ceyhan ve Ceyhan 2008 ve Hamburger ve Ben-Artzi, 2003). Bu sonuç dikkate alındığında ergenlerin, arkadaşları, aileleri ve öğretmenlerinden algıladıkları sosyal desteğin ergenlik döneminde internet bağımlısı olma konusunda daha da önemli hale geldiği görülmektedir. Çetin, Peker ve Eroğlu (2011) tarafından yapılan araştırmada bireyin çevreden algıladığı sosyal destek düzeyi arttığında internetten zarar görme olasılığının daha az olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Siyez (2008) çevresinden yeteri kadar sosyal destek almadığını düşünen ergenlerin yalnızlık duygusu yaşadıklarını ve dikkat çekmek amacıyla riskli davranışlara yöneldiklerini ifade etmektedir. Bu riskli davranışlar içerisinde ulaşılmasının en kolay olanının internet ve sosyal medya olduğu söylenebilir. Ergenler farklı teknolojik cihazlardan ve farklı yerlerden

internete ve sosyal medyaya ulaşım sağlayarak yalnızlık duygularını bastırmak için bu ortamlarda yeni arayışlar içerisine girmektedir.

İnternetin yanlış kullanılması ergenlerin akademik başarılarını olumsuz olarak etkilemektedir (Makas, 2008). Bilinçsiz internet kullanımına bağlı olarak, geç saatlere kadar uykusuz kalma, ders saatlerine geç kalma, dikkat ve motivasyon problemi yaşama ve yorgunluk gibi nedenlerin akademik başarıyı olumsuz etkilediği bilinmektedir (Anderson, 2001 ve Young ve Rodgers, 1998). Esen (2010) tarafından yapılan araştırmada internet bağımlılığının neden olduğu düşük akademik başarı sonucunda ergenin kötü notlar aldığı ve okuldan atılmaya kadar uzanan bazı olumsuz durumlarla karşı karşıya kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yukarıda ifade edilen açıklamalardan da görüleceği üzere sosyal medya bağımlılığı ile algılanan sosyal destek ve akademik başarı arasında ilişki olmasının mümkün olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, lise öğrencileri arasında sosyal medya bağımlılığının algılanan sosyal destek ve akademik başarı arasındaki ilişkisinin incelenmesinin literatüre önemli ölçüde katkı sağlayabileceği düşünülebilir. Sosyal medya bağımlılığı kavramının son yıllarda ortaya çıkmasından dolayı, literatürde yeterince çalışma olmadığı görülmektedir. Yapılan literatür taramaları sonucunda, sosyal medya bağımlılığı, akademik başarı ve sosyal destek üzerinde yapılan bir araştırmaya rastlanmamıştır. Yapılacak olan bu çalışma, literatüre katkı sağlayacağı gibi yeni tartışma konularına da zemin hazırlayacaktır. Bu nedenle bu araştırmada “Lise öğrencilerinde akademik başarı, algılanan sosyal destek ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkiyi incelemek” amaçlanmıştır.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu araştırmanın temel amacı, lise öğrencilerinde akademik başarı, algılanan sosyal destek ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Bu temel amaç doğrultusunda aşağıda belirtilen sorulara cevap aranmıştır:

1. Lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılık durumları ne düzeydedir?
2. Lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılık düzeyleri;
 - a. Cinsiyete
 - b. Sınıf düzeylerine
 - c. Okul türlerine

- ç. Akademik başarı düzeylerine
- d. Annelerinin ve babalarının eğitim düzeylerine
- e. Ailenin gelir düzeyine
- f. Evinde internet bağlantısı bulunma durumuna
- g. Sosyal medyayı ne kadar zamandır kullandığına
- ğ. Sosyal medyayı kullanım amaçlarına
- h. Sosyal medyayı hangi araç yardımı ile kullandıklarına göre farklılaşmakta mıdır?

3.Lise öğrencilerinde algılanan sosyal destek ne düzeydedir?

4. Lise öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek düzeyleri;

- a. Cinsiyete
- b. Sınıf düzeylerine
- c. Okul türlerine
- ç. Akademik başarı düzeylerine
- d. Annelerinin ve babalarının eğitim düzeylerine
- e. Ailenin gelir düzeyine
- f. Evinde internet bağlantısı bulunma durumuna
- g. Sosyal medyayı ne kadar zamandır kullandığına
- ğ. Sosyal medyayı kullanım amaçlarına
- h. Sosyal medyayı hangi araç yardımı ile kullandıklarına göre farklılaşmakta mıdır?

5.Lise öğrencilerinde algılanan sosyal destek ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişki nasıldır?

Teknolojideki hızlı gelişmeler internetin gelişimini de olumlu yönde etkilemiştir. Her geçen gün internet hayatımıza daha fazla girmiş ve bizlere sunduğu imkanların sayısı artmıştır. Bankaların sunduğu internet şubeciliği, mail, e-devlet ve e-okul gibi günlük hayatımızı kolaylaştıran uygulamaların yanı sıra eğlenmemize fırsat sunan sosyal medya ortamları da bu gelişimin sonucu olarak gösterilebilir. Sosyal medya ortamları, insanların resim ve video paylaşmasına, arkadaşlık ilişkileri kurmasına, yeni insanlar ile tanışmasına ve sohbet etmesine imkan sağlayan platformlardır. Özellikle gençler tarafından çok sık kullanılan sosyal medya ortamları aşırı kullanılması durumunda bağımlılığa yol açmaktadır.

Sosyal medya bağımlılığı ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde lise öğrencilerinin internet ve sosyal medya kullanım sürelerinde her geçen gün artış olduğu görölmektedir. İncelenen araştırmalar sonucunda internet ve sosyal medya bağımlılığının öğrencilerde akademik, psikolojik, sosyolojik, ekonomik ve fiziksel bir takım olumsuzluklara neden oldukları sonucuna ulaşılabilir. Psikolojik olumsuzluklar olarak yalnızlık, değersizlik hissi, stres ve kaygı örnek olarak gösterilebilirken sosyolojik ve ekonomik olumsuzluklar olarak ise ailesel sorunlar, iletişim problemleri ve kötü arkadaşlık ilişkileri örnek verilebilir. Fiziksel olumsuzluklar olarak ise yorgunluk, eklem ve kemik rahatsızlıkları, göz hastalıkları ve yeme bozuklukları örnek verilebilir. Sosyal medya ve internet ortamlarında gereğinden fazla zaman geçiren öğrencilerde düşük akademik başarı düzeyi ve devamsızlık problemi gibi bazı akademik problemler olduğu görölmektedir.

Konu ile ilgili yapılan literatür taraması sonucunda özellikle lise öğrencileri üzerinde sosyal medya bağımlılığı ile ilgili yapılan çalışmaların sayısının yetersiz olduğu gözlemlenmiştir. Bu nedenden dolayı, yapılacak olan bu çalışma ile literatüre yeni bilgiler kazandırılacak ve bu çalışma, ilerleyen zamanlarda yapılacak olan çalışmalara veri sağlayacaktır. Bunun yanı sıra, özellikle son zamanlarda ergenler için önemli bir konu haline gelen sosyal medya bağımlılığı hakkında öneriler verilecektir.

Bu araştırmanın sonuçları, Milli Eğitim Bakanlığı'na İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne, Rehberlik ve Araştırma Merkezleri'ne, bağımlılıkla mücadele eden sivil toplum örgütlerine, öğretmenlere, velilere ve okul psikolojik danışma ve rehberlik servislerine kaynak olması ve sosyal medya bağımlılığı konusunda fikir vermesi açısından önemlidir.

1.3. ARAşTIRMANIN SINIRLILIKLARI

1. Bu araştırma, 2018-2019 eğitim öğretim yılında, Yozgat ili Merkez ilçesi ve Şefaattli ilçesinde yapılmıştır. Araştırmaya dört farklı lise türü (Fen Lisesi, Anadolu Lisesi, İmam Hatip Lisesi ve Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi) dâhil edilmiştir. Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin yaş aralığı 14-19'dur. Bu araştırma, araştırmaya katılan 485 öğrencinin cevapları ile sınırlıdır.

1.4. VARSAYIMLAR

1. Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin ölçek sorularına doğru ve samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

2. Araştırma için seçilen örneklem evreni temsil etmektedir.

3.Araştırmada kullanılan ölçeklerin araştırmanın amacına uygundur.

1.5. TANIMLAR

Bağımlılık: Bir davranışa veya nesneye gereğinden fazla düşkün olma durumudur (Şahin ve Yağcı, 2017).

İnternet Bağımlılığı: Bireylerin ölçsüz bir şekilde interneti kullanması ve bu nedenle mesleki, sosyal ve bireysel alanlarda problemler yaşaması durumudur (Şahin ve Korkmaz, 2011).

Sosyal Medya Bağımlılığı: Sosyal medya platformlarına karşı ciddi derecede düşkün olmak, bu ortamlarda sürekli olarak çevrim içi olma isteğine sahip olmak, sosyal medya ortamlarına bağlanmada kendini kontrol edememe duygusu yaşamak ve bu durumun günlük yaşamsal faaliyetleri olumsuz olarak etkilemesidir (Andreassen ve Pallesen, 2014).

Ergenlik: Çocukluk ve yetişkinlik dönemleri arasında geçen zaman dilimi ve 10-19 yaşları arasındaki kişilerin gelişme ve büyüme dönemleridir (WHO, 2014).

Akademik Başarı: Öğrencinin derslerdeki notları, test puanı veya her ikisinin birden değerlendirildiği öğrenme ortamında kazanılan bilgiler ve becerilerdir (Karadağ, 2007).

Sosyal Destek: Kişinin çevresindekilerden sağladığı psikolojik ve sosyal destek olarak tanımlamıştır Yıldırım (1998).

Algılanan Sosyal Destek: Çevreden alınan sosyal desteğin işlevinin yeterli olup olmaması konusunda bireyin kendisini değerlendirmesidir (Soylu, 2002).

BÖLÜM II

2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR

2.1. Bağımlılık ve İnternet Bağımlılığı

Bağımlılık kavramı eskiden alkol, esrar ve eroin gibi bağımlı yapıcı maddelerin kullanılması sonucu ortaya çıkan bir kavram olarak kullanılırken günümüzde kullanım alanı genişlemiştir. Günümüzde insanların bağımlılıklarını tanımlarken iş bağımlısı, arkadaş bağımlısı, bilgisayar veya teknoloji bağımlısı ve sosyal medya bağımlısı gibi farklı kavramları kullanmaktayız (Shaw ve Black, 2008).

Bağımlılık türlerinin özellikleri göz önüne alındığında davranışsal bağımlılık ve madde bağımlılığı olmak üzere iki ana başlıkta karşımıza çıkmaktadır. Madde bağımlılığı, kullanıldığında kişilere haz veren ve gerilimini ortadan kaldıran, gelecekte problemlere yol açacağı bilinmesine rağmen kullanımına devam edilen, kontrol edilmesi mümkün olmayan uyuşturucuya veya diğer maddelere düşkünlük olarak tanımlanmaktadır. Davranışsal bağımlılık ise, bireyin hareketlerinin psikolojik, sosyolojik ve fizyolojik olarak sorunlara neden olsa da, kişinin bu hareketleri bırakamaması, bu hareketlere kontrolsüzce devam etmesi ve çevresine zarar verse bile bu hareketleri görmezden gelmesi olarak tanımlanmaktadır (Şahin ve Günüç, 2020:6). Teknoloji bağımlılığı, internet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, kumar bağımlılığı, alışveriş bağımlılığı ve spor bağımlılığı başta olmak üzere, davranışsal bağımlılığının türlerini çoğaltmak mümkündür. Günümüz dünyasında, teknoloji, internet ve bilgisayar alanında yaşanan hızlı gelişmeler göz önüne alındığında, bu bağımlılıklar içerisinde teknoloji, internet ve sosyal medya bağımlılıklarının diğer bağımlılıklara göre daha önemli olduğu söylenebilir.

Teknoloji bağımlılığı ilk olarak İngiltere’de çalışılmaya başlanmış ve daha sonra diğer ülkelere de yayılmıştır. İnternet bağımlılığı ise ilk olarak 1996 yılında Amerikan Psikoloji Derneğinin genel toplantısında Kimberly Young tarafından dile getirilmiştir. Daha sonra çeşitli akademisyenler ve araştırmacılar bu konu üzerinde çalışmaya başlamışlardır.

Ruh Hastalıklarının Teşhisi ve İstatistiği El Kitabı 4 (DSM-4)’te sadece kimyasal maddeler için bağımlılık kriterleri verilmiş, davranışsal bağımlılıklara ait herhangi bir içeriğe yer verilmemiştir. Young (1998) herhangi bir maddenin kötü amaçla kullanımını içermeyen internet bağımlılığını dürtü kontrol bozuklukları altında yer alan kumar bağımlılığı ile yakından ilişkilendirmiştir. Daha sonra, kumar bağımlılığı ölçütlerini internet

bağımlılığına uyarlayarak internet bağımlılığı alanında ilk ciddi tanı ölçütlerini oluşturmuştur.

Young (2007)'a göre internet bağımlılığı, insanların ilişkisel, sosyal ve mesleki becerilerini olumsuz olarak etkileyen klinik bir bozukluktur. 2000'li yılların başına kadar internet bağımlılığının varlığı tartışma konusu iken günümüzde kabul edilmiş ve tedavi yöntemleri üzerinde çeşitli çalışmalar yapılmıştır.

2.2. İnternet Bağımlılığını Açıklayan Modeller

2.2.1. Young'un İnternet Bağımlılığı Modeli

Young (1998), internet bağımlılığı olan kişilerde davranışsal bir dürtü kontrol bozukluğu olduğunu ifade etmiş ve kimyasal bir madde kullanımı olmadığı için madde bağımlılığı ölçütlerinin kullanılmasına karşı çıkmıştır. Young (1998) tarafından belirlenen ve aşağıda belirtilen 8 kriterden en az 5 tanesinin 6 ay süresince görülmesi durumunda kişi, internet bağımlısı olarak tanı almaktadır.

Young (1998) tarafından belirlenen tanı kriterleri:

- 1.İnternet ile aşırı derecede zihinsel uğraş (sürekli olarak internet ortamını düşünmek, internet üzerinden hayaller kurmak, internet üzerinden planlar yapmak, vb.).
- 2.Her geçen gün daha fazla internet kullanım ihtiyacı duymak.
- 3.İnternet kullanımını azaltmaya ya da kontrol etmeye yönelik başarısız girişimlerde bulunmak.
- 4.Planlanan süreden daha fazlasını internet ortamında geçirmek.
- 5.Aile bireylerine veya arkadaşlarını internet kullanım süresi hakkında yalan söylemek.
- 6.Aşırı internet kullanımından dolayı arkadaş, aile ve iş ortamlarında sorunlar yaşamak, fırsatları tehlikeye atmak veya kaybetmek.
- 7.İnternet kullanımının azalması durumunda huzursuzluklar yaşamak.
- 8.İnterneti olumsuz duygulardan kaçmak ve uzaklaşmak için kullanmak.

Young (2000) internet bağımlılığını siber-cinsel bağımlılık, sanal arkadaş bağımlılığı, net kompulsifleri, bilgi aşırı yüklemesi ve bilgisayar bağımlılığı olmak üzere beş alt kategoriye ayırmıştır.

2.2.2. Caplan'ın Modeli

Bazı insanlar internet kullanımı konusunda kendilerini kontrol edebilirken bazıları kontrol etmede zorluklar yaşayabilmektedir. Kendini kontrol etmede zorluk yaşayan insanlar sosyal, akademik, ailesel ve çevresel bazı sorunlar yaşamaktadırlar. İnsanların sorun yaşamasına neden olan bu tür davranış örüntüleri, insanlara zarar vereceğinden dolayı "problemlili" olarak tanımlanmaktadır (Caplan, 2002). Bu düşünceden dolayı Caplan, "problemlili internet kullanımı" kavramını kullanmanın daha doğru olduğunu savunmuştur.

Caplan (2002) tarafından geliştirilen modele göre insanlar, sanal ortamlarda kendilerini daha rahat hissettikleri için interneti aşırı olarak kullanırlar ve devamında da problemlili internet kullanımı ortaya çıkar. Sosyal ortamlarda ve yüz yüze iletişimlerde kendilerini ifade etmekte zorluk yaşayan kişiler internet ortamlarında kendilerini daha rahat hissederler. Bu ortamlarda olumsuz özelliklerini karşısındaki kişiye aktarmaktan kaçır ve olumlu özellikleri hakkında konuşurlar. Böylece, internet ortamında kurulan iletişim heyecanlı, daha az riskli ve kolay gelir.

2.2.3. Grohol'ün Patolojik İnternet Kullanım Modeli

Grohol (2012) internet bağımlılığın en temelinde sosyalleşmenin yattığını ifade etmektedir. İnsanların internette geçirdiği sürenin çoğunluğu sosyal etkileşim içermektedir. Gerçek hayatında yeteri kadar sosyalleşemeyen insanlar internet ortamında bu ihtiyacını karşılamaya çalışmaktadır.

Grohol'e göre internet bağımlılığı üç aşamalı olarak gerçekleşmektedir. Büyülenme adı verdiği ilk aşamada, insanlar alışık olmadıkları bir ortamda yeni ve heyecan verici bir çevre ile karşılaşılır ve bu heyecan insanları internette tutar. Bu durum ikinci aşamaya geçinceye kadar internetin kullanım süresinde artışa neden olur. İkinci aşamayı hayal kırıklığı olarak adlandırmaktadır. Bu aşamada insanlar büyülenme aşamasında aldıkları kadar zevk almamaktadırlar. Bu nedenden dolayı internet kullanımında bir azalma görülür. Üçüncü aşamaya geçişe kadar kullanımda azalma devam eder. Üçüncü aşamayı ise denge aşaması olarak adlandırmıştır. Birey, internet kullanımına bir denge getirir ve internet ortamı ile gerçek hayat arasında bir denge kurar. Bu aşamadan sonra bireyin internet kullanımı dengeli olarak devam eder.

2.2.4.Suler'in İnternet Bağımlılığı Modeli

Suler (1999)'e göre insanlar ortak olan belirli ihtiyaçlar çerçevesinde bir araya gelirler. İnsanlar bir davranışa veya kişiye karşı takıntı geliştirdiklerinde, bu takıntı bilinçdışı bir arzuyu ifade eder. Psikolojik olarak sağlıklı olmak, ancak bu arzuların tatmin edilmesi ile elde edilebilir. Önemsenmeyen veya bastırılan arzular patolojik bazı bağımlılıklar ile sonuçlanabilir. Suler (1999)'e göre sağlıklı ve problemlili internet kullanımı sekiz kriter ile ayırt edilebilir. Bu kriterler:

- 1.İnternet aktivitesinin türü.
- 2.İnternet aktivitesinin kullanıcının gerçek hayatındaki işlevselliği.
- 3.Bunaltıya dair öznel duygular.
- 4.İnternetteki etkinliğin karşıladığı ihtiyaçların türü ve sayısı.
- 5.Karşılanmamış ihtiyaçların altında yatan yoksunluğun derecesi.
- 6.Deneyim ve dâhil olma süreci.
- 7.Sanal hayat ve gerçek hayat arasındaki uyum ve denge.
- 8.İhtiyaçlar hakkında bilinç düzeyindeki farkındalık derecesi.

Suler (1996) internet ortamındaki etkileşimin insanların ihtiyaçları doğrultusunda gerçekleştiğini ifade etmiştir. Bu ihtiyaçların, cinsel ihtiyaçlar, kişilerarası temas, öğrenme ve saygınlık, ait olma ve kendini gerçekleştirme ihtiyacı olduğunu ifade etmiştir.

2.3. Genel Olarak Sosyal Medya Kavramı

Bu bölümde sosyal medya kavramının tanımlarına, özelliklerine, sosyal medya ortamları ve özelliklerine, sosyal medya bağımlılığına ve bağımlılığın nedenlerine yer verilmiştir.

2.3.1. Sosyal Medya

Sosyal medyanın, yurt içinde ve yurt dışında nasıl tanımlandığı araştırıldığında karşımıza çeşitli tanımlar çıkmaktadır. Bu tanımlardan bazıları aşağıda verilmiştir:

- ❖ Çevrimiçi olarak içerik üretilen, paylaşılan ve iş birliği yapılan web 2.0 uygulamalarıdır (Kuss ve Griffiths, 2012).
- ❖ Bireyin sosyal bir platformda kendini tanıtmaya, diğer kullanıcılar ile iletişim kurma, kurulan iletişimi devam ettirme, fotoğraf, video ve resim paylaşma, kişisel

bilgilerini içeren profil sayfası oluşturma ve yeni arkadaşlık edinme fırsatı sunan çevrimiçi ortamlardır (Tutgun Ünal, 2015).

- ❖ İnsanların internet üzerinden zaman ve mekan sınırlaması olmaksızın düşüncelerini ifade etmelerine imkan sağlayan ve başka insanlarla da fikir alışverişinde bulunma fırsatı sunan bir platformdur (Bulunmaz, 2011).
- ❖ Kullanıcılar tarafından oluşturulan, sosyal ağ siteleri, bloglar ve çevrimiçi değerlendirme siteleri gibi hizmetlerdir (Heinonen, 2011).
- ❖ Yer ve zaman sınırlaması olmadan, mobil tabanlı tartışmanın ve paylaşmanın esas olduğu bir çeşit iletişim şeklidir (Vural ve Bat, 2010).
- ❖ Farklı düşüncelerin ve bilgilerin web siteleri aracılığı ile paylaşımına sunulmasına imkan veren bir uygulama alanıdır (Weinberg, 2009:1).

Sosyal medya ile ilgili yapılan tanımlar incelendiğinde, sosyal medya, web sitelerinin kullanarak insanların diğer insanlar ile düşüncelerini paylaştığı, farklı düşüncelerin ifade edildiği, kişilerin kendini tanıtmak, resim ve video paylaşmak ve yeni arkadaşlıklar kurmak için kullandığı platformlar olarak tanımlamak mümkündür.

2.3.2.Sosyal Medyanın Özellikleri

Sosyal medyanın en temel özelliği, insanların hayatlarının hemen hemen her yerinde kullanıma uygun olmasıdır (Köseoğlu ve Al, 2013). Bu uygunluk, sosyal medya ortamlarının her geçen gün daha fazla kullanılmasında etkili bir nedendir. Arkadaşlık ilişkileri kurma, iş ilanlarına bakma, sınavlar için soru paylaşma ve çözme, resim, video ve fotoğraf paylaşma bu kullanım alanlarından bazıları olarak göze çarpmaktadır. Hajli (2014)'ye göre sosyal medya iletişimde kolaylık sağlayan bir araç olduğu için bilgi paylaşımını daha basit hale getirir ve insanlara sosyal destek sağlar.

Vural ve Bat (2010) sosyal medyanın diğer özelliklerini aşağıdaki gibi sıralamıştır:

- 1.Erişim olanağı yüksektir.
- 2.Sosyal medya ortamları herkese açıktır.
- 3.Kullanılabilirliği yüksektir.
- 4.Katılımcı sınırı yoktur.
- 5.Karşılıklı etkileşim vardır.
- 6.Kaynaştırıcı bir araçtır.
- 7.Yeni gruplar/topluluklar oluşturmaya müsait bir yapıdadır.

Yukarıdaki özellikler incelendiğinde sosyal medya ortamlarının insanlar arasında iletişimi sağlayan, yeni gruplar oluşturulmasına yardımcı olan, herkesin kullanımına açık olan ve insanlar arasında kaynaşmayı sağlayan bir araç olduğu görülmektedir.

Kullanıcı sayısı her geçen gün artan sosyal medya ortamları avantajları ve dezavantajları içerisinde bulundurmaktadır. Çakmak (2014)'a göre bu avantajlar, eğlence, ekonomik etkileşim ve ticari avantajlar, ifade özgürlüğü, örgütlenme, sosyalleşme ve iletişim sağlama ve bilgiye erişim olarak ifade edilmiştir. Bu avantajlar, insanlara sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda kolaylıklar sağlamaktadır. Sosyal medyanın dezavantajları ise yalnızlık hissi, etik kaygılar, bilgi kirliliği, alışkanlık yaratma, zaman kaybı ve yüzeysellik olarak tanımlanmıştır (Çakmak, 2014).

2.3.3.Sosyal Medya Ortamları ve Özellikleri

Sosyal medya ortamları, her geçen gün kendisini geliştirerek yeni özellikleri ile kullanıcılarının karşısına çıkmaktadır. Eni (2017) bu özellikler dikkate alarak, sosyal medya ortamlarının sınıflandırılması aşağıdaki gibi yapmıştır:

Video Paylaşım Siteleri

İnsanların izlemek istediği videoları kolay bir şekilde bulmasına yardımcı olan ve bu videoların izlenmesine yardımcı olan sosyal medya ortamlarıdır. Youtube ve Dailymotion bu platformlarının en çok kullanılanları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bloglar

Günlük yazmanın sosyal medya ortamına aktarılmış hali olarak düşünülebilir. İnsanların her türlü konuda istediklerini istedikleri kadar yazmasına olanak sağlayan ve yazılan yazılara yorum yapılmasına izin veren sosyal medya ortamlarıdır. Blogger.com ve Wordpress bu platformların en çok kullanılanları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sosyal Ağlar

İnternet kullanan insanların birleri arasında iletişim kurmasını sağlayan, ortak çıkarılara sahip olan kişilerin bir araya gelerek topluluklar oluşturmasına yardımcı olan, resim, video ve müzik paylaşımına imkan sağlayan etkileşim siteleri olarak tanımlanabilir. Facebook, MySpace ve Instagram bu platformların en çok kullanılanları olarak karşımıza çıkmaktadır.

Durum Uygulamaları

İnsanların arkadaşlarına nerede, ne zaman ve ne yaptıklarını kısa cümleler ile ifade etmesini sağlayan uygulamalardır. Twitter ve Thumblr bu platformların en çok kullanılanları olarak karşımıza çıkmaktadır.

2.3.4. Sosyal Medya Bağımlılığı

Sosyal medya, her geçen gün geliştirilen içeriği ile insanları kendisine daha fazla bağlamaktadır (Bat ve Kayacan, 2016). Sosyal medyanın gelişen özellikleri insanlar tarafından kolaylıkla uyum sağlayabilmekte ve zamanla sosyal medya kullanım oranlarında artışa sebep olmaktadır. Sosyal medya kullanımına ilişkin artışın belirgin bir şekilde artması, bağımlılık riskini ortaya çıkarmaktadır.

Medya bağımlılığı ilk kez 1976 yılında kitle iletişim araçlarına karşı olan bağımlılığı tanımlamak için kullanılmıştır (Işık ve Topbaş, 2015). İnsanların sosyal medya ortamlarında giderek daha fazla zaman geçirmeleri sosyal medya bağımlılığı teriminin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Andreassen ve Pallesen (2014) sosyal medya bağımlılığını, sosyal medya platformlarına karşı ciddi derecede düşkün olmak, bu ortamlarda sürekli olarak çevrim içi olma isteğine sahip olmak, sosyal medya ortamlarına bağlanmada kendini kontrol edememe duygusu yaşamak ve bu durumun günlük yaşamsal faaliyetleri olumsuz olarak etkilemesi olarak tanımlamıştır.

2.3.5. Sosyal Medya Kullanımının ve Bağımlılığının Nedenleri

Sosyal medya bağımlılığının nedenleri araştırıldığında, insanların genellikle sosyal nedenlerden dolayı sosyal medya kullanmaya yöneldiği görülmektedir (Akyazı ve Tutgun Ünal, 2013; Hazar, 2011; Kuss ve Griffiths, 2012; Koç ve Karabatak, 2011; Tutgun Ünal ve Köroğlu, 2013). Yapılan araştırmalarda, insanların arkadaşları ve aile bireyleri ile iletişim sağlamak, arkadaşları ile plan yapmak, duygu ve düşüncelerini başkaları ile paylaşmak, ilgisine çeken gruplara katılmak, video ve resim paylaşmak, bilgi edinmek, yeni arkadaşlıklar edinmek, eğlenmek ve oyun oynamak amacıyla sosyal medya ortamlarını kullandıkları tespit edilmiştir.

Balcı ve Tiryaki (2014) tarafından öğrencilerin Facebook kullanım nedenlerini incelemek için 494 lise öğrencisi ile yapılan araştırmada, öğrencilerin mesajlaşmak, arkadaşlar arasında ile iletişim kurmak, eğlenmek ve dinlenmek, fotoğraf yükleme ve

başkalarının fotoğraflarını incelemek ve yorum okumak ve yorum yapmak için Facebook kullandıkları tespit edilmiştir. Foloranmi (2013) tarafından 994 Nijeryalı öğrenci ile yapılan araştırmada öğrenciler, insanlarla tanışmak, sohbet etmek, arkadaşları ile buluşmak ve fotoğraf yüklemek amacıyla sosyal medya ortamlarını kullandıklarını ifade etmiştir. Kim, Sohn ve Choi (2011) tarafından 589 Koreli öğrenci ile yapılan araştırmada öğrenciler arkadaş araştırmak, sosyal destek aramak ve bilgi edinmek ve eğlenmek amacıyla sosyal medya ortamlarını kullandıklarını belirtmişlerdir.

Hazar (2011)'e göre insanların yüz yüze iletişim için gerekli olan bazı durumların (hazırlanmak, yolculuk etmek, buluşmaya gitmek, para harcamak, tekrar eve dönmek, vb.) devre dışı bırakılarak iletişimde kolaylık sağlanması insanları sosyal medya kullanmaya yönelten sebeplerden birisi olarak görülmektedir. Koç ve Karabatak (2011)'in sosyal ağların öğrenciler üzerindeki etkisini inceleyen araştırmanın sonucuna göre, öğrencilerin sosyal ağları kullanma sebeplerinin başında eski veya yeni arkadaşlıklar kurmak ve sohbet etmek gelmektedir.

Yapılan araştırmaların sonuçları incelendiğinde, insanların genellikle arkadaşlık kurmak, sohbet etmek, eğlenmek veya paylaşımda bulunmak amacıyla sosyal medya ortamlarını kullandıkları görülmektedir. Bu nedenlerden dolayı sosyal medya kullanımındaki artış ise bağımlılığa neden olmaktadır. Bu yüzden, sosyal medya bağımlılığının nedenleri olarak yukarıdaki araştırmanın sonuçlarında elde edilen bulguların geçerli olduğu düşünülmektedir.

2.3.6. Sosyal Destek ve Sosyal Medya Bağımlılığı Arasındaki İlişki

Sosyal bir varlık olan insan kişiliğini geliştirmesi ve çeşitli ihtiyaçlarını karşılaması için çevresindeki diğer insanlara ihtiyaç duymaktadır. İnsan, diğer insanlardan aldığı sosyal desteğe hayatı boyunca ihtiyaç duymakta ve bu desteği arttırarak hayatı boyunca karşılaşması muhtemel olan sorunlarını daha rahat aşabilmektedir (Tanrıverdi, 2012).

Sosyal destek, insanların karşılaşması muhtemel olan problemlere karşı onları koruyan, anne, baba, yakın arkadaş ve öğretmen gibi kişilerden algılanan ve bireyin davranışlarını düzenlemeye fayda sağlayan bir algı olarak tanımlanmıştır (Malecki ve Demaray, 2006). Johnson ve Sarason (1979)'a göre sosyal destek, insanların güvendiği insanlar aracılığıyla çevredeki kaynaklardan faydalanma becerisi olarak tanımlanmaktadır. Tanımlardan da anlaşılacağı üzere, insanlar yaşadıkları problemleri çevrelerinden

algıladıkları sosyal destek sayesinde daha rahat aşabilmektedirler. Çevreden algılanan sosyal destek sevgi, saygı, benlik duygusu, değerli olma hissi ve ilgi görme gibi temel ihtiyaçlarımızı karşılayarak fiziksel ve ruhsal sağlığımıza olumlu etkide bulunmaktadır. Sorias (1988)'a göre sosyal destek, insanların problemlerini çözmeye kişinin en önemli yardımcısından biridir.

Öğrencilerin en önemli sosyal destek kaynakları düşünüldüğünde, bu kaynakların ailelerinden ve arkadaşlarından oluştuğu söylenebilir. Özbay (1996) ailesinden ve arkadaşlarından yeteri kadar sosyal destek alan öğrenciler problemlerini büyütmeden çözüme ulaştırdıklarını ve akademik olarak daha başarılı olduğunu ifade etmiştir. Algılanan sosyal desteğin az olması durumunda öğrenciler, sorunlarını çözmek için başka kaynaklara yönelebilir. Ergenlik döneminde olan öğrenciler, hayatlarında karşılaştıkları problemleri çözmekte zorlandıklarında, problemi çözmek için aradıkları desteği bulmak için farklı arayışlara girmektedirler (Cüceloğlu, 1987:24). Bu durumdan dolayı öğrenciler, ihtiyacı olan sosyal desteği yeteri kadar alamazsa bu ihtiyacını karşılamak için internete ve sosyal medya ortamlarına yönelebilirler. İnternette ve sosyal medyadan tanıştıkları kişilerden veya üye oldukları gruplardan ihtiyacı olan sosyal desteği arama içerisinde olabilirler. Aradıkları sosyal desteği internette veya sosyal medya ortamlarında bulan öğrenciler bu ortamlara her geçen gün daha fazla zaman ayırmakta ve bu artış bağımlılığa neden olabilmektedir.

2.4. Konu İle İlgili Yapılan Araştırmalar

Sosyal medya bağımlılığı konusunda hem yurtiçinde hem de yurtdışında çeşitli çalışmalara rastlamak mümkündür.

2.4.1. Sosyal Medya Bağımlılığı İle İlgili Araştırmalar

Valkenburg, Peter ve Schouten (2006) tarafından yapılan araştırmada arkadaşlık sitelerinin gençlerde benlik saygısı ve refahı üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapılan araştırmaya çevrimiçi ortamlarda profili olan 881 kişi katılmıştır. Araştırma sonucunda gençlerin sosyal ağ sitelerini kullanma sıklığının benlik saygısı ve refahı üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir.

Ehrenberg, Juckes, White ve Walsh (2008)'in 200 üniversite öğrencisi ile yaptıkları çalışmada öğrenciler birden fazla amaç çerçevesinde sosyal medya kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Baker (2009) ve Choi, Son, Park, Han ve Kim (2009) tarafından yapılan araştırmalarda sosyal medya kullanım süresindeki artışın günlük yaşamsal faaliyetlerde aksamalara ve bozulmalara neden olduğu görülmüştür. Ayrıca, aşırı sosyal medya kullanımının uyku kalitesini olumsuz etkilediği, hem uyku kalitesinde hem de uyku süresinde azalmaya neden olduğu tespit edilmiştir.

Luscombe (2009) tarafından yapılan araştırmada Facebook gibi sosyal medya ortamlarını aşırı derecede kullanan evli çiftlerin evlilik yaşantılarında problemler yaşadığı ve boşanmaya kadar gidebilecek sorunlar ile karşılaştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Aynı araştırmalarda, evli çiftlerin sosyal medya bağımlılığı düzeyleri arttıka yaşadıkları sorun sayısının da arttığı tespit edilmiştir.

Bonetti, Campbell ve Gilmore (2010)'un çeşitli çevrimiçi iletişim ortamlarını kullanmanın yalnızlık ve kendini ifade etme becerisi ile ilişkisini incelemek amacıyla yaptığı araştırmada 626 öğrenciden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda yalnızlık duygusu yaşayan öğrencilerin sosyal medya ortamlarında kendilerini daha iyi ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler sosyal medya ortamlarını daha çok arkadaş bulmak amacıyla kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Kim, Kim ve Nam (2010) tarafından yapılan araştırma sonucuna göre, 18-34 yaş aralığındaki kadınların %34'ü sabah uyandığında tuvalete gitmeden sosyal medya hesabını kontrol ettiğini, %39'unun kendisini sosyal medya bağımlısı olarak tanımladığı ve %49'u erkek arkadaşlarının sosyal medya hesaplarını izinsiz olarak ele geçirdiklerini ve kontrol ettiklerini ifade etmiştir.

Kirschner ve Karpinski (2010) ve Rouis, Limayem ve Salehi-Sangari (2011) tarafından yapılan araştırmalarda lise öğrencilerinde sosyal medya kullanımı ile akademik başarı arasında negatif yönde bir ilişki bulunmuştur. Her iki araştırma sonucunda da öğrencilerin sosyal medya kullanım süreleri arttıka akademik başarılarında düşüşler olduğu tespit edilmiştir.

Hazar (2011)'ın öğrencilerin günlük sosyal medya kullanım sürelerini incelemek amacıyla yaptığı araştırmaya 248 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin %50'si günde 2-4 saat arasında sosyal medya kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Çam ve İşbulan (2012)'ın 1257 eğitim fakültesi öğrencisiyle yaptıkları araştırmada erkeklerin Facebook bağımlılığı düzeyleri kızlara nazaran daha yüksek düzeyde iken, son sınıf düzeyindeki öğrencilerin Facebook bağımlılığı seviyeleri diğer sınıf düzeylerine göre daha yüksek bulunmuştur.

Berigel, Kokoç ve Karal (2012) tarafından yapılan araştırmaya 2539 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin yarısından fazlası kendilerini sosyal medya bağımlısı olarak algılamadıklarını ifade ederken, internete girdiklerinde ilk olarak sosyal medya sayfalarını kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Turel ve Serenko (2012) tarafından sosyal ağ sitelerinde eğlencenin yararları ve zararlı isimli araştırmaya 194 sosyal ağ kullanıcısı katılmıştır. Araştırma sonucunda aşırı sosyal medya kullanımının insanlarda olumsuz davranış geliştirmede etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca aşırı sosyal medya kullanımının patolojik ve uyumsuz davranışların sergilenmesine sebep olduğu tespit edilmiştir.

Andreassen (2012) tarafından yapılan araştırmada sosyal medya bağımlılığı ile sosyalleşme arasında negatif yönde bir ilişki bulunmuştur. Bireylerin sosyal medya bağımlılığı düzeyleri arttıkça sosyalleşme ve günlük yaşam faaliyetlerini yerine getirmede sorunlar yaşadığı tespit edilmiştir.

Wu (2013)'ün Facebook'ta bulunan Happy Farm isimli oyunun sosyal medya bağımlılığına olan etkisini incelemek amacıyla yaptığı araştırmada sosyal medya bağımlılığı ile internette oynanan oyun arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Tiggemann ve Slater (2013) tarafından kız öğrencilerde beden imajı kaygısı ile internet etkisi arasındaki ilişki Facebook ele alınarak incelenmiştir. Araştırmaya 13-15 yaş arasında olan 1087 kız öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan kız öğrencilerin %95'i evlerinde internet bağlantısı olduğunu ve %75'i Facebook hesabı olduğunu ifade etmiştir. İnternet ortamında harcanan zamanın zayıf olma isteği ve vücutları denetleme ile önemli bir ölçüde ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Foloranmi (2013)'nin 994 Nijeryalı öğrenci ile yaptığı araştırmada öğrencilerin %31'i bir saat içerisinde, %22.3'ü iki saat içerisinde ve %22'si her gün Facebook hesaplarını kontrol ettiklerini ifade etmiştir. Aynı araştırmanın bir diğer sonucuna göre ise öğrencilerin %22.1'i insanlarla tanışmak, %19.5'i sohbet etmek, %15'i okul ile ilgili çalışmalarda yardım almak ve %13.5'i diğer insanlarla buluşmak amacıyla kullandıklarını

belirtmiştir.

Koroğlu ve Tutgun Ünal (2013) tarafından yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinde sosyal medya kullanımını incelemek amaçlanmıştır. Araştırmaya 428 öğrenci katılmıştır. Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin %92.3'ünün Facebook, %58'inin Twitter, %20.8'inin Youtube, %16.9'unun Foursquare ve %17.4'ünün Instagram hesaplarına sahip oldukları bulunmuştur.

Akyazı ve Tutgun Ünal (2013) tarafından yapılan araştırma devlet ve vakıf üniversiteleri öğrencilerinde sosyal medya kullanımlarını incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre devlet üniversitesindeki öğrencilerin %89'unun Facebook, %75.5'inin Twitter hesabına ve %48.5'inin diğer sosyal medya hesaplarına sahip oldukları görülmüştür. Vakıf üniversitesinde okuyan öğrencilerin ise %89.4'ünün Facebook, %70'inin Twitter ve %55.2'sinin diğer sosyal medya hesaplarına sahip oldukları bulunmuştur.

Wu (2013) tarafından yapılan araştırmada 197 Taiwanlı üniversite öğrencisinin günlük sosyal medya kullanım süreleri incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin %28.2'si günde 1-3 saat arasında, %22'si 3-5 saat arasında ve %12.4'ü günde 5 saatten fazla sosyal medyayı kullandıklarını ifade etmiştir.

Meier ve Gray (2014) tarafından yapılan kız öğrencilerin beden imajı ile Facebook'taki etkinliği arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla bir araştırma yapılmıştır. Araştırmaya ortaokul ve lisede okuyan 103 kız öğrenci katılmıştır. Çalışma sonucunda Facebook'ta fotoğraf paylaşma bağımlılığı ile vücut imajı bozukluğu arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Balcı ve Tiryaki (2014) tarafından yapılan araştırmada lise öğrencilerinde Facebook bağımlılığını ölçmek amaçlanmıştır. Araştırmaya 494 lise öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonuçlarında kadınların sosyal medya bağımlılığı puanlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, Facebook kullanım zamanı arttıkça Facebook bağımlılığının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tutgun Ünal (2015) tarafından yapılan "Sosyal Medya Bağımlılığı: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma" isimli tez çalışmasında araştırmacı tarafından geliştirilen ve 41 maddeden oluşan Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 1034 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda üniversite öğrencilerinin

sosyal medya bağımlılığı düzeylerinin düşük seviyede olduğu tespit edilmiştir. Sosyal medya bağımlılığının cinsiyete, yaşa ve erişilen cihaz türüne göre farklılaşmadığı görülürken günlük sosyal medya kullanım süresine, sosyal medyayı ne zamandan beri kullandıklarına, sosyal medya uygulamaları sayısına, öğrenim gördüğü fakülteye ve sosyal medya kullanım amacına göre farklılaştığı tespit edilmiştir.

Ho, Lwin ve Lee (2017) tarafından Singapur'da yetişkin ve gençlerden oluşan 5000 kişilik bir örneklem grubuyla yapılan araştırmada, gençlerin yetişkin bireylere göre daha fazla sosyal medya bağımlısı oldukları ve katılımcılarda öz kimlik algısı ile sosyal medyayı aşırı kullanımı arasında negatif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Tanrikulu (2018) tarafından yapılan "Güncellenmeliyim: Sosyal Ortamlarda Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ve Bunun Ergen ve Genç Yetişkinlerdeki Sosyal Medya Bağımlılığı Boyutlarına Yordayıcı Olarak Öncülleri" isimli tez çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 315 lise ve 344 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda gelişmelerden geri kalma korkusu ile sosyal medya bağımlılığı arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Şeker (2018) tarafından yapılan ve "Sosyal Medya Bağımlılığı ile Depresyon ve Anksiyete Arasındaki İlişki" isimli tez çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 18 yaş üstünde olan 392 bireyden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığının yaşa, cinsiyete, eğitim durumuna ve medeni durumuna göre bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Sosyal medya bağımlılığı ile depresyon arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Dalaylı (2018) tarafından yapılan "Orta Yaş Üstü Bireylerin Dijital Çağda İletişim Kurma Pratikleri: Sosyal Medya Bağımlılığı ve Sosyal İzolasyon" isimli tez çalışmasında birebir görüşme yöntemi ile 8 kadın ve 8 erkek olmak üzere toplam 16 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda en popüler sosyal medya platformun Facebook olduğu, katılımcıların tamamının sosyal medyaya akıllı telefonları aracılığıyla ulaşım sağladıkları ve katılımcıların 10 tanesinin günde 6-7 saat arasında sosyal medya kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Tatar (2018)'ın obez bireylerde sosyal medya bağımlılığı sıklığını incelediği çalışmada Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 179 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda 45 yaş altındaki katılımcıların %50'sinin ve 45 yaş üzerindeki

katılımcıların ise %31'inin sosyal medya bağımlısı olduğu belirlenmiştir. Beden kitle endeksi ile sosyal medya bağımlılığı arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Karaçor (2018) tarafından “Üniversite Öğrencilerinde İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı ile Depresyon Düzeyleri Arasındaki İlişki” isimli çalışmada İnternet Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 151 öğrenciden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda internet bağımlılığı ile depresyon arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu ve en çok kullanılan sosyal medya hesabının Instagram olduğu tespit edilmiştir.

Akbulut (2018) tarafından yapılan “Erişkinlerde Sosyal Medya Bağımlılığı, Beden İmajı, Sosyal Anksiyete ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli tez çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 25-30 yaş aralığında olan 100 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda katılımcıların sosyal medyayı genellikle iletişim kurmak ve fotoğraf paylaşmak amacıyla kullandıkları, kadınların sosyal medya kullanım sürelerinin erkeklerden daha fazla olduğu ve sosyal medya bağımlılığı ile sosyal aksiyete arasında pozitif yönde ve sosyal medya bağımlılığı ile benlik saygısı arasında negatif yönde bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Kaya (2018)'nin “Sosyal Medya Bağımlılığı ile İnternet Kullanım Amaçları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma” isimli tez çalışmasında araştırmacı tarafından geliştirilen Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 357 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığının cinsiyete göre farklılık göstermediği ancak yaşa, medeni duruma ve çalışma süresine göre anlamlı bir farklılık olduğu onucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların sosyal medya bağımlılığı ile günlük internet kullanımı ve internet kullanım amaçları, arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

İliş (2018)'in “Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığı ile İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi” isimli tez çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 385 öğrenciden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda iletişim becerilerinin sosyal medya bağımlılığının %12'sini yordadığı, öğrencilerin sosyal medya bağımlılık düzeyinin orta seviyede olduğu ve sosyal medya bağımlılığı ile iletişim becerileri arasında negatif yönde bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Çakır (2018) tarafından yapılan ‘‘Yetişkinlerde Sosyal Medya Bağımlılığı, Narsisizm ve Empati Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi’’ isimli tez çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu kullanılarak 18-65 yaş arasında olan 1127 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığının yaşa, gelir durumuna, çalışma durumuna ve medeni duruma göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Sosyal medya bağımlılığı ile narsisizm arasında pozitif yönde, sosyal medya bağımlılığı ile empati arasında ise negatif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Ünlü (2018)’nün sosyal medya bağımlılığı ve psikolojik dayanıklılık arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği kullanılarak 18-24 yaş aralığında olan 264 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda katılımcıların sosyal medya bağımlılığı düzeylerinin orta seviyede olduğu ve sosyal medya bağımlılığının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medya bağımlılığı ile psikolojik dayanıklılık arasında negatif yönde bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Demir (2019) tarafından yapılan Akdeniz Bölgesinde sosyal medya bağımlılığı ve kişisel iyi oluş ilişkisinin incelenmesi isimli tez çalışmasında Davranış Etiketleme Yüklü Formu kullanılarak 2800 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda eğitim düzeyi, yaş ve kişisel iyi oluş ile sosyal medya bağımlılığı arasında negatif yönde bir ilişki olduğu görülmüştür.

Özşahin (2019)’in ‘‘Öğretmenlerin Sosyal Medya Bağımlılığı, Öğretmenlik Öz-Yeterlilikleri ve Motivasyonları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi’’ isimli tez çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 289 öğretmenden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda öğretmenlerin %67’sinin sosyal medya bağımlısı olmadığı ve sosyal medya bağımlılığı ile öz yeterlilik ve motivasyon arasında negatif yönde bir ilişkinin olduğu görülmüştür.

Duman (2019) tarafından yapılan sosyal medya bağımlılığı: Erzurum ili üzerine bir inceleme isimli tez çalışmasında Bergen Facebook Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 13-50+ yaş aralığında olan 701 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda katılımcıların %71’inin Instagram kullandığı, %71’inin sosyal medyaya akıllı telefon ile ulaşım sağladığı, %41’inin 7 yıldan daha fazla süredir sosyal medyayı kullandığı ve %43’ünün günlük 1-3 saat arasında sosyal medya kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. İlkokul ve ortaokul mezunlarının, lise ve üniversite mezunlarına ve bekar olanların evli olanlara göre sosyal

medya bağımlılığı düzeylerinin daha yüksek bir seviyede olduğu görülmüştür.

Konuk (2019) tarafından yapılan araştırmada insanların sosyal medya ortamlarını kullanım süreleri ile duygudurum bozuklukları arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur. Sosyal medya ortamlarını kullanım süresi arttıkça depresyon, kaygı, endişe ve stres yaşama düzeylerinin de arttığı tespit edilmiştir.

Adeeb, Waris, Asmat, Rafiq ve Hafeez (2019) tarafından yapılan kolej öğrencilerinde narsisizm ve yaşam memnuniyeti: sosyal medya bağımlılığının aracı rolü isimli çalışmada Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 233 kolej öğrencisinden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığı ile narsisizm arasında pozitif yönde yaşam memnuniyeti ile ise negatif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Zengül (2019)'un "Akdeniz ve Ege Bölgesi'nde Sosyal Medya Bağımlılığı Bulunan Bireylerin Psikolojik Semptomlarının İncelenmesi isimli çalışmada Davranış Etiketleme Yüğü Formu kullanılarak Akdeniz ve Ege bölgesinde yaşayan ve 18 yaş üstünde olan 6000 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda katılımcıların sosyal medya bağımlılığı ile yaşı, medeni durumu ve çocuk sayısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medya bağımlılığı ile anksiyete ve olumsuz benlik arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Yayman (2019)'un "Ergenlerde Sosyal Medya Bağımlılığı, Oyun Bağımlılığı ve Aile İşlevleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli tez çalışmasında Ergenler İçin Sosyal Medya Bağımlılığı ölçeği kullanılarak 762 lise öğrencisinden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığı ile oyun bağımlılığı ve sağlıksız aile işlevleri arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Beyler (2019) tarafından yapılan Akdeniz Bölgesi sosyal medya bağımlılığı ve bağlanma ilişkisinin incelenmesi isimli tez çalışmasında Davranış Etiketleme Yüğü Formu kullanılarak 200 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda kişilerin yaşı düştükçe sosyal medya bağımlılığı seviyelerinin arttığı ve kaygılı bağlanma seviyeleri arttıkça sosyal medya bağımlılığı seviyelerinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Macit (2019)'in Marmara Bölgesi'nde Sosyal Medya Bağımlılığı Bulunan Bireylerin Psikolojik Semptomlarının İncelenmesi" isimli araştırmasında Davranış Etiketleme Yüğü Formu kullanılarak 2000 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda katılımcıların sosyal medya bağımlılıklarının cinsiyete, eğitim durumuna ve medeni duruma göre farklılık

göstermediği ancak yaşa göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medya bağımlılığı ile anksiyete ve hostilite düzeyleri arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Ünal (2019)'un "Çevrimiçi Sosyal Destek, Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ve Sosyal Anksiyete Bozukluğu Belirti Düzeyi Arasındaki İlişkinin Açıklanmasında Sosyal Medya Bağımlılığı ve Sosyal Medya Yorgunluğunun Aracı Rolü" isimli tez çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 18-70 yaş arasında olan 376 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda gelişmeleri kaçırma korkusunun sosyal medya bağımlılığını yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ganjayeva (2019)'nın "Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı, Eysenck'in Kişilik Envanteri ve Özgüven Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 226 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medyada günlük harcanan sürenin ve sosyal medya hesabını kontrol etme sıklığının artmasıyla kontrol güçlüğü ve yoksunluğun da arttığı görülmüştür. Kendisini sosyal medya bağımlısı olarak tanımlayan öğrencilerin sosyal izolasyon, kontrol güçlüğü ve nörotizm seviyelerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Onar (2019) tarafından Doğu Karadeniz Bölgesi'nde sosyal medya bağımlılığı ile bağlanma ilişkisini incelemek amacıyla yapılan çalışmada Davranış Yükü Etiketleme Formu kullanılarak 1800 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda yaş azaldıkça sosyal medya bağımlılığının arttığı ve sosyal medya bağımlılığı ile bağlanma kaygı düzeyleri arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmüştür.

Coşar (2019) tarafından yapılan çalışmada öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 1006 öğretmenden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda öğretmenlerin sosyal medya bağımlılığının düşük seviyede olduğu, sosyal medya bağımlılığı ile günlük sosyal medya kullanım süresi, sosyal medya kullanım yılı ve günlük internet kullanım süresi arasında farklılaşma tespit edilmiştir.

Yıldırım (2019)'ın "Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyleri ile Evliliğe Yükladıkları Anlam ve Eş Seçme Kriterleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 639 öğrenciden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı puanlarının orta

seviyede olduğu tespit edilmiştir. Evliliğe yüklenen anlam ile sosyal medya bağımlılığı arasında herhangi bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Öztürk (2019)'un "Doğu Marmara Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Aleksitimi İlişkisinin İncelenmesi" isimli tez çalışmasında Bağımlılık Yükü Formu kullanılarak 18 yaş üzerinde olan 3000 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığı ile cinsiyet, eğitim düzeyi ve medeni durum arasında bir farklılaşma olmazken yaş azaldıkça sosyal medya bağımlılığının arttığı görülmüştür. Sosyal medya bağımlılığı ile duyguları tanımada ve ifade etmede zorluk arasında pozitif yönde bir ilişki tespit edilmiştir.

Karataş (2019) tarafından yapılan "Batı Marmara Bölgesi'nde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Bağlanma İlişkisinin İncelenmesi" isimli tez çalışmasında Davranış Yükü Etkileme Formu kullanılarak 2900 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığı ile bağlanma ve kaygı düzeyleri arasında pozitif bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Sunkur (2019)'un İç Anadolu bölgesinde sosyal medya bağımlılığı ile aleksitimi ilişkisinin incelenmesi isimli tez çalışmasında Bağımlılık Yükü Formu kullanılarak 18 yaş üzeri 2800 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığının cinsiyete, yaşa ve eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı görülmüştür. Sosyal medya bağımlılığı arttıkça duyguları tanımada zorluklar yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yamangil (2019)'in İç Anadolu bölgesinde sosyal medya bağımlılığı ile bağlanma ilişkisini incelemek amacıyla yaptığı çalışmada Davranış Etiketleme Yükü Formu kullanılarak 18 yaşından büyük 2800 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığı ile kaygılı bağlanma ve kaçınan bağlanma arasında pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Cansız (2019) tarafından yapılan "Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Duygusal Yeme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli tez çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 287 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin internette ve sosyal medya geçirdikleri süre arttıkça sosyal medya bağımlılığının da arttığı görülmüştür. Sosyal medya bağımlılığı ile duygusal yeme arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Mangaltepe (2019)'nin hastanede çalışan hekimlerin sosyal medya bağımlılığı ve insomniaya etkisini incelediği çalışmada Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıklarını Belirleme Anketi kullanılarak 289 hekimden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda katılımcıların %80'inde sosyal medya bağımlılığının olduğu ancak sosyal medya bağımlılığı ile insomnia arasında bir ilişkinin olmadığı görülmüştür.

Yüksel (2019) tarafından yapılan çalışmada Doğu Karadeniz Bölgesi'nde sosyal medya bağımlılığı ile kişisel iyi oluş arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Davranış Etkileme Yüğü Formu kullanılarak 18 yaş üzerinde olan 1800 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığının cinsiyete, yaşa, medeni duruma ve eğitim düzeyine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Sosyal medya bağımlılığının kadınlarda erkeklere göre, yaşı küçük olanlarda büyük olanlara göre, bekârlarda evlilere göre ve eğitim düzeyi düşük olanlarda yüksek olanlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ancak sosyal medya bağımlılığı ile kişisel iyi oluş arasında herhangi bir ilişkinin olmadığı görülmüştür.

Enginyurt (2019)'un "Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Pozitif-negatif Duygu Durum Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli tez çalışmasında Davranış Etkileme Yüğü Formu kullanılarak 18 yaş üzerinde olan 1800 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığı ile eğitim düzeyi, yaş, medeni durum ve negatif duygu durum arasında negatif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Eğitim düzeyi düşük olanların, yaşı küçük olanların, bekârların ve negatif duygu durum puanları düşük olanların sosyal medya bağımlılığı düzeylerinin de yüksek olduğu görülmüştür.

Zaimoğlu (2019)'un "Karadeniz Bölgesi'nde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Bağlanma Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli çalışmasında Davranış Etkileme Yüğü Formu kullanılarak 18 yaş üzerinde olan 4600 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığı ile kaygılı ve kaçınan bağlanma arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Türkdoğan (2019) tarafından yapılan "Sosyal Medya Bağımlılığı ve Gençlik: Cumhuriyet Üniversitesi Örneği" isimli tez çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 1467 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı düzeylerinin orta seviyede olduğu ve sosyal medya bağımlılığının yaşa, sosyal medya kullanım yılına, günlük kullanım süresine ve sayısına

göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Yaşı küçük olanların, uzun yıllardır sosyal medya kullananların, günlük sosyal medya kullanım süresi ve sayısı fazla olanların sosyal medya bağımlılığı düzeylerinin diğerlerine göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Mete (2019) tarafından yapılan “Batı Marmara Bölgesi'nde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Aleksitimi İlişkisinin İncelenmesi” isimli tez çalışmasında Davranış Etkileme Yüğü Formu kullanılarak 18 yaş üzerinde olan 2900 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığının cinsiyete, medeni duruma ve eğitim düzeyine göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal medya bağımlılığı düzeyi yüksek olanların duyguları tanımada ve ifade etmede zorluklar yaşadıkları tespit edilmiştir.

Bay (2019) tarafından yapılan “Doğu Anadolu Bölgesi'nde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Aleksitimi İlişkisinin İncelenmesi” isimli çalışmada Davranış Etkileme Yüğü Formu kullanılarak 18 yaş üzerinde olan 3200 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığının cinsiyete, çocuk sayısına, eğitim düzeyine ve yaşa göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Kadınların erkeklere göre, eğitim durumu düşük olanların yüksek olanlara göre ve yaşı küçük olanların büyük olanlara göre daha fazla sosyal medya bağımlısı olduğu görülmüştür.

Akbaba (2019)'un “İç Anadolu Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Pozitif ve Negatif Duygudurum İlişkisinin İncelenmesi” isimli çalışmada Bağımlılık Yüğü Formu kullanılarak 2800 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığının cinsiyete, eğitim durumuna ve yaşa göre farklılık göstermediği fakat medeni duruma ve çocuk sayısına göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bekârların ve çocuk sayısı az olanların diğerlerine göre daha fazla sosyal medya bağımlısı olduğu tespit edilmiştir.

Terzi (2019) tarafından yapılan “Doğu Marmara Bölgesi'nde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Kişisel İyi Oluş İlişkisinin İncelenmesi” isimli tez çalışmasında Davranış Etkileme Yüğü Formu kullanılarak 2999 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda kişilerin sosyal medya bağımlılığı düzeyi arttıkça kişisel iyi oluş düzeylerinin azaldığı görülmüştür. Sosyal medya bağımlılığı ile çocuk sayısı ve yaş arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuk sayısı arttıkça ve yaş büyüdükçe sosyal medya bağımlılığının azaldığı görülmüştür.

Kaya (2019)'nın “Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Sosyal Medya Bağımlılığı Bulunan Bireylerin Psikolojik Semptomlarının İncelenmesi” isimli çalışmasında Davranış Etkileme

Yükü Formu kullanılarak 1800 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığı ile depresyon, somatizasyon, olumsuz benlik algısı, anksiyete ve hostilite arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Aksar (2019)'ın "Akdeniz Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı Bulunan Bireylerin Psikolojik Semptomlarının İncelenmesi" isimli tez çalışmasında Davranış Etkileme Yükü Formu kullanılarak 18 yaş üzerinde olan 2800 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığı ile yaş ve çocuk sayısı arasında negatif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Yaş büyüdükçe ve çocuk sayısı arttıkça sosyal medya bağımlılığının azaldığı görülmüştür. Sosyal medya bağımlılığı ile hostilite arasında ise pozitif yönlü bir ilişkinin olduğu görülmüştür.

Karadayı (2019) tarafından yapılan "Yeni Medya Bağlamında İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı" isimli tez çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 285 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin tamamının internet ve %99'unun sosyal medya kullandığı görülmüştür. Öğrencilerin %21'inin internet ve sosyal medya bağımlısı olduğu ve %56'sının internet ve %58'inin de sosyal medya bağımlılığı riski taşıdığı tespit edilmiştir.

Özmen (2019)'in "Genç Erişkinlerde Bağlanma Biçimi ile Sosyal Medya Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Yetişkin Formu kullanılarak 18-30 yaş arasında olan 140 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda bağlanma seviyesindeki artışın sosyal medya bağımlılığını azalttığı ve bekârların evlilere göre, 25 yaş altındakilerin de 25 yaş üzerinelere göre daha fazla sosyal medya bağımlısı oldukları görülmüştür.

Beşik (2019) tarafından yapılan "Batı Marmara Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Kişisel İyi Oluş Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli tez çalışmasında Davranış Etkileme Yükü Formu kullanılarak 18 yaş üzerinde olan 2900 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda yaş küçüldükçe sosyal medya bağımlılığının arttığı ve sosyal medya bağımlılığı ile kişisel iyi oluş arasında herhangi bir ilişkinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yüksel (2019)'in "Sosyal Medya Bağımlılığı, Yalnızlık ve Kendini Gizleme Arasındaki İlişki: Konya Örneğinde Bir Saha Araştırması" isimli tez çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinden alınan 20 soruluk bir form kullanılarak 400 kişiden veri

toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığı ile sosyal medya kullanım sıklığı ve kendini gizleme arasında pozitif yönde, sosyal medya bağımlılığı ile yalnızlık arasında ise negatif yönde bir ilişkinin olduğu görülmüştür.

Tekeli (2019) tarafından ‘‘Sosyal Medya Bağımlılığı ve Din: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Örneği’’ isimli çalışmada Sosyal Medya Dini Kullanım amaçlar Ölçeği kullanılarak 372 İlahiyat Fakültesi öğrencisinden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin %75’inin sosyal medyaya mobil cihaz aracılığıyla eriştiği, %25’inin sosyal medyaya günlük 4 saatten daha fazla zaman ayırdığı ve öğrencilerin sosyal medyayı dini kullanım amaçlarının düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Caz ve Bardakçı (2019) tarafından ‘‘Sosyal Medya Bozukluğu: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma’’ isimli araştırmaya 704 üniversite öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, üniversite öğrencilerinin % 44’ü günde en az 4 saat sosyal medya kullandıkları ifade etmişlerdir. Sosyal medya kullanım süresi arttıkça bağımlılık oranında arttığı tespit edilmiştir. Araştırmada sosyal medyayı zaman geçirmek amacıyla kullanan öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı düzeylerinin haber ve bilgi takip amacıyla kullananlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Erol (2019) tarafından yapılan ‘‘Batı Karadeniz Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Bağlanma Stilleri İlişkinin incelenmesi’’ isimli tez çalışmasında Davranış Etkileme Yüku Formu kullanılarak 18-65 yaş arasında olan 2800 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığı ile kaygılı bağlanma arasında pozitif yönde bir ilişki bulunurken kaçınan bağlanma ile negatif yönde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gürbüz (2020)’ün ‘‘Madde Kullanımı Olan Ergen ve Gençlerde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Oyun Bağımlılığının Değerlendirilmesi’’ isimli çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Kısa Formu kullanılmıştır. Deney grubu olarak 15-24 yaş arasında olan ve madde bağımlılığı tedavisi gören 93 kişiden ve aynı yaş grubundan olan ve sağlıklı olan bireylerden de 91 kişiden kontrol grubu olarak veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda madde kullanan bireylerde sosyal medya bağımlılığı ile yalnızlık arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğu görülmüştür.

Saptır (2020)’ın ‘‘Sosyal Medya Bağımlılığı ve Kendini Sansürleme: Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi’’ isimi tez çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı

Ölçeği kullanılarak 602 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda kendini sansürleme isteği yüksek olan kişilerde sosyal medya bağımlılığının diğerlerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Aslan (2020) tarafından yapılan ‘‘Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastane Personelinin Sosyal Medya Bağımlılığı ile Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Belirtileri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi’’ isimli tez çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 224 kişiden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medyayı gündemi takip etmek, merak, bilgi edinmek ve haberleşmek amacıyla kullananların sosyal medya bağımlılığı puanları diğer amaçlar için kullananlara göre daha yüksek çıkmıştır. Çalışmaya katılanların %47’si sosyal medya bağımlısı olarak tanımlanmıştır. Sosyal medya bağımlılığı ile dikkat eksikliği ve hiperaktivite arasında doğrusal bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Bilginer (2020)’in lise öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı ile öz yeterlik düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yaptığı çalışmada Sosyal Medya Bozukluğu Ölçeği kullanılarak 719 lise öğrencisinden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin sosyal medya bağımlılığının cinsiyete, yaşa, sınıf kademesine, evlerinde internet bağlantısı olup olmamasına ve aylık gelir düzeyine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerde sosyal medya bağımlılığı ile öz yeterlilik arasında negatif yönde ve yüksek düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür.

Parıldar (2020) tarafından yapılan ‘‘Sağlık Çalışanlarında Sosyal Medya Bağımlılığı ile Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki’’ isimli tez çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Yetişkin Formu kullanılarak 380 sağlık çalışanından veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda katılımcıların sadece %3’ü sosyal medya hesabı olmadığını ifade ederken %31’i günde 3-4 saat sosyal medya kullandığını belirtmiştir. Bekar olanların, günde 3-4 saat sosyal medya kullananların, iki ve daha fazla sosyal medya hesabı olanların ve hattında 6-10 GB arası, 10 GB üzeri ve sınırsız internet olanların sosyal medya bağımlılığı ölçeği puanları daha yüksek olarak hesaplanmıştır. Sosyal medya bağımlılığı ile yaşam doyumu arasında herhangi bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir.

Çolak (2020)’ın ‘‘Lise Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Duygu Düzenleme Becerilerinin Kişilik Özelliklerine ve Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi’’ isimli tez çalışmasında Ergen Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Kısa Formu kullanılarak 428 lise öğrencisinden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin çoğunun sosyal medya

bağımlısı olmadığı tespit edilmiştir. Sosyal medya bağımlılığı ile dışadönüklük, deneyime açıklık ve yumuşak başlılık arasında negatif bir ilişki olduğu tespit edilirken nörotizm ile pozitif yönde bir ilişkinin olduğu görülmüştür.

Atabay (2020) tarafından lise öğrencilerinin yaşam memnuniyeti, yeme bozukluğu ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan çalışmada Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 834 lise öğrencisinden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda erkek öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı puanları kız öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı ile yaşam memnuniyeti arasında pozitif yönde, sosyal medya bağımlılığı ile yeme bozukluğu arasında ise negatif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Akbulut (2020)'un "Gösterişçi Tüketim, Sosyal Medya Bağımlılığı Narsisizm ve Empati Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma" isimli tez çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 1215 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığı ile gösterişçi tüketim ve narsisizm arasında pozitif yönde bir ilişki bulunurken sosyal medya bağımlılığı ile empati arasında negatif yönde bir ilişkinin olduğu görülmüştür.

Bayraktar (2020) tarafından yapılan "Üniversite Öğrencilerinde Bağlanma Stilleri, Sosyal Medya Bağımlılığı ve Koşullu Öz-değer Arasındaki İlişki" isimli tez çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 817 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda kaygılı ve kararsız bağlanan kişilerin sosyal medya bağımlılığı puanlarının diğerlerine göre daha yüksek çıktığı tespit edilmiştir.

Gencer (2020)'nin "Sosyal Medya Bağımlılığı ve İş Yaşamında Yalnızlık: Hemşireler Üzerinde Bir Araştırma" isimli çalışmasında Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği-Yetişkin Formu kullanılarak 175 hemşireden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda hemşirelerin %52'si günde 1-3 saat arasında sosyal medyada zaman geçirdiklerini ve %99'u sosyal medyaya mobil telefonlardan bağlandığını ifade etmiştir. Gençlerin, bekârların, günlük sosyal medya kullanım süresi yüksek ve sosyal medya hesabı sayısı fazla olanların sosyal medya bağımlılığı puanları diğerlerine göre daha yüksek bulunmuştur. Sosyal medya bağımlılığı ile iş yaşamında yalnızlık arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

2.4.2. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Sosyal Destek İle İlgili Araştırmalar

Uzun, Yıldırım ve Uzun (2016) tarafından yapılan ‘‘Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Olan Ergenlerde Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları ve Sosyal Medya Bağımlılığı, Benlik Saygısı ve Algılanan Sosyal Destek İlişkisi’’ isimli araştırmada Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılarak 12-18 yaş arasında olan 75 ergenden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda katılımcıların %80’i Facebook kullandığını ve %44’ü sosyal medyayı oyun oynamak amacıyla kullandığını ifade etmiştir. Çalışmada sosyal medya bağımlılığı ile algılanan sosyal destek arasında negatif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Bilgin ve Taş (2018)’ın ‘‘Üniversite Öğrencilerinde Algılanan Sosyal Desteğin ve Psikolojik Sağlamlığın Sosyal Medya Bağımlılığına Etkileri’’ isimli araştırmasında Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılarak 503 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda aileden, özel bir kişiden ve arkadaştan algılanan sosyal desteğin yüksek olmasının sosyal medya bağımlılığını azalttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Taşkıran (2019) tarafından üniversite öğrencilerinde Facebook kullanım alışkanlıkları ile sosyal destek algıları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan araştırmada Facebook Bağımlılık Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılarak 483 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin sosyal destek algılarının artmasıyla Facebook bağımlılıklarının azaldığı görülmüştür.

Yıldız ve Koçak (2020) tarafından ‘‘Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Algılanan Sosyal Destek Arasındaki İlişki’’ isimli araştırmada Çok Yönlü Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılarak 410 öğrenciden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda öğrencilerin %99’u sosyal medya kullandığını ve %56’sı eğlence amacıyla kullandığını ifade etmiştir. Çalışmada sosyal destek algısı yüksek olan öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür.

Alanyazın incelendiğinde sosyal medya bağımlılığı ve algılanan sosyal destek konularında yapılan araştırmaların sayısının az olduğu görülmektedir. Davranışsal bir bağımlılık olan sosyal medya bağımlılığı ile yine aynı bağımlılık grubunda yer alan internet bağımlılığının sonuçlarının benzerlik taşıdığı düşünülmektedir. Bu nedenle bu bölümde internet bağımlılığı ile algılanan sosyal destek konularında yapılan araştırmalara da yer

verilmiştir.

Pawlak (2002) tarafından yapılan lise öğrencilerinde internet bağımlılığı ile cinsiyet, kişilik türü, akademik başarı, yalnızlık ve sosyal destek arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yaptığı araştırmada İnternet Bağımlılığı Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Deste Ölçeği kullanılarak 202 lise öğrencisinden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda düşük seviyede sosyal destek algılayan öğrencilerin internete daha fazla yöneldikleri ve aradıkları sosyal desteği internet ortamında aradıkları tespit edilmiştir.

Taıyıldız (2010)'un "Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre Yordanması" isimli araştırmasında İnternet Bağımlılığı Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılarak 3600 lise öğrencisinden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda arkadaşan ve aileden algılanan sosyal desteğin internet bağımlılığını yordadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Esen (2010) tarafından yapılan "Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Yordayan Psiko-Sosyal Değişkenlerin İncelenmesi" isimli araştırmada İnternet Bağımlılığı Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılarak 700 lise öğrencisinden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda aileden algılanan sosyal desteğin internet bağımlılığını yordadığı sonucuna ulaşılmıştır. Aileden algılanan sosyal desteğin azalmasının internet bağımlılığına yol açabileceği tespit edilmiştir.

Batıgün ve Kılıç (2011) tarafından yapılan "İnternet Bağımlılığı ile Kişilik Özellikleri, Sosyal Destek, Psikolojik Belirtiler ve Bazı Sosyo-demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler" isimli araştırmada İnternet Bağımlılığı Ölçeği ve Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılarak 1198 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinde algılanan sosyal destek puanları azaldıkça internet bağımlılığı puanlarının arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tanrıverdi (2012) tarafından yapılan araştırmalarda lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyleri ile algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasında negatif yönde bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeyleri azaldıkça internet bağımlılık düzeylerinin arttığı tespit edilmiştir.

Kayri, Tahnan ve Tanrıverdi (2014)'nin "Ortaöğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ile Algılanan Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli araştırmada İnternet Bağımlılığı Ölçeği ve Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılarak 999

lise öğrencisinden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda aileleri ile ilişkilerinin istedikleri gibi olmadığını söyleyen öğrencilerin internet bağımlılığı puanları diğerlerine göre daha yüksek bulunmuştur.

Naseri, Mohamadi, Sayehmiri ve Azizpoor (2015)'un İran Al Zahra üniversitesindeki öğrencilerde algılanan sosyal destek, benlik saygısı ve internet bağımlılığını araştırmak amacıyla yaptıkları araştırmada Yang İnternet Bağımlılığı Testi ve Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılarak veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda aileden ve arkadaştan algılanan sosyal desteğin azalmasının internet bağımlılığını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Karasu, Bayır ve Çam (2017) tarafından yapılan "Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ile Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli araştırmada İnternette Bağımlılık Ölçeği ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılarak 473 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda aileden algılanan sosyal destek azaldıkça internet bağımlılığının arttığı görülmüştür.

Öztosun (2018) tarafından yapılan "Ergenlerde Algılanan Sosyal Destek ve Sosyal Dışlanma Deneyimlerinin İnternet Bağımlılığını Yordayıcılığı" isimli çalışmada 767 ortaokul ve lise öğrencisinden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda aileden algılanan sosyal destek artıkça sosyal medya kullanım sayısında azalma olduğu tespit edilmiştir.

Yavuz (2018)'un "Özel Yetenekli Öğrencilerde İnternet ve Oyun Bağımlılığı ile Algılanan Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi" isimli araştırmada Ergenler İçin Bilgisayar Bağımlılığı Ölçeği ve Çocuk ve Ergenler İçin Sosyal Destek Değerlendirme Ölçeği kullanılarak 9-17 yaş aralığında olan 218 öğrenciden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda arkadaştan, aileden ve öğretmenden algılanan sosyal destek ile internet bağımlılığı arasında negatif yönde bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Algılanan sosyal destek azaldıkça internet bağımlılığının arttığı görülmüştür.

Taş ve Öztosun (2018)'un "Ergenlerde İnternet Bağımlılığının Yordayıcıları Olarak Sosyal Destek ve Dışlanma Deneyimleri" isimli araştırmada İnternet Bağımlılığı Ölçeği ve Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılarak 767 ortaokul ve lise öğrencisinden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda aileden, arkadaştan ve öğretmenden algılanan sosyal desteğin düşmesinin internet bağımlılığına yol açabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Sancaktar (2020) tarafından yapılan ‘‘Ergenlerde Algılanan Sosyal Destek ve Stres Düzeyinin İnternet Bağımlılığı ile İlişkisi’’ isimli araştırmada İnternet Bağımlılığı Ölçeği ve Algılanan Sosyal Destek Ölçeği kullanılarak 14-18 yaş arasında olan 281 ergen katılmıştır. Araştırma sonucunda algılanan sosyal destek azaldıkça internet bağımlılığının arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

2.4.3. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Akademik Başarı İle İlgili Araştırmalar

Junco (2012) tarafından yapılan öğrencilerin Facebook kullanım sıklıkları ve Facebook aktivitelerine katılımlarını incelemek amacıyla yapılan araştırmada yarı yapılandırılmış form kullanılarak 2368 öğrenciden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda Facebook kullanım sıklığı ve aktivitelere katılım düzeyleri fazla olan öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha düşük akademik başarıya sahip oldukları tespit edilmiştir.

Akdemir (2013)’ün yaptığı araştırmada ilköğretim öğrencilerinin Facebook tutumları ile akademik erteleme davranışları ve akademik başarıları arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Araştırmada Facebook Tutum Ölçeği ve Akademik Erteleme Ölçeği kullanılarak 478 öğrenciden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda Facebook kullanım puanları yüksek olan öğrencilerin akademik erteleme davranışlarının da fazla olduğu tespit edilmiştir.

Akkuş (2018)’un ‘‘8.sınıf Öğrencilerinin Facebook Tutumu ile Akademik Erteleme Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi’’ isimli araştırmasında Facebook Tutum Ölçeği ve Akademik Erteleme Ölçeği kullanılarak 559 öğrenciden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda Facebook tutum düzeyi yüksek olan öğrencilerin akademik erteleme davranışlarının da fazla olduğu görölmüştür.

Kumcağız, Özdemir ve Demir (2019) tarafından yapılan ‘‘Ergenlerde Sosyal Medya Kullanımının Akademik Başarı ve Arkadaşlık İlişkilerine Etkisi’’ isimli araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak 258 öğrenciden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğrenciler, sosyal medya kullanımının akademik başarıları olumsuz etkilediğini ve daha az sosyal medya kullanmanın akademik başarıyı arttıracakını ifade etmişlerdir.

Chua, YiRong ve Yang (2020) tarafından sosyal medya bağımlılığı ve akademik uyum arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan araştırmada Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Öğrenci Formu kullanılarak 210 öğrenciden veri toplanmıştır. Çalışma sonucunda sosyal medya bağımlılığı ile akademik uyum arasında negatif yönde bir ilişkinin olduğu

sonucuna ulaşılmıştır.

Gıca, Yünden, Kırkaş, Sevil, Özdengül ve Ak (2020)'ın ‘‘Tıp Fakóltesi Öğrencilerinde Sosyal Medya/Akıllı Telefon Bağımlılığı ve Uyku Kalitesinin Akademik Başarı Üzerine Etkisi’’ isimli araştırmasında Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Yetişkin Formu kullanılarak 226 tıp fakóltesi öğrencisinden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda sosyal medya bağımlılığı puanları yüksek olan öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha düşük not ortalamasına sahip oldukları tespit edildi.

şahin (2020) tarafından yapılan ‘‘Facebook Sosyal Ağ Kullanıcılarının Akademik Erteleme Davranışları ile Eğitsel Ortamlardaki Siber Aylaklık Durumlarının İncelenmesi’’ isimli araştırmasında Akademik Erteleme Ölçeği kullanılarak 539 öğrenciden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda Facebook sosyal platformunu kullanan öğrencilerin akademik erteleme düzeylerinin orta seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Alanyazın incelendiğinde sosyal medya bağımlılığı ve akademik başarı konularında yapılan araştırmaların sayısının az olduğu görölmektedir. Davranışsal bir bağımlılık olan sosyal medya bağımlılığı ile yine aynı bağımlılık grubunda yer alan internet bağımlılığının sonuçlarının benzerlik taşıdığı düşünölmektedir. Bu nedenle bu bölümde internet bağımlılığı ile akademik başarı konularında yapılan araştırmalara da yer verilmiştir.

Young (1998) tarafından yapılan internet bağımlılığı: yeni klinik bozukluğun aciliyeti isimli araştırmada açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan form kullanılarak 596 kişiden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda internet bağımlılığının öğrencilerin akademik alanında bozulmalara neden olduğu tespit edilmiştir.

Mythily, Qiu ve Winslow (2008)'un Singapurlu gençlerde internet kullanım sıklığı isimli araştırmada 69 maddelik bir anket kullanılarak 2735 gençten veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin büyük çoğunluğu çevrimiçi ortamlarda fazla zaman geçirdikleri için akademik anlamda problemler yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Esen ve Siyez (2011)'in ‘‘Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Yordayan Psiko-Sosyal Değişkenlerin İncelenmesi’’ isimli araştırmasında İnternet Bağımlılık Ölçeği kullanılarak 700 lise öğrencisinden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda akademik başarısı düşük olan öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerinin akademik başarısı yüksek olanlara göre daha yüksek olduğu görölmüştür.

Kır ve Sulak (2014) tarafından ‘Eğitim Fakóltesi Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi’ isimli araştırmada İnternet Bağımlılık Ölçeği kullanılarak 441 üniversite öğrencisinden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin internet bağımlılığı puanlarının akademik başarı durumuna göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Bu durum, her akademik başarı düzeyinden öğrencinin interneti günlük hayatın bir parçası olarak kullandığının göstergesi olarak kabul edilmiştir.

Derin ve Bilge (2016) tarafından ergenlerde internet bağımlılığı ve öznel iyi oluş düzeyini belirlemek amacıyla yapılan araştırmada İnternet Bağımlılığı Ölçeği kullanılarak 794 lise öğrencisinden veri toplanmıştır. Araştırma sonucunda akademik başarısı yüksek olan öğrencilerin internet bağımlılığı puanlarının düşük olduğu sonucuna varılmıştır.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeline, evren ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama araçlarına ve verilerin analizine dair bilgilere yer verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMANIN DESENİ/MODELİ

Bu araştırmada, Yozgat ili Merkez ve Şefaati ilçeleri ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören lise öğrencilerinde akademik başarı, sosyal destek ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Bu amaçla, araştırmada betimsel araştırma yöntemlerinden birisi olan tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da şu anda var olan bir olayı mevcut hali ile betimlemeyi amaçlayan araştırmalarda kullanılan bir araştırma modelidir (Karasar, 2017:109).

3.2. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ/ÇALIŞMA GRUBU

Araştırmanın evreni, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olan, Yozgat ili Merkez ilçesi ve Şefaati ilçesinde bulunan ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır.

Araştırmanın örnekleminin seçilmesinde kolaylıkla bulunabileni örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Bu yöntem, yakın çevrede var olan ve ulaşılması kolay olan katılımcıların gönüllü olanlarının araştırmaya katıldığı yöntem olarak tanımlanmıştır (Erkuş, 2013:122).

Araştırmaya katılan öğrencilere ait demografik bilgilere tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilere Ait Demografik Bilgiler

Değişkenler	Değişken Grupları	Öğrenci Sayısı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kız	259	55,7
	Erkek	206	44,3
Yaş	14	43	9,2
	15	83	17,8
	16	143	30,8
	17	129	27,7
	18	58	12,5
	19	9	1,9
Sınıf Düzeyi	9.Sınıf	116	24,9
	10.Sınıf	116	24,9
	11.Sınıf	120	25,8
	12.Sınıf	113	24,3
Okul Türü	Anadolu Lisesi	119	25,6
	Fen Lisesi	116	24,9
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	115	24,7

Tablo 1. (devam)

	İmam Hatip Lisesi	115	24,7
Genel Not Ortalaması	0-49.99	23	4,9
	50-59.99	114	24,5
	60-69.99	92	19,8
	70-84.99	136	29,2
	85-100	100	21,5
Anne Eğitim Düzeyi	Okur Yazar Değil	10	2,2
	İlkokul	192	41,3
	Ortaokul	108	23,2
	Lise	98	21,1
	Üniversite	54	11,6
	Yüksek Lisans/Doktora	3	0,6
Baba Eğitim Düzeyi	Okur Yazar Değil	3	0,6
	İlkokul	97	20,9
	Ortaokul	93	20,0
	Lise	176	37,8
	Üniversite	87	18,7
	Yüksek Lisans/Doktora	9	1,9
Ailenin Aylık Ortalama Gelir Miktarı	Asgari Ücret Altı	89	19,1
	2000-2500 TL Arası	121	26,0
	2501-5000 TL Arası	197	42,4
	5001 TL ve Üzeri	58	12,5
TOPLAM		465	100,0

Tablo 1’de yer alan bilgiler incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin %55,7’sinin kız, %44,3’ünün erkek, %9,2’sinin 14 yaşında, %17,8’inin 15 yaşında, %30,8’inin 16 yaşında, %27,7’sinin 17 yaşında, %12,5’inin 18 yaşında, %1,9’unun 19 yaşında olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin %24,9’unun 9.sınıfta, %24,9’unun 10.sınıfta, %25,8’inin 11.sınıfta, %24,3’ünün 12.sınıfta, %25,6’sının Anadolu Lisesinde, %24,9’unun Fen Lisesinde, %24,7’sinin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde ve %24,7’sinin İmam Hatip Lisesinde olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin %4,9’unun not ortalamasının 0-49.99 arasında, % 24,5’inin 50-59.99 arasında, %19,8’inin 60-69.99 arasında, %29,2’sinin 70-84.99 arasında ve %21,5’inin 85-100 arasında olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin %2,2’sinin annesinin okuryazar olmadığı, %41,3’ünün ilkokul, %23,2’sinin ortaokul, %21,1’inin lise, %11,6’sının üniversite %0,6’sının yüksek lisans/doktora mezunu olduğu görülmektedir. Babalarının eğitim düzeyi incelendiğinde %0,6’sının babasının okuryazar olmadığı, %20,9’unun ilkokul, %20,0’ının ortaokul, %37,8’inin lise, %18,7’sinin üniversite ve %1,9’unun yüksek lisans/doktora mezunu olduğu görülmektedir.

Ailenin aylık ortalama gelir düzeyleri incelendiğinde %19,1'inin asgari ücretin altında, %26,0'ının 2000-2500 TL arasında, %42,4'ünün 2501-5000 TL arasında ve %12,5'inin 5001 TL ve üzerinde olduğu görülmektedir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada veri toplamak için üç farklı veri toplama aracı kullanılmıştır.

Öğrencilere ait demografik bilgileri öğrenmek için araştırmacı tarafından geliştirilen ‘‘Kişisel Bilgi Formu’’ kullanılmıştır. Öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeylerini ölçmek için Yıldırım (1997) tarafından geliştirilen ‘‘Algılanan Sosyal Destek Ölçeği’’ kullanılmıştır. Öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı düzeylerini ölçmek için Şahin (2018) tarafından geliştirilen ‘‘Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Öğrenci Formu’’ kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan üç veri toplama aracı ile ilgili detaylı bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmada, öğrencilere ait demografik bilgileri ve öğrencilerin internet ve sosyal medya kullanım alışkanlıklarına ilişkin bilgileri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan 20 soruluk kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunun ilk sorularında (1.'den 8.soruya kadar), öğrencilerin cinsiyeti, yaşı, sınıf düzeyi, okul türü, genel not ortalaması, anne/baba eğitim düzeyi, ailenin aylık gelir miktarı gibi demografik bilgilere ait sorulara yer verilmiştir. Daha sonraki sorularda ise (8.'den 20.soruya kadar) öğrencilerin interneti ve sosyal medyayı günlük kullanım saatlerine ve amaçlarına, internete ve sosyal medyaya nereden ve hangi araç ile ulaşım sağladıklarına ve en çok hangi sosyal medya ortamını ve ne kadar zamandır sosyal medyayı kullandıklarına dair sorulara yer verilmiştir.

3.3.2. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği- Öğrenci Formu (SMBÖ-ÖF)

Şahin (2018) tarafından geliştirilen ölçek, ortaokul, lise ve üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. 29 maddeden oluşan ölçekte sanal iletişim, sanal tolerans, sanal bilgilenme ve sanal problem olmak üzere toplam 4 alt boyut bulunmaktadır. Ölçekte yer alan 1-5'inci maddeler sanal tolerans boyutunu, 6-14'üncü maddeler sanal iletişim boyutunu, 15-23'üncü maddeler sanal problem boyutunu ve 24-29'uncü maddeler sanal bilgilenme boyutunu ölçmektedir.

Yapılan analizler sonucunda ölçeğin KMO katsayısı 0,96 ve Cronbach Alfa katsayısı 0,93 bulunmuştur. Ölçeğin alt faktörlerinin iç tutarlılık katsayıları sanal tolerans boyutu için 0,81, sanal iletişim boyutu için 0,81, sanal problem boyutu için 0,86 ve sanal bilgilendirme boyutu için 0,82 olarak hesaplanmıştır. Test-tekrar test analizleri sonucunda test-tekrar test katsayısı ölçeğin toplamı için 0,94, sanal tolerans boyutu için 0,83, sanal iletişim boyutu için 0,87, sanal problem boyutu için 0,87 ve sanal bilgilendirme boyutu için 0,94 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada SMBÖ-ÖF'nun tümü için Cronbach Alpha katsayısı 0,95, sanal tolerans boyutu için 0,83, sanal iletişim boyutu için 0,87, sanal problem boyutu için 0,90 ve sanal bilgilendirme boyutu için 0,83 olarak hesaplanmıştır.

Yapılan analizler ölçeğin lise öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığını ölçmek için güvenilir ve geçerli bir ölçek olduğunu göstermektedir. Ölçekten alınan en düşük puan 29 ve en yüksek puan 145'tir. Puanın yüksek olması katılımcının kendisini sosyal medya bağımlısı olarak algıladığını göstermektedir.

Bu araştırmada, SMBÖ-ÖF'nun Cronbach Alpha değerleri sanal tolerans boyutu için 0,83, sanal iletişim boyutu için 0,87, sanal problem boyutu için 0,90, sanal bilgilendirme boyutu için 0,83 ve SMBÖ-ÖF toplamı için ise 0,95 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler, ölçeği bu araştırmada kullanılabilirlik için güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir.

3.3.3. Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ASDÖ-R)

Araştırmada, Yıldırım (1997) tarafından geliştirilen ve yine Yıldırım (2006) tarafından revize edilen ASDÖ-R kullanılmıştır. Ölçek, Aile Desteği (AİD), Öğretmen Desteği (ÖĞD) ve Arkadaş Desteği (ARD) olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Toplam 50 maddeden oluşan ölçeğin 20 maddesi aile desteği alt boyutunda, 13 maddesi arkadaş desteği alt boyutunda ve 17 maddesi ise öğretmen desteği alt boyutunda yer almaktadır. Ölçek 3'lü Likert Tipinde (bana uygun=3, bana kısmen uygun=2 ve bana uygun değil=1) hazırlanmış bir ölçektir. Her alt boyutta birer adet olmak üzere (17., 29. ve 44. maddeler) toplam üç adet ters madde bulunmaktadır.

Ankara ilinden beş lise ve iki ilköğretim okulundan olmak üzere toplam 660 lise öğrencisi ile yapılan analizler sonucunda ASDÖ-R'nin KMO katsayısı 0,93 ve Cronbach Alpha katsayısı 0,91 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarının iç tutarlılık katsayıları ise aile alt boyutu için 0,94, arkadaş alt boyutu için 0,91 ve öğretmen alt boyutu için 0,93 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada, ASDÖ-R'nin tümü için Cronbach Alpha katsayısı

0,96, aile desteği boyutu için 0,93, arkadaş desteği boyutu için 0,91 ve öğretmen desteği boyutu için 0,94 olarak hesaplanmıştır.

Elde edilen sonuçlar ASDÖ-R'nin lise öğrencilerinde aileden, arkadaştan ve öğretmenden algılanan sosyal desteği ölçmek için kullanılan güvenli bir ölçek olduğunu göstermektedir. Ölçekten alınacak olan en düşük puan 50 iken en yüksek puan 150'dir. Puanın yüksek olması kişinin daha fazla sosyal destek aldığı anlamı taşımaktadır.

Bu araştırmada, ASDÖ-R'nin Cronbach Alpha değerleri aie boyutu için 0,93, arkadaş boyutu için 0,91, öğretmen boyutu için 0,94 ve ASDÖ-R toplamı için ise 0,96 olarak hesaplanmıştır. Bu değerler, ölçeğin bu araştırma için güvenilir bir ölçek olduğunu göstermektedir.

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

Veri toplama araçları kullanılarak toplanan veriler SPSS 22,0 (Statistical Package for the Social Sciences) programı aracılığı ile çözümlenmiştir. Öğrencilerden toplanan veriler bilgisayar ortamında SPSS programına kodlanmıştır. Kodlama işlemi esnasında eksik ve hatalı doldurulduğu tespit edilen 20 adet form SPSS programına aktarılmayarak analizlere dâhil edilmemiştir.

Öncelikle ölçeklerden elde edilen toplam puanların normal dağılıma uygunluğu test edilmiştir. Bunun için Kolmogorov Smirnov testi yapılmıştır. Test sonucunda ortaya çıkan değerler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 2. Normallik Dağılımının Kolmogorov-Smirnov Testi İle İncelenmesi

Ölçekler ve Alt Boyutları	Kolmogorov-Smirnov		
	İstatistik	S.d	p
ASD Aile Boyutu	0,16	465	0,00
ASD Arkadaş Boyutu	0,16	465	0,00
ASD Öğretmen Boyutu	0,13	465	0,00
Algılanan Sosyal Destek Toplam	0,11	465	0,00
SMB Sanal Tolerans Boyutu	0,09	465	0,00
SMB Sanal İletişim Boyutu	0,07	465	0,00
SMB Sanal Problem Boyutu	0,09	465	0,00
SMB Sanal Bilgilenme Boyutu	0,07	465	0,00
Sosyal Medya Bağımlılığı Toplam	0,06	465	0,00
Akademik Başarı Toplam	0,20	465	0,00

*p<0,05 (anamlılık değeri)

Tablo 2 incelendiğinde verilerin normal dağılım göstermediği görölmektedir (p<0,05). Büyüköztürk (2012:145) verilerin normal dağılığına dair yeterince güçlü bulgular

olmaması durumunda non-parametrik testlerin kullanılması gerektiğini ifade etmektedir. Bu sonuçtan yola çıkarak verilerin analizinde non-parametrik testler kullanılmıştır. Yapılan bütün analizlerde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Öğrencilerdeki akademik başarı, algılanan sosyal destek düzeyi ve sosyal medya bağımlılığı düzeylerini ölçmek için betimsel istatistikler kullanılmıştır. Demografik değişkenlerden ikili gruplandırılan değişkenler için Mann-Whitney U testi kullanılırken, ikiden fazla grubun olduğu değişkenler için Kruskal Wallis-H Testi kullanılmıştır. Algılanan sosyal destek düzeyi ve sosyal medya bağımlılığı düzeyi arasındaki ilişkiyi incelemek için Serman Rho Korelasyon analizi yapılmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen demografik bulgular, öğrencilerin algıladıkları sosyal destek ve sosyal medya bağımlılığı düzeyleri betimsel istatistik analizleri ile verilmiştir. Ayrıca, öğrencilerin akademik başarıları, algıladıkları sosyal destek düzeyleri ile sosyal medya bağımlılığı düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemek için yapılan analizlerden elde edilen bulgulara da yer verilmiştir.

4.1. İnternet ve Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıklarına Dair Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin internet ve sosyal medya kullanımlarına ait bilgiler Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin İnternet ve Sosyal Medya Kullanımlarına Ait Bilgiler

Değişkenler	Değişken Grupları	Öğrenci Sayısı (n)	Yüzde (%)	
Kendinize ait bilgisayarınız var mı?	Evet	238	51,2	
	Hayır	227	48,8	
Evinizde internet bağlantısı var mı?	Evet	285	61,3	
	Hayır	180	38,7	
Evinizde internet bağlantısı var ise hangi araç ile bağlanıyorsunuz?	Masaüstü Bilgisayar	26	5,6	
	Dijital Telefon	370	79,6	
	Tablet	18	3,9	
	Laptop	51	11,0	
Günlük internet kullanım süreniz nedir?	1 Saatten Az	113	24,3	
	1-3 Saat Arası	166	35,7	
	3-5 Saat Arası	107	23,0	
	5-8 Saat Arası	46	9,9	
	8-10 Saat Arası	12	2,6	
Dijital telefon kullanıyor musunuz?	10 Saatten Fazla	21	4,5	
	Evet	409	88,0	
	Hayır	56	12,0	
	Günlük dijital telefon kullanım süreniz nedir?	0-1 Saat Arası	117	25,2
		1-3 Saat Arası	171	36,8
3-5 Saat Arası		100	21,5	
5-8 Saat Arası		36	7,7	
8 Saatten Daha Fazla		41	8,8	
Ne kadar zamandır sosyal medya kullanıyorsunuz?	0-1 Yıl Arası	100	21,5	
	1-2 Yıl Arası	75	16,1	
	2-3 Yıl Arası	103	22,2	
	3-4 Yıl Arası	98	21,1	
	4 Yıldan Fazla	89	19,1	
Sosyal medyayı hangi amaçla kullanıyorsunuz?	Oyun ve Eğlence	76	16,3	
	Arkadaşlık ve Sohbet	213	45,8	
	Araştırma ve Ödev	71	15,3	
	Film, Video ve Müzik	92	19,8	
	Haber	13	2,8	
Günlük sosyal medya kullanım süreniz nedir?	1 Saatten Az	142	30,5	
	1-3 Saat Arası	177	38,1	
	3-5 Saat Arası	89	19,1	
	5-8 Saat Arası	28	6,0	
	8-10 Saat Arası	12	2,6	

Tablo 3. (devam)

	10 Saatten Daha Fazla	17	3,7
Sosyal medya hesabınıza genellikle nereden ulaşım sağlarsınız?	Okul	16	3,4
	Ev	414	89,0
	İnternet Kafe	16	3,4
	Yurt/Pansiyon	19	4,1
Sosyal medya hesabınızı genellikle hangi araçtan yardımı ile kullanırsınız.	Dijital Telefon	386	83,0
	Masaüstü Bilgisayar	35	7,5
	Laptop	37	8,0
	Tablet	7	1,5
En çok kullandığınız sosyal medya hesabınız hangisidir?	Facebook	58	12,5
	Twitter	53	11,4
	Instagram	282	60,6
	WhatsApp	72	15,5
Toplam		465	100,0

Tablo 3'teki veriler incelendiğinde, öğrencilerin %51,2'sinin kendisine ait bilgisayarının olduğu, %48,8'inin ise olmadığı, %61,3'ünün evinde internet bağlantısı olduğu ve %38,7'sinin olmadığı görülmektedir. Öğrencilerin %5,6'sının masaüstü bilgisayar ile, 79,6'sının dijital telefon ile, %3,9'unun tablet ile ve %11,0'mın laptop ile internete bağlandığı görülmektedir. Öğrencilerin %24,3'ünün günlük 1 saatten az, %35,7'sinin 1-3 saat arasında, %23,0'mın 3-5 saat arasında, %9,9'unun 5-8 saat arasında, %2,6'sının 8-10 saat arasında ve %4,5'inin 10 saatten daha fazla günlük internet kullanım süresi olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin %88,0'mın dijital telefon kullandığı, %12,0'mın dijital telefon kullanmadığı, %25,2'sinin günlük 0-1 saat arası, %36,8'inin 1-3 saat arası, %21,5'inin 3-5 saat arası, %7,7'sinin 5-8 saat arası ve %8,8'inin 8 saatten fazla dijital telefon kullandıkları görülmektedir.

Öğrencilerin %21,5'inin 0-1 yıl, %16,1'inin 1-2 yıl, %22,2'sinin 2-3 yıl, %21,1'inin 3-4 yıl arasında ve %19,1'inin 4 yıldan daha fazla süredir sosyal medya kullandığı, %16,3'ünün oyun ve eğlence, %45,8'inin arkadaşlık ve sohbet, %15,3'ünün araştırma ve ödev, %19,8'inin film, video ve müzik, %2,8'inin haber amaçlı kullandığı, %30,5'inin günlük 1 saatten az, %38,1'inin 1-3 saat, %19,1'inin 3-5 saat, %6,0'mın 5-8 saat, %2,6'sının 8-10 saat arasında, %3,7'sinin 10 saatten daha fazla sosyal medya kullandığı görülmektedir.

Öğrencilerin %3,4'ünün sosyal medya hesabına okuldan, %89,0'mın evden, %3,4'ünün internet kafeden, %4,1'inin yurt/pansiyondan ulaşım sağladığı, %83,0'mın dijital telefon ile, %7,5'inin masaüstü bilgisayar ile, %8,0'mın laptop ile %1,5'inin tablet ile bağlandığı, %12,5'inin en çok kullandığı sosyal medya hesabının Facebook, %11,4'ünün Twitter, %60,6'sının Instagram ve %15,5'inin WhatsApp olduğu görülmektedir.

4.2.Sosyal Medya Bağımlılığına Dair Bulgular

Öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı ölçeğinden aldığı puanlara ait betimsel istatistikler Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinden Aldıkları Puanlara Ait Betimsel İstatistikler

Ölçek	n	Minimum	Maximum	Aritmetik Ort.	Std. Sapma
Sanal Tolerans Boyutu	465	5	25	12,92	5,08
Sanal İletişim Boyutu	465	9	45	22,80	8,48
Sanal Problem Boyutu	465	9	45	21,52	8,78
Sanal Bilgilenme Boyutu	465	6	30	16,17	5,90
SMBÖ Toplam	465	29	145	73,39	25,36

Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinin sanal tolerans alt boyutunun puan ortalamasının 12,92 olduğu görülmektedir. Bu boyuttan alınacak olan en düşük puanın 5, en yüksek puanın ise 25 olduğu göz önüne alındığında öğrencilerin sanal tolerans alt boyut düzeyinin orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinin sanal iletişim alt boyutunun puan ortalamasının 22,80 olduğu görülmektedir. Bu boyuttan alınacak olan en düşük puanın 9, en yüksek puanın ise 45 olduğu dikkate alındığında öğrencilerin sanal iletişim alt boyut düzeyinin orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinin sanal problem alt boyutunun puan ortalamasının 21,52 olduğu görülmektedir. Bu boyuttan alınacak olan en düşük puanın 9, en yüksek puanın ise 45 olduğu dikkate alındığında öğrencilerin sanal tolerans alt boyut düzeyinin orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinin sanal bilgilenme alt boyutunun puan ortalamasının 16,17 olduğu görülmektedir. Bu boyuttan alınacak olan en düşük puanın 6, en yüksek puanın ise 30 olduğu dikkate alındığında öğrencilerin sanal tolerans alt boyut düzeyinin orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinin toplam puanının ortalamasının 73,39 olduğu görülmektedir. Bu ölçekten alınacak olan en düşük puanın 29, en yüksek puanın ise 145 olduğu dikkate alındığında öğrencilerin Sosyal Medya Bağımlılığı düzeylerinin orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre sosyal medya bağımlılık puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5.Lise Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kız	259	222,61	57656,50	23986,50	0,06
Erkek	206	246,06	50688,50		

p* $<$ 0,05

Tablo 5 incelendiğinde, lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark göstermemektedir (U=23986,500); p $>$ 0,05).

Lise öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre sosyal medya bağımlılık puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6.Lise Öğrencilerinin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Sınıf Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	sd	x ²	p	Anlamlı fark
A-9.Sınıf	116	201,96	3	9,95	0,01	A-B ve A-C
B-10.Sınıf	116	253,22				
C-11.Sınıf	120	245,86				
D-12.Sınıf	113	230,45				
Toplam	465					

P* $<$ 0,05

Tablo 6 incelendiğinde, lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyi ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir (x² (sd=3, n=465)=9,958, p $<$ 0,05). Farkın kaynağını incelemek için sınıf düzeyi alt grupları arasında Mann-Whitney U Testi yapılmıştır. Yapılan test sonucunda 9.sınıflar ile 10.sınıflar arasında (p=0,004; U=5268,000) ve 9.sınıflar ile 11.sınıflar arasında (p=0,013; U=5657,000) farklılaşmanın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Lise öğrencilerinin okul türüne göre sosyal medya bağımlılık puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7.Lise Öğrencilerinin Okul Türü Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Okul Türü	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Anadolu Lisesi	119	237,58	3	2,38	0,49
Fen Lisesi	116	227,13			
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	115	246,19			
İmam Hatip Lisesi	115	220,98			
Toplam	465				

p* < 0,05

Tablo 7 incelendiğinde, lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyi ile okul türü arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir (χ^2 (sd=3; n=465)=2,388, p>0,05).

Lise öğrencilerinin akademik başarı düzeyine göre sosyal medya bağımlılık puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.Lise Öğrencilerinin Akademik Başarı Düzeyi Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Akademik Başarı Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p	Anlamlı Fark
A-0-49.99	23	237,80	4	10,00	0,04	B-C, B-D ve B-E
B-50-59.99	114	266,48				
C-60-69.99	92	224,67				
D-70-84.99	136	222,96				
E-85-100	100	215,04				
Toplam	465					

p* < 0,05

Tablo 8 incelendiğinde, lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyi ile akademik başarı düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir (χ^2 (sd=4, n=465)=10,008, p<0,05). Farkın kaynağını incelemek için genel not ortalaması alt grupları arasında Mann-Whitney U Testi yapılmıştır. Yapılan testler sonucunda, genel not ortalaması 50-59.99 olanlar ile 60-69.99 olanlar arasında (p=0,027; U=4301,000), 70-84.99 olanlar arasında (p=0,011; U=6312,000) ve 85-100 olanlar arasında (p=0,005; U=4425,000) anlamlı bir farklılaşmanın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Lise öğrencilerinin anne eğitim düzeyine göre sosyal medya bağımlılık puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9.Lise Öğrencilerinin Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Anne Eğitim Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	sd	x ²	p
Okur Yazar Değil	10	235,50	5	3,23	0,66
İlkokul	192	221,45			
Ortaokul	108	240,68			
Lise	98	248,55			
Üniversite	54	231,66			
Yüksek Lisans/Doktora	3	203,83			
Toplam	465				

p*>0,05

Tablo 9 incelendiğinde, lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyi ile anne eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir (x^2 (sd=5; n=465)=3,236, p>0,05).

Lise öğrencilerinin baba eğitim düzeyine göre sosyal medya bağımlılık puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10.Lise Öğrencilerinin Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Baba Eğitim Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	sd	x ²	p
Okur Yazar Değil	3	254,00	5	1,68	0,89
İlkokul	97	241,89			
Ortaokul	93	220,77			
Lise	176	235,92			
Üniversite	87	227,53			
Yüksek Lisans/Doktora	9	252,33			
Toplam	465				

p*>0,05

Tablo 10 incelendiğinde, lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyi ile baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir (x^2 (sd=5; n=465)=1,682, p>0,05).

Lise öğrencilerinin aylık ortalama gelir düzeyine göre sosyal medya bağımlılık puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11.Lise Öğrencilerinin Aylık Ortalama Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Aylık Ortalama Gelir Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	sd	x ²	p	Anlamlı Fark
A-Asgari Ücret Altı	89	196,37	3	14,53	0,00	A-C, A-D, B-C ve B-D
B-2000-2500 TL Arası	121	217,67				
C-2501-5000 TL Arası	197	249,35				

Tablo 11. (devam)

D-5000 TL ve Üzeri	58	265,67
Toplam	465	

p* < 0,05

Tablo 11 incelendiğinde, lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyi ile aylık ortalama gelir düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir (χ^2 (sd=3, n=465)=14,536, p<0,05). Farkın kaynağını incelemek için aylık ortalama gelir düzeyi alt grupları arasında Mann-Whitney U Testi yapılmıştır. Yapılan testler sonucunda, aylık ortalama gelir düzeyi asgari ücret altında olanlar ile 2501-5000 TL arasında olanlar arasında (p=0,002; U=6745,500) ve 5000 TL ve üzeri olanlar arasında (p=0,002; U=1804,500) ve aylık ortalama gelir düzeyi 2000-2500 TL arasında olanlar ile de 2501-5000 TL olanlar arasında (p=0,041; U=10293,000) ve 5000 TL ve üzeri olanlar arasında (p=0,033; U=2816,500) anlamlı bir farklılaşmanın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Lise öğrencilerinin evlerinde internet bağlantısı olup olmaması durumuna göre sosyal medya bağımlılık puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. Lise Öğrencilerinin Evinde İnternet Bağlantısı Olup Olmama Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Evde İnternet Bağlantısı Var Mı?	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evet	285	250,78	71472,50	20582,50	0,00
Hayır	180	204,85	36872,50		

p* < 0,05

Tablo 12 incelendiğinde, lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyleri evinde internet bağlantısı olup olmaması değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (U=20582,500); p<0,05). Sıra ortalamaları incelendiğinde, evinde internet bağlantısı olanların bağımlılık düzeylerinin olmayanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Lise öğrencilerinin ne kadar zamandır sosyal medya kullandığına göre sosyal medya bağımlılık puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13. Lise Öğrencilerinin Ne Kadar Zamandır Sosyal Medya Kullandığı Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Ne Kadar Zamandır Sosyal Medya Kullanıyorsunuz?	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p	Anlamlı Fark
A-0-1 Yıl Arası	100	168,80	4	43,20	0,00	A-B, A-C, A-D, A-E,
B-1-2 Yıl Arası	75	206,63				B-D, B-E ve C-E
C-2-3 Yıl Arası	103	241,00				
D-3-4 Yıl Arası	98	270,09				

Tablo 13. (devam)

E-4 ve Daha Fazla Yıl	89	277,25
Toplam	465	

p* < 0,05

Tablo 13 incelendiğinde, lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyi ile ne kadar zamandır sosyal medya kullandıkları değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir (χ^2 (sd=4, n=465)=43,208, p<0,05). Farkın kaynağını incelemek için ne kadar zamandır sosyal medya kullanıyorsunuz alt grupları arasında Mann-Whitney U Testi yapılmıştır. Yapılan testler sonucunda, sosyal medya kullanım süresi 0-1 yıl olanlar ile 1-2 yıl olanlar arasında (p=0,049; U=3098,500), 1-2 yıl olanlar arasında (p=0,000; U=3465,000), 1-3 yıl olanlar arasında (p=0,000; U=2805,000), 4 ve daha fazla yıl olanlar arasında (p=0,000; U=2461,500) ve sosyal medya kullanım süresi 1-2 yıl arasında olanlar ile 3-4 yıl olanlar arasında (p=0,002; U=2677,500) ve 4 ve daha fazla yıl olanlar arasında (p=0,001; U=2327,500) ve sosyal medya kullanım süresi 2-3 yıl olanlar ile 4 ve daha fazla yıl olanlar arasında (p=0,037; U=3784,000) anlamlı bir farklılaşmanın olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Lise öğrencilerinin sosyal medyayı hangi amaçla kullandığına göre sosyal medya bağımlılık puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14. Lise Öğrencilerinin Sosyal Medyayı Hangi Amaçla Kullandığı Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Sosyal Medyayı Hangi Amaçla Kullanıyorsunuz?	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p	Anlamlı Fark
A-Oyun ve Eğlence	76	240,65	4	27,79	0,00	A-C, A-E, B-C, B-D ve B-E
B-Arkadaşlık ve Sohbet	213	261,16				
C-Araştırma ve Ödev	71	182,19				
D-Film, Müzik, Video	92	213,75				
E-Haber	13	140,58				
Toplam	465					

p* < 0,05

Tablo 14 incelendiğinde, lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyi ile sosyal medyayı hangi amaçla kullanıyorsunuz değişkeni arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir (χ^2 (sd=4, n=465)=27,796, p<0,05). Farkın kaynağını incelemek için sosyal medyayı hangi amaçla kullanıyorsunuz alt grupları arasında Mann-Whitney U Testi yapılmıştır. Yapılan testler sonucunda, sosyal medyayı oyun ve eğlence amaçlı kullananlar ile araştırma ve ödev amaçlı kullananlar arasında (p=0,008; U=2012,500) ve haber amaçlı kullananlar arasında (p=0,010; U=272,000), sosyal medyayı arkadaşlık ve sohbet amaçlı kullananlar ile araştırma ve ödev amaçlı kullananlar arasında (p=0,000; U=5043,000) ve

film, müzik ve video amaçlı kullananlar arasında ($p=0,004$; $U=7765,000$) ve haber amaçlı kullananlar arasında ($p=0,002$; $U=669,000$) anlamlı bir farklılaşma olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Lise öğrencilerinin sosyal medya hesabını genellikle hangi araç yardımı ile kullandığına göre sosyal medya bağımlılık puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15. Lise Öğrencilerinin Sosyal Medya Hesabını Genellikle Hangi Araç Yardımı İle Kullandığı Değişkenine Göre Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Sosyal Medya Hesabınızı Genellikle Hangi Araç Yardımı İle Kullanırsınız?	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Dijital Telefon	386	239,03	3	6,08	0,10
Masaüstü Bilgisayar	35	198,14			
Laptop	37	197,41			
Tablet	7	263,14			
Toplam	465				

$p^*>0,05$

Tablo 15 incelendiğinde, lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeyi ile sosyal medya hesabını genellikle hangi araç yardımı ile kullandığı arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir (χ^2 ($sd=3$; $n=465$)= $6,081$, $p>0,05$).

4.3. Algılanan Sosyal Destek Düzeyine Dair Bulgular

Öğrencilerin algılanan sosyal destek ölçeğinden aldığı puanlara ait betimsel istatistikler Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16. Öğrencilerin Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinden Aldıkları Puanlara Ait Betimsel İstatistikler

Ölçek	n	Minimum	Maximum	Aritmetik Ort.	Std. Sapma
Aile Boyutu	465	20	60	52,02	8,20
Arkadaş Boyutu	465	14	39	33,12	6,01
Öğretmen Boyutu	465	17	51	40,83	9,01
ASDÖ Toplam	465	63	150	125,98	19,40

Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin aile alt boyutunun puan ortalamasının 52,02 olduğu görülmektedir. Bu boyuttan alınacak olan en düşük puanın 20, en yüksek puanın ise 60 olduğu dikkate alındığında öğrencilerin aile alt boyutu düzeyinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin arkadaş alt boyutunun puan ortalamasının 33,12 olduğu görülmektedir. Bu boyuttan alınacak olan en düşük puanın 13, en yüksek puanın ise 39 olduğu dikkate alındığında öğrencilerin arkadaş alt boyutu düzeyinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin öğretmen alt boyutunun puan ortalamasının 40,83 olduğu görülmektedir. Bu boyuttan alınacak olan en düşük puanın 17, en yüksek puanın ise 51 olduğu dikkate alındığında öğrencilerin öğretmen alt boyutu düzeyinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin toplam puanının ortalamasının 125,98 olduğu görülmektedir. Bu ölçekten alınacak olan en düşük puanın 50, en yüksek puanın ise 150 olduğu dikkate alındığında öğrencilerin algılanan sosyal destek düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Lise öğrencilerinin cinsiyetlerine göre algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17.Lise Öğrencilerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kız	259	245,24	63517,00	23507,00	0,02
Erkek	206	217,61	44828,00		

p* < 0,05

Tablo 17 incelendiğinde, lise öğrencilerinin algılanan sosyal destek düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (U=23507,000); p < 0,05).

Lise öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18.Lise Öğrencilerinin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Sınıf Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	sd	x ²	p
9.Sınıf	116	252,62	3	4,75	0,19
10.Sınıf	116	218,09			
11.Sınıf	120	223,11			
12.Sınıf	113	238,67			
Toplam	465				

p* < 0,05

Tablo 18 incelendiğinde, lise öğrencilerinin algılanan sosyal destek düzeyi ile sınıf düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir (χ^2 (sd=3; n=465)=4,754, $p>0,05$).

Lise öğrencilerinin okul türüne göre algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19.Lise Öğrencilerinin Okul Türü Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Okul Türü	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Anadolu Lisesi	119	226,25	3	3,43	0,32
Fen Lisesi	116	248,98			
Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	115	217,63			
İmam Hatip Lisesi	115	242,27			
Toplam	465				

$p^*>0,05$

Tablo 19 incelendiğinde, lise öğrencilerinin algılanan sosyal destek düzeyi ile okul türü arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir (χ^2 (sd=3; n=465)=3,438, $p>0,05$).

Lise öğrencilerinin akademik başarı düzeyine göre algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20.Lise Öğrencilerinin Akademik Başarı Düzeyi Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Akademik Başarı Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
0-49.99	23	209,50	4	8,04	0,09
50-59.99	114	205,82			
60-69.99	92	238,58			
70-84.99	136	242,71			
85-100	100	251,05			
Toplam	465				

$p^*>0,05$

Tablo 20 incelendiğinde, lise öğrencilerinin algılanan sosyal destek düzeyi ile akademik başarı düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir (χ^2 (sd=4; n=465)=8,044, $p>0,05$).

Lise öğrencilerinin anne eğitim düzeyine göre algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi

sonuçları Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21.Lise Öğrencilerinin Anne Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Anne Eğitim Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Okur Yazar Değil	10	204,85	5	3,46	0,62
İlkokul	192	231,11			
Ortaokul	108	245,76			
Lise	98	219,06			
Üniversite	54	240,94			
Yüksek Lisans/Doktora	3	301,00			
Toplam	465				

$p^*>0,05$

Tablo 21 incelendiğinde, lise öğrencilerinin algılanan sosyal destek düzeyi ile anne eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir (χ^2 (sd=5; n=465)=3,465 $p>0,05$).

Lise öğrencilerinin baba eğitim düzeyine göre algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 22’de verilmiştir.

Tablo 22.Lise Öğrencilerinin Baba Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Baba Eğitim Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Okur Yazar Değil	3	128,67	5	3,74	0,58
İlkokul	97	218,61			
Ortaokul	93	236,66			
Lise	176	239,24			
Üniversite	87	238,36			
Yüksek Lisans/Doktora	9	211,17			
Toplam	465				

$p^*>0,05$

Tablo 22 incelendiğinde, lise öğrencilerinin algılanan sosyal destek düzeyi ile baba eğitim düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir (χ^2 (sd=5; n=465)=3,749, $p>0,05$).

Lise öğrencilerinin aylık ortalama gelir düzeyine göre algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 23’te verilmiştir.

Tablo 23.Lise Öğrencilerinin Aylık Ortalama Gelir Düzeyi Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Aylık Ortalama Gelir Düzeyi	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Asgari Ücret Altı	89	236,78	3	0,14	0,98
2000-2500 TL Arası	121	230,51			
2501-5000 TL Arası	197	233,63			
5000 TL ve Üzeri	58	230,27			
Toplam	465				

$p^*>0,05$

Tablo 23 incelendiğinde, lise öğrencilerinin algılanan sosyal destek düzeyi ile aylık ortalama gelir düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir (χ^2 (sd=3; n=465)=0,140, $p>0,05$).

Lise öğrencilerinin evlerinde internet bağlantısı olup olmaması durumuna göre algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçları Tablo 24’te verilmiştir.

Tablo 24.Lise Öğrencilerinin Evinde İnternet Bağlantısı Olup Olmama Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Evde İnternet Bağlantısı Var Mı?	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Evet	285	232,58	66285,50	25530,50	0,93
Hayır	180	233,66	42059,50		

$p^*>0,05$

Tablo 24 incelendiğinde, lise öğrencilerinin algılanan sosyal destek düzeyleri evde internet bağlantısı var mı değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir (U=25530,500); $p>0,05$).

Lise öğrencilerinin ne kadar zamandır sosyal medya kullandığına göre algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 25’te verilmiştir.

Tablo 25.Lise Öğrencilerinin Ne Kadar Zamandır Sosyal Medya Kullandığı Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Ne Kadar Zamandır Sosyal Medya Kullaniyorsunuz?	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Tablo 25. (devam)	100	239,23	4	,92	0,92
-----	75	234,08			
2-3 Yıl Arası	103	238,66			
3-4 Yıl Arası	98	227,90			
4 ve Daha Fazla Yıl	89	224,16			
Toplam	465				

$p^*>0,05$

Tablo 25 incelendiğinde, lise öğrencilerinin algılanan sosyal destek düzeyi ile ne kadar zamandır sosyal medya kullandığı arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir (χ^2 (sd=4; n=465)=0,929 p>0,05).

Lise öğrencilerinin sosyal medyayı hangi amaçla kullandığına göre algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 26’da verilmiştir.

Tablo 26. Lise Öğrencilerinin Sosyal Medyayı Hangi Amaçla Kullandığı Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Sosyal Medyayı Hangi Amaçla Kullanıyorsunuz?	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Oyun ve Eğlence	76	240,14	4	3,44	0,48
Arkadaşlık ve Sohbet	213	229,13			
Araştırma ve Ödev	71	255,13			
Film, Müzik, Video	92	223,16			
Haber	13	203,50			
Toplam	465				

p* < 0,05

Tablo 26 incelendiğinde, lise öğrencilerinin algılanan sosyal destek düzeyi ile sosyal medya hesabını genellikle hangi amaç için kullandığı arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir (χ^2 (sd=4; n=465)=3,440, p>0,05).

Lise öğrencilerinin sosyal medya hesabını genellikle hangi araç yardımı ile kullandığına göre algılanan sosyal destek puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27. Lise Öğrencilerinin Sosyal Medya Hesabını Genellikle Hangi Araç Yardımı İle Kullandığı Değişkenine Göre Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Puanlarının Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Sosyal Medya Hesabınızı Genellikle Hangi Araç Yardımı İle Kullanırsınız?	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p
Dijital Telefon	386	228,57	3	4,13	0,24
Masaüstü Bilgisayar	35	240,64			
Laptop	37	274,49			
Tablet	7	219,64			
Toplam	465				

p* > 0,05

Tablo 27 incelendiğinde, lise öğrencilerinin algılanan sosyal destek düzeyi ile sosyal medya hesabını genellikle hangi araç yardımı ile kullandığı arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir (χ^2 (sd=3; n=465)=4,131, p>0,05).

4.4. Sosyal Medya Bağımlılığı ve Algılanan Sosyal Destek Düzeyi Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

Sosyal medya bağımlılığı ile algılanan sosyal destek arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılan Sperman Rho testi sonuçları tablo 28’de ve 29’da verilmiştir.

Tablo 28. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Toplam Puanları İle Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Toplam Puanları ve Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Durumu

		Algılanan Sosyal Destek	Aile Boyutu	Arkadaş Boyutu	Öğretmen Boyutu
Sos. Med. Bağ.	r	-,24	-,23	-,16	-,23
	p	0,00	0,00	0,00	0,00

p* $<$ 0,05

Büyüköztürk (2014)’e göre, korelasyon katsayısının 0.00-0.30 arasında olması düşük düzeyde, 0.30-0.70 arasında olması orta düzeyde ve 0.70-1.00 arasında olması yüksek düzeyde ilişkinin olduğunu göstermektedir.

Tablo 28 incelendiğinde, sosyal medya bağımlılığı ile algılanan sosyal destek arasında ($r=-,249$; $p<0,05$), aileden algılanan sosyal destek arasında ($r=-,234$; $p<0,05$), arkadaştan algılanan sosyal destek arasında ($r=-,162$; $p<0,05$) ve öğretmenden algılanan sosyal destek arasında ($r=-,232$; $p<0,05$) düşük düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Algılanan sosyal destek azaldıkça, sosyal medya bağımlılığı artmaktadır. Aileden, arkadaştan ve öğretmenden algılanan sosyal destek azaldıkça sosyal medya bağımlılığı artmaktadır.

Tablo 29. Algılanan Sosyal Destek Ölçeği Toplam Puanları İle Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği Toplam Puanları ve Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinin Alt Boyutları Arasındaki Korelasyon Durumu

		Sosyal Medya Bağımlılığı	Sanal Tolerans	Sanal İletişim	Sanal Problem	Sanal Bilgilenme
ASDÖ-R	r	-,24	-,20	-,25	-,23	-,15
	p	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

p* $<$ 0,05

Tablo 29 incelendiğinde, algılanan sosyal destek ile sosyal medya bağımlılığı arasında ($r=-,249$; $p<0,05$), sosyal medya bağımlılığı ölçeğinin alt boyutlarından sanal tolerans ($r=-,209$; $p<0,05$), sanal iletişim ($r=-,258$; $p<0,05$), sanal problem ($r=-,239$; $p<0,05$) ve sanal bilgilenme arasında ($r=-,154$; $p<0,05$) düşük düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Sosyal medya bağımlılığı arttıkça, algılanan sosyal destek düzeyi azalmaktadır.

BÖLÜM V

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu araştırmada, lise öğrencilerinde akademik başarı, sosyal destek ve sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma verilerinden elde edilen sonuçlar alanyazın çerçevesinde tartışılmıştır.

5.1.1. Demografik Bilgilere ve İnternet ve Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıklarına Dair Sonuçlar ve Tartışma

Araştırma sonuçlarına göre, araştırma katılan öğrencilerin %55,7'sini kız öğrenciler % 44,3'ünü erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş aralığı ise 14-19 olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin genel not ortalamalarının çoğunluğunun (%95,1) 50.00 ile 100.00 arasında olduğu görülmüştür. Bu yüzde içerisindeki en fazla oran, %29,2'lik oran ile not ortalaması 70-84.99 olanlara aittir. Anne ve baba eğitim düzeyi incelendiğinde, anne eğitim düzeyi için %41'lik oran ile ilkokul mezunu ve baba eğitim düzeyi için %37,8'lik oran ile lise mezunu seçeneklerinin en fazla işaretlenen seçenekler olduğu görülmüştür. Öğrencilerin hemen hemen yarısı (%42,4) ailelerinin aylık ortalama gelir miktarının 2501-5000 TL olduğunu belirtmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %51,2'si kendisine ait bilgisayarı olduğunu ifade etmiştir. Eni (2017) tarafından İstanbul'da 200 lise öğrencisi ile yapılan araştırmada öğrencilerin %72,5'i evinde kendisine ait bilgisayarı olduğunu ifade etmiştir. Bu araştırmada, kendisine ait bilgisayarı olan öğrenci sayısının düşük çıkmasının nedeni il genelindeki işsizlik durumunun ve ailelerin sosyo-ekonomik düzeyinin düşük olması olarak yorumlanabilir.

Öğrencilerin %61,3'ü evinde internet bağlantısı olduğunu belirtmiştir. We are Social (2019) tarafından hazırlanan rapora göre 2014 yılında dünya genelinde 2 milyar 485 milyon internet kullanıcısı varken, 2019 yılında bu sayının 4 milyar 388 milyon ulaştığı belirtilmiştir. Ülkemizde için ise bu sayı 59,3 milyon olarak verilmiştir. TÜİK 2017 verilerine göre ülkemizde evden internete ulaşım oranı %80,7 iken, 2018 yılında bu oran 83,8'e yükselmiştir. Dünya genelindeki artış ile ülkemizdeki artışın paralellik gösterdiği düşünülmektedir. Bu artışta evinde internet bağlantısı olan kişi sayısında artışa neden olduğu söylenebilir.

İnternete bağlanmak için kullanılan araç olarak, öğrencilerin %79,6'sı dijital telefonu kullandığını ifade etmiştir. Görkemli (2017) 193 lise öğrencisi ile Konya'da yaptığı araştırmada öğrencilerin %67,3'ünün internete bağlanmak için dijital telefonlarını kullandığı sonucuna ulaşmıştır. Dijital telefonların diğer teknolojik cihazlara göre daha küçük ve kolay taşınabilir olması, hemen hemen herkes tarafından kullanılması ve istediğimiz yerde kullanma şansına sahip olmamız dijital telefonları internete bağlanmak için daha cazip cihazlar haline getirmektedir.

Öğrencilerin %35'i günlük 1-3 saat arasında internet kullandığını ifade etmiştir. Vural ve Bat (2010) tarafından İzmir'de 319 lise öğrencisi ile yapılan araştırma sonucuna göre öğrencilerin %53,6'sı günde 1-3 saat arasında internet kullandığını belirtmiştir. Kaltiala-Heino, Lintonen ve Rimpela (2004) tarafından yapılan araştırmada ergenlerin günde ortalama olarak 1-3 saat arasında internet kullandıkları görülmüştür. Öğrencilerin gün içerisinde okulda zaman geçirdikleri düşünüldüğünde özellikle akşamları internete bağlanma imkânları bulunmaktadır. Akşam saatlerinde ise yemek yeme, ödev yapma, ders çalışma ve aile ile zaman geçirme gibi aktivitelerden sonra kalan zamanlarında internete bağlandıkları düşünülmektedir.

Öğrencilerin %88'inin dijital telefon kullandığını görülmüştür. İnce ve Kılıç (2016) tarafından Kocaeli'nde 759 lise öğrencisi ile yapılan araştırmada öğrencilerin %71'i dijital telefona sahip olduğunu ifade etmiştir. Pew Research Center (2018) tarafından Amerika'da yapılan bir araştırmada ergenlerin %95'inin dijital telefon kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Son yıllarda, dijital telefonlarda meydana gelen gelişmelerin (video çekme, müzik dinleme, mail gönderme-alma, internete bağlanma vb.) dijital telefonların insanlar tarafından daha fazla tercih edilmesine neden olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin %36,8'i günlük 1-3 saat arasında dijital telefon kullandığını belirtmiştir. Çakır ve Oğuz (2017) tarafından Ankara'da 540 lise öğrencisi ile yapılan araştırmada lise öğrencilerinin %46,3'ü günlük 4 saat dijital telefon kullandıklarını ifade etmiştir. Son yıllarda dijital telefonlarda birçok özellik (resim çekme, video paylaşma, müzik dinleme, internet, vb.) bulunduğundan, dijital telefonlara ulaşma imkânının arttığından ve ergenlik dönemi özelliklerinden dolayı lise öğrencilerinde dijital telefon kullanımının yüksek düzeyde olduğu düşünülmektedir.

Lise öğrencilerin %45,8'i sosyal medyayı arkadaşlık ve sohbet amaçlı kullandığını ifade etmiştir. Gerek ülkemizde gerekse diğer ülkelerde yapılan araştırmalar bu sonucu

destekler niteliktedir. Mingle ve Adams (2015) tarafından Gana'da lise öğrencisi 526 ile yapılan araştırmada öğrencilerin %41,4'ü sosyal medyayı arkadaş edinmek ve %30,5'i sohbet amaçlı kullandığını sonucuna ulaşılmıştır. Günüç (2009) tarafından yapılan araştırmada öğrencilerin interneti genellikle sohbet ve oyun amaçlı kullandığı ortaya çıkarılmıştır. Sosyal medya ve internet ortamında sohbet etmek, oyun oynamak ve arkadaş edinmek ergenlik dönemi gençlerine daha cazip ve eğlenceli geldiği için öğrencilerin genellikle bu amaçlarla sosyal medya ve interneti kullandıkları düşünülmektedir.

Öğrencilerin %22,2'si 2-3 yıldan beri sosyal medya kullandığını belirtmiştir. Çalışır (2015) tarafından 100 üniversite öğrencisi ile yapılan araştırmada 95 öğrenci 5 yıl ve daha uzun süredir sosyal medya kullandığını ifade etmiştir. Ezeji ve Ezeji (2018) tarafından Nijerya'da 372 lise öğrencisi ile yapılan araştırma sonucunda öğrencilerin %33,2'si günde 3 saatten fazla ve %16,2'si günde 2-3 saat ve %21,9'u günde 1-2 saat arasında sosyal medyada zaman geçirdiği görülmüştür. Öğrencilerin gün boyunca okulda olmaları düşünüldüğünde, sosyal medyada zaman geçirmek için sadece akşamları uygun oldukları söylenebilir.

Öğrencilerin %38,1'i günlük 1-3 saat arasında sosyal medya kullandığını ifade etmiştir. Yurt içinde yapılan bazı çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Demir (2016) tarafından Çanakkale'de 714 lise öğrencisi ile yapılan araştırmada öğrencilerin %53'ü sosyal medyayı günlük 1-3 saat arasında kullandığını sonucuna ulaşılmıştır. Medya Akademi (2018) tarafından yapılan araştırmaya göre, ülkemizdeki 12-30 yaş aralığında olan kişilerin %42'si günde 0-3 saat arasında sosyal medyada zaman geçirdiklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin sosyal medyayı ve interneti kullanım amaçlarının genellikle oyun, eğlence ve arkadaşlık olduğu bilinmektedir. İnternette geçirdikleri 1-3 saatini neredeyse tamamını sosyal medya ortamlarında geçirdikleri düşünülmektedir.

Öğrencilerin %89'u sosyal medya hesabına evden ulaşım sağladığını belirtmiştir. Görkemli (2017) tarafından yapılan araştırma sonucu bu sonucu destekler niteliktedir. Araştırmada öğrencilerin %65,5'i internete evlerinden ulaşım sağladığını ifade etmiştir. Ev ortamının diğer ortamlara göre daha rahat olması, şarj problemi olmaması ve öğrencilerin akşamlarını genellikle evde geçirmelerinden dolayı internete evden bağlanan öğrenci sayısının yüksek çıktığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin %83'ünün dijital telefon aracılığı ile sosyal medya hesabına ulaşım sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. We are Social (2019) Türkiye raporuna göre ülkemizdeki 52

milyon sosyal medya kullanıcısının 44 milyonu dijital telefonlar ile sosyal medya hesaplarına bağlanmaktadır. Medya Akademi (2018) tarafından ülkemizde yapılan araştırmada 12-30 yaş aralığındaki gençlerin %90'ı sosyal medyaya bağlanmak için dijital telefonlarını kullandıklarını ifade etmişlerdir. Dijital telefonların diğer teknolojik cihazlara göre daha kullanışlı ve pratik olmasından dolayı öğrenciler sosyal medya hesaplarına dijital telefonlarından ulaşım sağlamaktadırlar.

Öğrencilerin %60,6'sının en çok kullandığı sosyal medya hesabının Instagram hesapları olduğu görülmüştür. Kuyucu (2017) tarafından İstanbul'da 620 üniversite öğrencisi ile yapılan araştırmada öğrencilerinin en çok kullandıkları sosyal medya hesabının Instagram (%29,97) olduğu tespit edilmiştir. We are Social (2019) Türkiye raporuna göre, 2018 yılında ülkemizdeki Instagram kullanıcısı sayısı 33 milyon iken, 2019 yılında bu sayının 38 milyona çıktığı görülmektedir. Bu sonuçlar, araştırmanın sonuçları ile paralellik göstermektedir. Instagram kullanıcı sayısının her geçen gün artmasının, diğer sosyal medya ortamlarının popülerliğini kaybetmesinden ve özellikle gençlerin daha popüler olan Instagram platformuna yönelmesinden dolayı olduğu söylenebilir.

5.1.2. Sosyal Medya Bağımlılığına Dair Sonuçlar ve Tartışma

Araştırma sonucunda, lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı düzeylerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde, öğrencilerin sanal tolerans, sanal iletişim, sanal problem ve sanal bilgilenme alt boyutlarının düzeylerinin de orta düzeyde bağımlılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Yılmaz, Şahin, Haseski, Erol (2014) tarafından Balıkesir'de 2853 lise öğrencisi ile yapılan araştırmada öğrencilerin %66,6'sının orta düzeyde internet bağımlısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Lise öğrencilerinin cinsiyetleri ile sosyal medya bağımlılığı düzeyleri anlamlı olarak farklılaşmasa da erkek öğrencilerin puan ortalaması kız öğrencilerin puan ortalamasından daha yüksek çıkmıştır. Ök (2013) tarafından Elazığ'da 520 lise öğrencisi ile yapılan araştırmada sosyal medyada erkeklerin kızlara göre daha fazla zaman geçirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Güneş, Akbıyık, Aypak, Görğelioğlu (2018) Ankara'da 761 lise öğrencisi ile yaptığı araştırmada öğrencilerin cinsiyeti ile sosyal medya ortamlarından birisi olan Facebook bağımlılığı arasında anlamlı bir fark bulamamıştır. Yurtdışında yapılan çalışmalar incelendiğinde erkeklerin sosyal medya ortamlarında kızlara göre daha fazla zaman geçirdiğini gösteren çalışmalara ulaşmak mümkündür (Dinicola, 2004 ve Wu ve Tsai, 2006). Günümüzde hem erkekler hem de kızlar teknolojik cihazlara kolaylıkla erişebildikleri için

ve interneti hemen hemen her ortamda rahatça kullanabildikleri için cinsiyetler arasında bir farklılaşma olmadığı düşünülmektedir.

Öğrencilerinin sınıf düzeyleri ile sosyal medya bağımlılığı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Sınıf düzeyi arttıkça sosyal medya bağımlılığı puanının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Filiz, Erol, Dönmez ve Kurt (2014) tarafından Burdur'da ve Eskişehir'de 178 üniversite öğrencisi ile yapılan araştırmada sınıf düzeyi arttıkça internet bağımlılığının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde, sınıf düzeyi arttıkça yaşın da artmasına bağlı olarak dijital telefon kullanımının daha yaygın olduğu ve buna bağlı olarak da sosyal medya bağımlılığının arttığı düşünülmektedir.

Lise öğrencilerinin okul türleri ile sosyal medya bağımlılığı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmüştür. Ancak, en yüksek bağımlılık puanı ortalaması Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinde çıkarken en düşük bağımlılık puanı ortalaması ise Fen Lisesi öğrencilerinde çıkmıştır. Ök (2013) tarafından Elazığ'da 520 lise öğrencisi ile yapılan araştırmada meslek lisesi öğrencilerinin diğer lise öğrencilerine göre sosyal medyada daha fazla zaman geçirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde, Güneş, Akbıyık, Aypak, Görpelioğlu (2018) tarafından Ankara'da 761 lise öğrencisi ile yapılan araştırmada meslek lisesi öğrencilerinin Facebook bağımlılığı puanlarının diğer lise öğrencilerine göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Meslek liselerinde akademik başarının düşük olmasının, devamsızlık problemlerinin diğer liselere göre daha fazla olmasının ve meslek lisesi öğrencilerinin ailelerinin daha az bilinçli olmasından dolayı sosyal medya bağımlılığı puanlarının yüksek olduğu düşünülmektedir.

Lise öğrencilerinde genel not ortalaması ile sosyal medya bağımlılığı düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Genel not ortalaması yükseldikçe sosyal medya bağımlılığı puanının düştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Impraim (2012) tarafından İstanbul'da 370 lise öğrencisi ile yapılan araştırmada akademik başarı ile internet bağımlılığı arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilmiştir. Young (1998) tarafından yapılan araştırmada internetin aşırı kullanımının akademik başarıyı düşürdüğü sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde, akademik başarısı yüksek olan öğrencilerin çoğunlukla dersleri ile ilgilendiği ve internet ve sosyal medyaya gereğinden fazla zaman ayırmadığı düşünülebilir.

Lise öğrencilerinde anne ve baba eğitim düzeyi ile sosyal medya bağımlılığı düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ancak annesi lise mezunu ve babası okuryazar olmayan öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı puanlarının diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Gökçearslan ve Günbatar (2012) tarafından Bursa’da 172 lise öğrencisi ile yapılan araştırmada anne-baba eğitim düzeyi ile internet bağımlılığı arasında anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Benzer şekilde Günüş (2009) tarafından yapılan araştırmada anne-baba eğitim düzeyi ile internet bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki çıkmamıştır. Liao, Khaoo ve Hwaang (2005) tarafından yapılan araştırmanın sonucu da bu sonucu destekler niteliktedir. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde anne ve babanın eğitim düzeyi ne olursa olsun internet ve sosyal medya bağımlılığı konusunda bilgi sahibi olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Lise öğrencilerinde aylık ortalama gelir düzeyi ile sosyal medya bağımlılığı düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Aylık ortalama gelir düzeyi arttıkça öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı puanlarının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Bayhan (2011) tarafından Malatya’da 1800 lise öğrencisi ile yapılan araştırmada aylık ortalama gelir düzeyi arttıkça sosyal medya ortamlarından birisi olan Facebook bağımlılığını arttırdığı sonucu ortaya çıkarılmıştır. Günüş (2009) ailenin ortalama gelir düzeyi arttıkça internet bağımlılığı düzeyinin de arttığı sonucuna ulaşmıştır. Aylık ortalama gelirin artması ile birlikte, internete erişimi olan teknolojik cihazlara (dijital telefon, bilgisayar, laptop, vb.) ve çeşitli internet sağlayıcılarına ulaşımında kolaylaştığı bilinmektedir. Bu nedenden dolayı öğrencilerde sosyal medya bağımlılığı düzeyinde bir artış olacağı düşünülmektedir.

Lise öğrencilerinde evinde internet bağlantısı olup olmaması durumu ile sosyal medya bağımlılığı düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Evinde internet bağlantısı olan öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bayhan (2011) tarafından Malatya’da 1800 lise öğrencisi ile yapılan araştırmada öğrencilerin evinde internet bağlantısı var ise Facebook bağımlılığında artış olduğu sonucu ortaya çıkarılmıştır. Tanrıverdi (2012) tarafından yapılan araştırmada lise öğrencilerinde internet bağımlılık düzeyleri ile evde internet bağlantısı olması durumu arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu sonuçlar değerlendirildiğinde, öğrenciler evde internet bağlantısına sürekli ve rahatlıkla ulaşabildikleri için öğrencilerde sosyal medya bağımlılığında bir artış olabileceği düşünülmektedir.

Lise öğrencilerinin sosyal medya kullanım süresi ile sosyal medya bağımlılığı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Sosyal medya kullanmaya daha

önce başlayan öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı puanlarının diğer öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. İliş (2018) sosyal medyayı uzun süredir kullanan öğrencilerin sosyal medya bağımlılık puanlarının daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Bu durum uzun yıllardır sosyal medyayı kullanan bireylerde sosyal medya bağımlısı olma riskinin daha fazla olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Lise öğrencilerinin sosyal medyayı kullanım amacı ile sosyal medya bağımlılığı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmuştur. Sosyal medyayı oyun/eğlence ve arkadaşlık/sohbet amaçlı kullanan öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı puanları diğer öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Binali (2015) tarafından İstanbul'da 400 lise öğrencisi ile yapılan araştırmada internet ortamını çevrimiçi oyun oynamak ve sohbet etmek amacıyla kullanan öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha fazla internet bağımlılığı geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Leung (2004) tarafından yapılan araştırmada internetin genellikle oyun oynamak ve sohbet etmek amaçlı kullanıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Çevrimiçi oyun oynamak, arkadaş edinmek ve sohbet etmek diğer kullanım amaçlarına göre öğrencilere daha cazip ve eğlenceli gelmektedir. Bu nedenden dolayı, sosyal medyayı bu amaçlarla kullanan öğrenciler sosyal medya ortamlarında daha fazla zaman geçirdiği ve öğrencilerin bağımlılık puanlarının da daha yüksek çıktığı düşünülmektedir.

Lise öğrencilerinin sosyal medya hesabını hangi araç yardımı ile kullandığı durumu ile sosyal medya bağımlılığı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Ancak dijital telefon aracılığı ile sosyal medya hesabına ulaşan öğrencilerin sosyal medya bağımlılığı puanları diğer öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Arslan (2019) tarafından 217 lise öğrencisi ile yapılan araştırmanın sonucuna göre dijital telefonda internete bağlanma durumu ile internet bağımlılığı arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. İliş (2018) yaptığı araştırmada sosyal medyaya ulaşım sağlanan araç ile sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulamamıştır. Öğrencilerin sosyal medyaya ulaşmak için birden fazla imkanları (dijital telefon, laptop, tablet, vb cihazlar) olmasından dolayı bu sonucun ortaya çıktığı düşünülmektedir.

5.1.3. Algılanan Sosyal Destek Düzeyine Dair Sonuçlar ve Tartışma

Araştırma sonucunda, lise öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde, öğrencilerin aileden, arkadaştan ve öğretmenden algıladıkları sosyal destek düzeyinin de yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Lise öğrencilerinin cinsiyetleri ile algılanan sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilememiştir. Ancak kız öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeylerinin erkek öğrencilere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yılmazel (2013) tarafından yapılan araştırmada kız öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeyi erkek öğrencilere göre daha yüksek olsa da cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde yapılan araştırmalarda kız öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeyi erkek öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur (Atalay, 2014; Boz Semerci, 2016; Çeçen, 2008; Yayıcı, 2016 ve Uyan, 2014). Bu durum, kız öğrencilerin arkadaş ve aile ilişkilerinde daha içten ve samimi olmalarından ve iletişim yönlerinin daha güçlü olmasından kaynaklanabilir.

Lise öğrencilerinin sınıf düzeyi ile algılanan sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilememiştir. Ancak, 9. ve 12.sınıf öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek düzeylerinin diğer sınıf düzeylerine göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Orman (2016), Atalay (2014), Sever (2015) ve Yayıcı (2016) tarafından yapılan araştırmalarda 9.sınıf öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek düzeyi diğer sınıf öğrencilerine göre daha yüksek bulunmuştur. Aileler için lise döneminde iyi bir eğitim almak üniversite kazanmanın ilk adımı olarak görülmektedir. Bu yüzden çocukları 9.sınıfa başlayan aileler çocuklarına karşı daha destekleyici ve sıcak davranabilirler. Benzer olarak, okula yeni başlayan öğrencilere öğretmenler de sıcak, içten ve samimi davranarak çocukların okula aidiyet duygusunu geliştirmek isteyebilirler. 12.sınıf öğrencilerinin üniversite sınavına gireceği düşünüldüğünde, sınav senesinde moral ve motivasyonlarını yüksek tutmak için çevreden gelen sosyal desteğin yüksek olduğu söylenebilir.

Lise öğrencilerinin okul türü ile algılanan sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilememiştir. Ancak, Fen Lisesi öğrencilerinin algıladıkları sosyal destek düzeylerinin diğer lise öğrencilerine göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çelik (2015) ve Orman (2016) tarafından yapılan araştırmalarda lise türü ile algılanan sosyal destek arasında anlamlı bir fark olmadığı gözlemlenmiştir. Fen lisesi öğrencilerinin velilerinin diğer velilere göre daha bilinçli, sosyo-ekonomik düzeyi daha yüksek ve daha eğitilmiş kişiler olduklarından dolayı bu sonuca ulaşıldığı düşünülmektedir.

Lise öğrencilerinin genel not ortalaması ile algılanan sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilememiştir. Ancak, genel not ortalaması 85-100 arasında olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeylerinin diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde bu sonucu destekler çalışmalara

ulaşmak mümkündür (Atalay, 2014; Ustabaş, 2011 ve Baytemir, 2006). Öğrencilerin çevresinden algıladıkları sosyal desteğın yüksek olmasının, onları moral ve motivasyon olarak güçlendireceğı için bu durumun okul başarısında etki ettiğı düşünölmektedir.

Lise öğrencilerinin anne-baba eğitim düzeyi ile algılanan sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilememiştir. Ancak, anne eğitim düzeyi yüksek lisans/doktora ve baba eğitim düzeyi lise veya üniversite olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeylerinin diğere öğrencilere göre daha fazla olduğı sonucuna ulaşılmıştır. Şencan (2009) ve Dölger (2009) tarafından yapılan araştırmalarda anne ve babanın eğitim düzeyi arttıkça algılanan sosyal destek seviyesinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır. Orman (2016) ve Boz Semerci (2016) tarafından yapılan araştırmalarda anne-baba eğitim düzeyi ile algılanan sosyal destek arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Anne ve babanın eğitim düzeyinin yüksek olması daha bilinçli ebeveynler olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Bunun yanı sıra, eğitim düzeyi arttıkça anne ve babanın çalıştığı iş koşulları biraz daha rahat olacağından dolayı çocuklarına daha fazla zaman ayırdıkları düşünölmektedir.

Lise öğrencilerinin aylık ortalama gelir miktarı ile algılanan sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilememiştir. Ancak, aylık ortalama gelir düzeyi asgari ücretin altında olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeyinin diğere öğrencilere göre daha fazla olduğı sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde bu sonucun karşıtı sonuçlara ulaşmakta mümkündür. Çelik (2015) tarafından yapılan araştırmada ailenin aylık ortalama geliri ile algılanan sosyal destek düzeyi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Şencan (2009) ve Ustabaş (2011) tarafından yapılan araştırmalarda aylık ortalama gelir miktarı yüksek olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeyinin de yüksek olduğı sonucuna ulaşılmıştır. Bu araştırmanın yapıldığı ilçe sosyo-ekonomik olarak düşük düzeyde olan bir ilçedir. Bu nedenden dolayı çocuklar erken yaşlardan itibaren kısıtlı imkanlar içerisinde büyümektedirler. Bu durumun aylık ortalama gelir ile algılanan sosyal destek arasında anlamlı bir farklılaşmaya neden olmadığı düşünölmektedir.

Lise öğrencilerinin evde internet bağlantısı olup olmaması durumu ile algılanan sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilememiştir. Ancak, evinde internet bağlantısı olmayan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeyinin diğere öğrencilere göre daha fazla olduğı sonucuna ulaşılmıştır. Tanrıverdi (2012) tarafından yapılan araştırmada evinde internet bağlantısı olan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeyi diğere öğrencilere göre daha düşük bulunmuştur. Evinde internet bağlantısı olan

öğrencilerin internet kullanımının diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu bilinmektedir. Bu fazla kullanımın da aile içi iletişime ve sosyal aktivitelere zarar verdiği düşünüldüğünde bu öğrencilerin çevresinden daha az sosyal destek aldıkları düşünülmektedir.

Lise öğrencilerinin ne kadar zamandır sosyal medya kullandığı durumu ile algılanan sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilememiştir. Ancak, 0-1 yıldan beri sosyal medya kullanan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeylerinin diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde hem yurt içinde hem de yurt dışında bu sonucu destekler nitelikte çalışmalar görülmektedir (Tanrıverdi, 2012 ve Kraut, Patterson, Lundmark, Kiesler, Mukopadhyay ve Scherlis, 1998). İnternette ve sosyal medyada geçirilen süre arttıkça aile ve arkadaş ilişkilerinde zayıflama meydana gelmesi muhtemeldir. Bu durum da algılanan sosyal destek düzeyinde düşüşe neden olabilmektedir.

Lise öğrencilerinin sosyal medyayı hangi amaç için kullandığı durumu ile algılanan sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilememiştir. Ancak, sosyal medyayı araştırma ve ödev amacıyla kullanan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeylerinin diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çelik (2015) tarafından yapılan araştırmada internet kullanım amacı ile algılanan sosyal destek arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Tanrıveri (2012) tarafından yapılan araştırmada sosyal medyayı ödev ve araştırma amaçlı kullanan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeyi, alışveriş, cinsellik, oyun ve eğlence amaçlı kullanan öğrencilere göre daha yüksek bulunmuştur. Bu durum, algılanan sosyal destek azaldıkça öğrencilerin sosyal medyayı ve interneti bilinçsiz ve amaçsız olarak kullandığı şeklinde yorumlanabilir.

Lise öğrencilerinin sosyal medya hesabını hangi araç yardımı ile kullandığı durumu ile algılanan sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma tespit edilememiştir. Ancak, sosyal medyayı laptop aracılığı ile kullanan öğrencilerin algıladıkları sosyal destek düzeylerinin diğer öğrencilere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.4.Sosyal Medya Bağımlılığı ve Algılanan Sosyal Destek Düzeyi Arasındaki İlişkiye Dair Sonuçlar ve Tartışma

Lise öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı ve algılanan sosyal destek arasında düşük düzeyde ve negatif yönde bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Aynı şekilde, sosyal medya bağımlılığı ile aileden, arkadaştan ve öğretmenden algılanan sosyal destek arasında

düşük ve negatif yönde bir ilişki tespit edilmiştir. Algılanan sosyal destek düzeyindeki azalma sosyal medya bağımlılığı düzeyinde artışa neden olmaktadır. Tanrıverdi (2012) tarafından yapılan araştırmada internet bağımlılığı ve algılanan sosyal destek arasında güçlü ve negatif yönde bir ilişki bulunmuştur. Aynı çalışmada internet bağımlılığı ile aile, arkadaş ve öğretmen alt boyutları arasında güçlü ve negatif yönde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde hem yurt içinde hem de yurt dışında bu sonucu destekler sonuçlara ulaşmak mümkündür (Taçyıldız, 2010; Şencan, 2009; Esen, 2007 ve Kraut, Patterson, Lundmark, Kiesler, Mukopadhyay ve Scherlis, 1998). Öğrencilerin çevresinden algıladıkları sosyal destek düzeyinin az olmasından dolayı, destek bulmak için sosyal medya ortamlarına yönelindikleri düşünülebilir. Öğrenciler, arkadaş edinme, kendini kabullendirme ve ispat etme, kendisini olduğundan daha farklı birisi olarak göstererek diğer insanların ilgisini ve dikkatini çekme gibi amaçlar ile bu ortamlarda zaman geçirebilirler. Sosyal çevreden (aile, arkadaş, öğretmen, vb.) gelen sosyal destek ne kadar fazla ise öğrencilerin internete o kadar az yönelecekleri ve daha az bağımlı olacakları düşünülmektedir.

5.2. ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçlarından yola çıkılarak aşağıdaki önerilere yer verilebilir;

- Bu çalışma, Yozgat ili Merkez ilçesi ve Şefaati ilçesinde öğrenim gören lise öğrencileri ile yapılmıştır. Bu çalışmanın daha geniş bir örneklem üzerinde ve farklı bölgelerde yapılması önerilir. Böylece, bu araştırmanın sonuçları ile yapılacak olan çalışmaların sonuçları karşılaştırılabilir.
- Okullardaki psikolojik danışman ve rehber öğretmenlerin teknoloji, internet, bilgisayar ve sosyal medya bağımlılığı konularında öğrencileri, öğretmenleri ve velileri bilgilendirici seminerler ve faaliyetler yapmaları önerilir.
- Yerel yönetimlerin (valilikler, belediyeler, kaymakamlıklar, vb.) ve Sivil Toplum Kuruluşlarının (Dernekler, Vakıflar, Odalar, vb.) kendi bölgelerinde sosyal, sportif, sanatsal ve kültürel faaliyetlere daha fazla önem vermeleri önerilir. Bu durumda gençlerin ve öğrencilerin zaman geçirebilmesi için planlanan sosyal aktiviteler sayesinde sosyal medya kullanım sürelerinde azalmanın olacağı düşünülmektedir.
- Milli Eğitim Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında bir protokol/anlaşma yapılarak özellikle lise öğrencileri için sportif yarışmaların (okullar veya sınıflar arası spor müsabakaları) ve faaliyetlerin (geziler, doğa kampları vb.) sayısının arttırılması önerilir.

- Öğrenciler TÜBİTAK ve TEKNOFEST başta olmak üzere, çeşitli bilimsel yarışmalara teşvik edilerek proje hazırlamaları konusunda desteklenebilir. Böylece öğrencilerin internet ve sosyal medya için değil, bilimsel etkinlikler için zaman harcamaları sağlanabilir.
- TÜBİTAK ve TEKNOFEST'in yanı sıra, sanatsal (resim, video, afiş vb.) yarışmalar için öğrenciler bilgilendirilerek bu yarışmalara katılmaları için okullar ve öğretmenler tarafından desteklenebilir.
- Bağımlılık konusunda yapılan her türlü çalışmanın İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri ve Rehberlik ve Araştırma Merkezleri ile paylaşılarak hep birlikte çözüm önerileri üretmek için çalıştaylar ve toplantılar yapılması önerilir.

KAYNAKÇA

- Adeeb, M., Waris, S., Asmat, A., Rafiq, S. ve Hafeez, S. (2019). Narcissism and Life Satisfaction in College Students: Mediating Role of Social Media Addiction. *Journal of Pakistan Psychiatric Society*, 17 (3), 10-13.
- Akbaba, A. G. (2019). *İç Anadolu Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Pozitif ve Negatif Duygudurum İlişkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akbulut, A. (2020). *Gösterişçi Tüketim, Sosyal Medya Bağımlılığı Narsisizm ve Empati Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atılım Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akbulut, S. (2018). *Erişkinlerde Sosyal Medya Bağımlılığı, Beden İmajı, Sosyal Anksiyete ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akdemir, N. T. (2013). *İlköğretim Öğrencilerinin Facebook Tutumları İle Akademik Erteleme Davranışları ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Akkuş, R. (2018). *8. Sınıf Öğrencilerinin Facebook Tutumu ile Akademik Erteleme Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Balıkesir İli Merkez İlçeler Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Aksar, C. (2019). *Akdeniz Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı Bulunan Bireylerin Psikolojik Semptomlarının İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Akyazı, E. ve Ünal, A. T. (2013). İletişim Fakültesi Öğrencilerinin Amaç, Benimseme, Yalnızlık Düzeyi İlişkisi Bağlamında Sosyal Ağları Kullanımı. *Global Media Journal Turkish Edition*, 6 (3), 1-24.
- Anderson, K. J. (2001). Internet Use Among College Students: An Exploratory Study. *Journal of American College Health*, 50, 21-26.
- Andreassen, C. S. (2012). Development of a Facebook Addiction Scale. *Psychological Reports*, 110 (2), 501-517.
- Andreassen, C. S. ve Pallesen, S. (2014). Social Network Site Addiction-An overview. *Current Pharmaceutical Design*, 20, 4053-61.
- Arslan, A. (2019). Ortaöğretim Öğrencilerinin Dijital Bağımlılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi: Sivas İli Örneği. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 63-80.
- Aslan, Ö. (2020). *Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastane Personelinin Sosyal Medya Bağımlılığı ile Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Belirtileri Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi*. (Tıpta Uzmanlık Tezi). Kocaeli Üniversitesi/Tıp Fakültesi, Kocaeli.
- Atabay, E. U. (2020). *Lise Öğrencilerinin Yaşam Memnuniyeti Yeme Bozukluğu ve Sosyal Medya Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.

- Atalay, R. (2014). *Lise Öğrencilerinin Sosyal Medyaya İlişkin Tutumları İle Algıladıkları Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişki (Bahçelievler İlçesi Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aydoğmuş, E. (2017). *Ergenlerde Sosyal Güvende Hissetme ve Memnuniyet ile Problemlerli İnternet Kullanımı Arasındaki İlişkide Sosyal Medya Tutumlarının Aracılık Rolü*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Baker, P. (2009). *New Symbol of Elite Access: E-Mail to the Chief*. The New York Times, A1, A18, Feb.1.
- Balcı, Ş. ve Tiryaki, S. (2014, Haziran). Facebook addiction among high school students in Turkey. *IISES- The International Institute of Social and Economic Sciences: Vienna 10th Academic Conference*, Austria.
- Barutçugil, İ. (2002). *Bilgi Yönetimi*, İstanbul: Kariyer Yayınları.
- Bat, M. ve Kayacan, Ş. (2016). İnternet Bağımlısı Erişkinlerde Sosyal Medya Oyunları Üzerine Vaka İncelemesi: Candy Crush Oyunu. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 3 (12), 20-46.
- Batıgün, A. D. ve Kılıç, N. (2011). İnternet Bağımlılığı ile Kişilik Özellikleri, Sosyal Destek, Psikolojik Belirtiler ve Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler. *Turkish Journal of Psychology*, 26 (67), 1-10.
- Bay, S. (2019). *Doğu Anadolu Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Aleksitimi İlişkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bayhan, V. (2011, Şubat). Lise öğrencilerinde internet kullanma alışkanlığı ve internet bağımlılığı (Malatya uygulaması). *XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, Malatya.
- Bayraktar, M. (2020). *Üniversite Öğrencilerinde Bağlanma Stilleri, Sosyal Medya Bağımlılığı ve Koşullu Öz-Değer Arasındaki İlişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Baytemir, K. (2006). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Bazı Demografik Özelliklerine Ve Algıladıkları Sosyal Destek Düzeylerine Göre İnterneti Kullanma Amaçlarının İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Berigel, M., Kokoc, M. ve Karal, H. (2012). Exploring Pre-Service Teachers' Level of Social Networking Sites Addictive Tendencies. *Eurasian Journal of Educational Research*, 12 (49), 215-228.
- Beşik, M. (2019). *Batı Marmara Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Kişisel İyi Oluş Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Beyler, B. (2019). *Akdeniz Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Bağlanma İlişkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bilgin, O. ve Taş, İ. (2018). Effects of Perceived Social Support and Psychological Resilience on Social Media Addiction Among University Students. *Universal Journal of Educational Research*, 6 (4), 751-758.

- Bilginer, A. (2020). *Lise Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Öz Yeterlik Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Mardin İli Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çağ Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Binali, R. (2015). *Lise Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri ile İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Durumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bonetti, L., Campbell, M. A. ve Gilmore, L. (2010). The Relationship of Loneliness and Social Anxiety with Children's and Adolescent's Online Communication. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 13, 279–285.
- Boyd, D. M. ve Ellison, N. B. (2008). Social Network Sites: Definition, History and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13 (1), 210-230.
- Boz Semerci, A. (2016). *Sosyal Destek ve Cinsiyete Yönelik Kalıp Yargıların Stres ve İş Aile Arasındaki Çatışmalara Etkisi: Kadın ve Erkek Arasındaki Farklılıklar*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bulunmaz, B. (2011). Otomotiv Sektöründe Sosyal Medyanın Kullanımı ve Fiat Örneği. *Global Media Journal, Yeditepe Üniversitesi*, 2 (3),19-50.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi
- Cansız, S. (2019). *Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Duygusal Yeme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Caplan, S. E. (2002). Problematic Internet Use and Psychosocial Well-Being: Development of a Theory-Based Cognitive Behavioural Measurement Instrument. *Computers in Human Behavior*, 18, 553–575.
- Caz, Ç. ve Bardakçı, S. (2019). Sosyal Medya Bozukluğu: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 10 (17), 1100-1124.
- Ceyhan, A ve Ceyhan E. (2008). Loneliness, Depression and Computer Self-Efficacy as Predictors of Problematic İnternet Use. *CyberPsychology & Behaviour*, 11 (6), 699-701.
- Choi, K., Son, H., Park, M., Han, J. ve Kim, K. (2009). Internet Overuse and Excessive Daytime Sleepiness in Adolescents. *Psychiatry Clinical Neuroscience*, 63 (4), 455–462.
- Chua, S., Yirong, B. ve Yang, S. (2020). Social Media Addiction and Academic Adjustment: The Mediating or Moderating Effect of Grit Personality. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 7 (3), 143-151.
- Coşar, H. A. (2019). *Öğretmen Adaylarının Sosyal Medya Bağımlılığı ve Akademik Erteleme Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Aksaray Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray.
- Cüceloğlu, D. (1987). *İnsan İnsana*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Çakır, B. (2018). *Yetişkinlerde Sosyal Medya Bağımlılığı, Narsisizm ve Empati Düzeyi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Çakır, Ö. ve Oğuz, E. (2017). Lise Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeyleri ile Akıllı Telefon

- Bağımlılığı Arasındaki İlişki. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (1), 418-429.
- Çakmak, V. (2014). *İletişim Kaygısının Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Olan Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Örnek Olay İncelemesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çalışır, G. (2015). Kişilerarası İletişimde Kullanılan Bir Araç Olarak Sosyal Medya: Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrencilerine Yönelik Bir Çalışma. *NWSA-Humanities E-Journal of New World Sciences Academy*, 10 (3), 115-144.
- Çam, E. ve İşbulan, O. (2012). A New Addiction for Teacher Candidates: Social Networks. *The Turkish Online Journal of Education Technology*, 11 (3), 14-19.
- Çeçen, A. (2008). Öğrencilerin Cinsiyetlerine ve Ana-baba Tutum Algılarına Göre Yalnızlık ve Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (3), 415-431.
- Çelik, A. A. (2015). *Lise Öğrencilerinin Siber Zorbalık Düzeyleri ile Algılanan Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mevlana Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çemrek, F., Baykuş, H. ve Özaydın, Ö. (2014). Sosyal Medya Kullanım ve Davranışlarının Kullanımlar ve Doyumlar Yaklaşımı Bağlamında İncelenmesi: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Örneği. *The Journal of Operations Research, Statistics, Econometrics and Management Information Systems*, 2 (2), 61-76.
- Çetin, B., Peker, A., Eroğlu, Y. ve Çitemel, N. (2011). Interpersonal Cognitive Distortions as a Predictor of Cyber Victimization and Bullying: A Preliminary Report in Adolescents. *International Online Journal of Educational Sciences*, 3 (3), 1064-1080.
- Çiftçi, H. (2018). Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7 (4), 417-434.
- Çolak, Ç. H. (2020). *Lise Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Duygu Düzenleme Becerilerinin Kişilik Özelliklerine ve Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Dalaylı, F. Ü. (2018). *Orta Yaş Üstü Bireylerin Dijital Çağda İletişim Kurma Pratikleri: Sosyal Medya Bağımlılığı ve Sosyal İzolasyon*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demir Türkdoğan, R. (2019). *Sosyal Medya Bağımlılığı ve Gençlik: Cumhuriyet Üniversitesi Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Demir, B. (2019). *Akdeniz Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Kişisel İyi Oluş İlişkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Demir, Ü. (2016). Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişimi: Çanakkale’de Lise Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk İletişim*, 9 (2), 27-50
- Derin, S. ve Bilge, F. (2016). Ergenlerde İnternet Bağımlılığı ve Öznel İyi Oluş Düzeyi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 6 (46), 35-51.
- DiNicola, M. D. (2004). *Pathological Internet Use Among College Students: The*

- Prevalence of Pathological Internet Use and Its Correlates*. (Unpublished Doctoral Dissertation). Ohio University, ABD.
- Duman, Ö. (2019). *Sosyal Medya Bağımlılığı: Erzurum İli Üzerine Bir İnceleme*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Dülger, Ö. (2009). *Ergenlerde Algılanan Sosyal Destek ile Karar Verme Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ehrenberg, A., Juckes, S., White, K. M. ve Walsh, S. P. (2008). Personality and Self-Esteem as Predictors of Young People's Technology Use. *CyberPsychology & Behaviour*, 11, 739–741.
- Ellsworth, J. H. (1996). *Internet Business Book*. ABD: Wiley press.
- Enginyurt, H. (2019). *Doğu Karadeniz Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Pozitif-Negatif Duygu Durum Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Eni, B. (2017). *Lise Öğrencilerinin Dijital Oyun Bağımlılığı Ve Algıladıkları Ebeveyn Tutumlarının Değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Haliç Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erkuş, A. (2013). *Davranış Bilimleri İçin Bilimsel Araştırma Süreci Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Erol, E. D. (2019). *Batı Karadeniz Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Bağlanma Stilleri İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Esen, E. (2010). *Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Yordayan Psiko-Sosyal Değişkenlerin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Esen, E. ve Siyez, M. D. (2011). Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Yordayan Psiko-Sosyal Değişkenlerin İncelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (36), 127-138.
- Esen, K. N. (2007, Aralık). Akran baskısı ve algılama sosyal destek değişkenlerine göre, ergenlerde internet bağımlılığının yordanması. *I. Uluslararası Bağımlılık Kongresi*, İstanbul.
- Ezeji, O. P. ve Ezeji, K. E. (2018). Effect of Social Media on the Study Habit of Students. *International Journal of Educational and Pedagogical Sciences*, 12 (1), 46-51.
- Filiz, O., Erol, O., Dönmez, F. ve Kurt, A. (2015). BÖTE Bölümü Öğrencilerinin Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amaçları ile İnternet Bağımlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Journal of Instructional Technologies and Teacher Education*, 3 (2), 26-28.
- Folaranmi, A. O. (2013). A Survey of Facebook Addiction Level Among Selected Nigerian University Undergraduates. *New Media and Mass Communication*, 10 (1), 70-80.
- Ganjayeva, N. (2019). *Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı, Eysenck'in Kişilik Envanteri ve Özgüven Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Gencer, H. (2020). *Sosyal Medya Bağımlılığı ve İş Yaşamında Yalnızlık: Hemşireler Üzerinde Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul

Üniversitesi-Cerrahpaşa/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

- Gica, S., Yünden, S., Kırkaş, A., Sevil, F., Özdengül, F. ve Ak, M. (2020). The Effect of Social Media/Smartphone Addiction and Sleep Quality on Academic Success: A Retrospective Study in Pre-Clinic Medical Faculty Students. *Selcuk Medical Journal*, 36 (4), 312-318.
- Gökçearsan, Ş. ve Günbatır, M. (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2 (2), 10-24.
- Görkemli, N. (2017). Sağlık İletişiminde İnternet Kullanımı Üzerine Bir Araştırma. *The Turkish Online Journal Of Design, Art and Communication*, 7 (1), 122-138.
- Grohol, J. M. (2012). Internet Addiction Guide. Erişim Adresi: <http://psychcentral.com/netaddiction> (Erişim Tarihi: 17.05.2020)
- Güçdemir, Y. (2012). Bilgisayar Ağları, İnternetin Gelişimi ve Bilgi Kirlenmesi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 17, 371-378.
- Güneş, N. A., Akbıyık, D. İ., Aypak, C. ve Görpelioğlu, S. (2018). Lise Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığı ve Uyku Kalitesi. *Türk Aile Hekimi Dergisi*, 22 (4), 185-192.
- Günüç, S. (2009). *İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Bazı Demografik Değişkenler ile İnternet Bağımlılığı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Günüç, S. ve Kayri, M. (2010). Türkiye’de İnternet Bağımlılık Profili ve İnternet Bağımlılık Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik-Güvenirlilik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 220-232.
- Gürbüz, P. T. (2020). *Madde Kullanımı Olan Ergen ve Gençlerde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Oyun Bağımlılığının Değerlendirilmesi*. (Tıpta Uzmanlık Tezi). Akdeniz Üniversitesi/Tıp Fakültesi, Antalya.
- Hajli, M. N. (2014). A Study of the Impact of Social Media on Consumers. *International Journal of Market Research*, 56, (3), 387-404.
- Hamburger, Y. ve Ben-Artzi, E. (2003). Loneliness and Internet Use. *Computers in Human Behavior*, 19 (1), 71-80.
- Hazar, M. (2011). Sosyal Medya Bağımlılığı-Bir Alan Çalışması. *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 32, 151-175.
- Heinonen, K. (2011). Consumer Activity in Social Media: Managerial Approaches to Consumers' Social Media Behavior. *Journal of Consumer Behaviour*, 10 (6), 356-364.
- https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/112738/9789240692671_eng.pdf;jsessionid=FC181D976D62DDA2FE978470FA6741C1?sequence=1 (Erişim Tarihi: 07.10.2020)
- [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2017-8572](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2017-8572) (Erişim Tarihi:24.06.2020)
- <https://medyaakademi.com.tr/2018/07/31/turkiyede-genclerin-sosyal-medya-kullanimi/> (Erişim Tarihi: 09.07.2020)
- https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=1580 (Erişim Tarihi: 04.03.2020)
- <https://wearesocial.com/digital-2020> (Erişim Tarihi:04.03.2020)

- <https://wearesocial.com/global-digital-report-2019> (Erişim Tarihi: 24.06.2020)
- <https://www.internetworldstats.com/G20.htm> (Erişim Tarihi:04.03.2020)
- <https://www.pewresearch.org/internet/2018/03/01/social-media-use-in-2018/> (Erişim Tarihi: 12.07.2020)
- İşık, U. ve Topbaş, H. (2015). Facebook ve Bağımlılık: Medya Bağımlılığı Araştırması. *International Journal of Social Science*, 38, 319-336.
- İçel, K. (1998). *Kitle Haberleşme Hukuku*, Beta Yayınları, İstanbul.
- İliş, A. (2018). *Eğitim Fakülteleri Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığı İle İletişim Becerileri Arasındaki İlişkinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- İmraim, S. (2012). İnternet Bağımlılığı, Facebook Kullanımı ve Akademik Performans Arasındaki İlişki. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fatih Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İnan, T. (2010). *Öğretmen Adaylarının Medya Okuryazarlık Düzeyleri ve Medya Okuryazarlığına İlişkin Görüşleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- İnce, Z. ve Kılıç V. A. (2016). The Smart Phone Usage Habits of High School Students and Their Addiction to Smart Phones. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3 (6), 104-123.
- İşman, A. (2001). Bilgisayar ve Eğitimi. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1-34.
- Johnson, J. H. ve Sarason, I. G. (1979). *Recent Developments in Research in Life Stress*. London: Wiley.
- Junco, R. (2012). The Relationship Between Frequency of Facebook Use, Participation in Facebook Activities, and Student Engagement. *Computers & Education*, 58 (1), 162-171.
- Kaltiala-Heino, R., Lintonen, T. ve Rimpelä, A. (2004). Internet Addiction? Potentially Problematic Use of the Internet in a Population of 12-18 Year-Old Adolescents. *Addiction Research & Theory*, 12 (1), 89-96.
- Karaçor, F. (2018). *Üniversite Öğrencilerinde İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı ile Depresyon Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karadağ, İ. (2007). *İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Sosyal Destek Kaynakları Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Karadayı, F. (2019). *Yeni Medya Bağlamında İnternet ve Sosyal Medya Bağımlılığı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Arel Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N. (2017). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasu, F., Bayır, B. ve Çam, H. H. (2017). Üniversite Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ile Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (14), 372-386.

- Karataş, A. (2019). *Batı Marmara Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Bağlanma İlişkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, G. (2018). *Sosyal Medya Bağımlılığı ile İnternet Kullanım Amaçları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Kaya, Ş. H. (2019). *Doğu Karadeniz Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı Bulunan Bireylerin Psikolojik Semptomlarının İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kayri, M., Tanhan, F. ve Tanrıverdi, S. (2014). Ortaöğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı İle Algılanan Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Online Journal of Technology Addiction and Cyberbullying*, 1 (1), 33-59.
- Kır, İ. ve Sulak, Ş. (2014). Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin İncelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (51), 150-167.
- Kim, J. H., Kim, M. S. ve Nam, Y. (2010). An Analysis of Self-Construals, Motivations, Facebook Use, and User Satisfaction. *International Journal of Human-Computer Interaction*, 26 (1), 1077-1099.
- Kim, Y., Sohn, D. ve Choi, S. M. (2011). Cultural Difference in Motivations for Using Social Network Sites: A Comparative Study of American and Korean College Students. *Computer Human Behaviour*, 27, 365-372.
- Kirschner, P. A. ve Karpinski, A. C. (2010). Facebook and Academic Performance. *Computers in Human Behavior*, 26 (1), 1237-1245.
- Koç, M. ve Karabatak, M. (2011, Ekim). Sosyal ağların öğrenciler üzerindeki etkisinin veri madenciliği kullanılarak incelenmesi. *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium*, Elazığ.
- Konuk, N. (2019). *Tükenmişlik Düzeyi ve Depresyon Durumunun Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Oyunculuk Sektörü Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Köseoğlu, Y. ve Al, H. (2013). Bir Siyaset Propaganda Aracı Olarak Sosyal Medya. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 8 (3), 103-125.
- Kraut R., Patterson M., Lundmark V., Kiesler S., Mukopadhyay T. ve Scherlis W. (1998). Internet Paradox: A Social Technology That Reduces Social Involvement and Psychological Well-Being? *American Psychologist*, 53, 1017-1031.
- Kumcağız, H., Özdemir, T. ve Demir, Y. (2019). Ergenlerde Sosyal Medya Kullanımının Akademik Başarı ve Arkadaşlık İlişkilerine Etkisi. *International Journal of Social Science Research*, 8 (2), 1-17.
- Kuss, D. ve Griffiths, M. (2012). Internet Gaming Addiction: A Systematic Review of Empirical Research. *International Journal of Mental Health Addiction*, 10, 278-296.
- Kuyucu, M. (2017). Gençlerde Akıllı Telefon Kullanımı ve Akıllı Telefon Bağımlılığı Sorunsalı: “Akıllı Telefon(Kolik)” Üniversite Gençliği. *Global Media Journal TR Edition*, 7 (14), 328-359.
- Lee, E. W., Ho, S. S. ve Lwin, M. O. (2017). Explicating Problematic Social Network Sites Use: A Review of Concepts, Theoretical Frameworks, and Future Directions for Communication Theorizing. *New Media Social*, 19, 308-326.

- Leung, L. (2004). Net-Generation Attributes and Seductive Properties of the Internet as Predictors of Online Activities and Internet Addiction. *Cyberpsychology Behaviour*, 7, 33-48.
- Liau, K. A., Khoo, A. ve Hwaang, P. (2005). Factors Influencing Adolescents Engagement in Risky Internet Behavior. *Cyberpsychology & Behavior*, 8 (6), 189-197.
- Luscombe, B. (2009). Social Norms: Facebook and Divorce. *Time*, 173, 93-94.
- Macit, H. (2019). *Marmara Bölgesi'nde Sosyal Medya Bağımlılığı Bulunan Bireylerin Psikolojik Semptomlarının İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Makas, Y. (2008). *Lise Öğrenimi Gören Gençlerin İnternet Kullanımının Psikososyal Durum ile İlişkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Malecki, C. K. ve Demaray, M. K. (2006). Social Support as a Buffer in the Relationship Between Socioeconomic Status and Academic Performance. *School Psychology Quarterly*, 21, 375-395.
- Mangaltepe, M. (2019). *Hastanede Çalışan Hekimlerin Sosyal Medya Bağımlılığı ve İnsomniaya Etkisi*. (Tıpta Uzmanlık Tezi). Sağlık Bilimleri Üniversitesi/Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara.
- Meier, E. P. ve Gray, J. (2014). Facebook Photo Activity Associated with Body Image Disturbance in Adolescent Girls. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 17 (4), 199-206.
- Mete, G. (2019). *Batı Marmara Bölgesinde Sosyal Medya bağımlılığı ile Aleksitimi İlişkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Mingle, J. ve Adams, M. (2015). Social Media Network Participation and Academic Performance In Senior High Schools in Ghana. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. Paper 1286. Erişim Adresi: <http://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/1286> (Erişim Tarihi: 27.10.2020).
- Mythily, S., Qiu, S. ve Winslow, M. (2008). Prevalence and Correlates of Excessive Internet Use Among Youth in Singapore. *Annals Academy of Medicine Singapore*, 37 (1), 9.
- Naseri, L., Mohamadi, J., Sayehmiri, K. ve Azizpoor, Y. (2015). Perceived Social Support, Self-Esteem, and Internet Addiction Among Students of Al-Zahra University, Tehran, Iran. *Iranian Journal of Psychiatry and Behavioral Sciences*, 9 (3), 1-4.
- Onar, H. M. (2019). *Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Bağlanma İlişkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Onur, B. (2019). Sosyal Medya ve Dijital İzlerimiz. *Ayrıntı Dergisi*, 6 (72), 5-9.
- Orman, Y. (2016). *Lise Öğrencilerinde Algılanan Sosyal Destek ile Psikolojik Dayanıklılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Başakşehir Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Nişantaşı Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ök, F. (2013). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları ve Motivasyonları*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

- Özbyay, Y. (1996, Eylül). Üniversite öğrencilerinin problem alanları ile yardım arama arasındaki ilişki. *IX. Ulusal Psikoloji Kongresi*, İstanbul.
- Özmen, B. (2019). *Genç Erişkinlerde Bağlanma Biçimi ile Sosyal Medya Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özşahin, C. (2019). *Öğretmenlerin Sosyal Medya Bağımlılığı, Öğretmenlik Öz-Yeterlilikleri ve Motivasyonları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Öztosun, A. (2018). *Ergenlerde Algılanan Sosyal Destek ve Sosyal Dışlanma Deneyimlerinin İnternet Bağımlılığını Yordayıcılığı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, G. (2019). *Doğu Marmara Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Aleksitimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Parıldar, G. (2020). *Sağlık Çalışanlarında Sosyal Medya Bağımlılığı ile Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki*. (Tıpta Uzmanlık Tezi). Sağlık Bilimleri Üniversitesi/Tıp Fakültesi, İzmir.
- Parlak, A. ve Balık, H. H. (2005). *İnternet ve Türkiye’de İnternetin Gelişimi*. Fırat Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü Bitirme Ödevi, <http://www.hasanbalik.com/Projeler/Bitirme/39.Pdf> (Erişim Tarihi: 01.08.2020).
- Pawlak, C. (2002). Correlates of Internet Use and Addiction in Adolescents. *Dissertation Abstracts International Section A: Humanities & Social Sciences*, 63 (5-A), 1727-1734.
- Rouis, A., Limayem, G. ve Salehi-Sangai, Y. (2011). Impact of Facebook Usage on Students’ Academic Achievement: Role of Self Regulation and Trust. *Journal of Research in Educational Psychology*, 9 (3), 961-994.
- Sancaktar, M. (2020). *Ergenlerde Algılanan Sosyal Destek ve Stres Düzeyinin İnternet Bağımlılığı ile İlişkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İbn Haldun Üniversitesi/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Saptır, A. B. (2020). *Sosyal Medya Bağımlılığı ve Kendini Sansürleme: Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Sever, G. (2015). *Lise Öğrencilerinin Madde Kullanma Eğilimlerinin Algılanan Sosyal Destek ve Riskli Davranışlarla İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Shaw, M. ve Black, D. W. (2008). Internet Addiction. *CNS Drugs*, 22 (5), 353-365.
- Siyez, D. M. (2008). Adolescent Self-Esteem, Problem Behaviors, and Perceived Social Support in Turkey. *Social Behavior and Personality* 36 (7), 973-84.
- Sorias, O. (1988). Sosyal Destek Kavramı. *Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 27 (1), 353-357.
- Soylu, Ö. (2002). *Üniversite Sınavına Hazırlanan Öğrencilerin Ailelerinde Sosyal Destek Algılayıp Algılamama Durumlarına Göre Psikolojik Belirtiler Gösterme Yönünden Karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova

Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Suler, J. (1996). Why is this thing eating my life. Computer and cyberspace addiction at the "Palace." Erişim Adresi: <http://www1.rider.edu/~suler/psycyber/cybaddict>. (Erişim Tarihi: 27.07.2020)
- Suler, J. (1999). Healthy And Pathological Internet Use. *CyberPsychology and Behavior*, 2, 385-394.
- Sunkur, B. (2019). *İç Anadolu Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Aleksitimi İlişkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Şahin, C. (2018). Social Media Addiction Scale-Student Form: The Reliability and Validity Study. *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 17 (1), 169-182.
- Şahin, C. ve Günüş, S. (Ed.) (2020). *Teknoloji Bağımlılıkları*. Ankara: Nobel Yayın.
- Şahin, C. ve Korkmaz, O. (2011). İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 101-115.
- Şahin, C. ve Yağcı, M. (2017). Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği- Yetişkin Formu: Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 18 (1), 523-538.
- Şahin, Y. (2020). Facebook Kullanıcılarının Akademik Erteleme Davranışları ile Eğitsel Ortamlardaki Siber Aylaklık Durumlarının İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (1), 629-666.
- Şeker, V. T. (2018). *Sosyal Medya Bağımlılığı ile Depresyon ve Anksiyete Arasındaki İlişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şencan, B. (2009). *Lise Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Destek Düzeyi ile Yetkinlik Beklentisi Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Taayıldız, Ö. (2010). *Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre Yordanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Taayıldız, Ö. (2010). *Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre Yordanması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Tanrıku, G.(2018). *Güncellenmeliyim": Sosyal Ortamlarda Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ve Bunun Ergen Ve Genç Yetişkinlerdeki Sosyal Medya Bağımlılığı Boyutlarına Yordayıcı Olarak Öncülleri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). TED Üniversitesi/Lisansüstü Programlar Enstitüsü, Ankara.
- Tanrıverdi, S. (2012). *Ortaöğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı ile Algılanan Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Tas, B. ve Öztosun, A. (2018). Predictability Of Internet Addiction With Adolescent Perception Of Social Support And Ostracism Experiences. *Turkish Online Journal Of Educational Technology-TOJET*, 17 (4), 32-41.
- Taşkıran, H. (2019). *Üniversite Öğrencilerinin Facebook Kullanma Alışkanlıkları ile Mutluluk Düzeyi ve Sosyal Destek Alguları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri

Enstitüsü, Ankara.

- Tatar, S. (2018). *Obez Bireylerde Sosyal Medya Bağımlılığı Sıklığı*. (Tıpta Uzmanlık Tezi). Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir.
- Tekeli, M. F. (2019). *Sosyal Medya Bağımlılığı ve Din: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Terzi, A. Y. (2019). *Doğu Marmara Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Kişisel İyi Oluş İlişkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tiggemann, M. ve Slater, A. (2013). NetGirls: The Internet, Facebook, and Body Image Concern in Adolescent Girls. *International Journal of Eating Disorders*, 46, 630–633.
- Turel, O. ve Serenko, A. (2012). The Benefits and Aangers of Enjoyment with Social Networking Websites. *European Journal of Information Systems*, 21 (5), 512–528.
- Tutgun-Ünal, A. ve Köroğlu, O. (2013). A Comparative Study of Social Network Usage and Adoption Among Turkish Prospective Teachers. *Mevlana International Journal of Education (MIJE)*, 3 (4), 24-42.
- Ustabaş, S. (2011). *İlköğretim 8.Sınıf Öğrencilerinin Saldırganlık ve Algılanan Sosyal Destek Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Uyan, A. (2014). *Ergenlerde Algılanan Stres ile Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Arel Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Uzun, Ö., Yıldırım, V. ve Uzun, E. (2016). Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Olan Ergenlerde Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları ve Sosyal Medya Bağımlılığı, Benlik Saygısı ve Algılanan Sosyal Destek İlişkisi. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 10 (3), 142-147.
- Ünal, A. T. (2015). *Sosyal Medya Bağımlılığı Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ünal, Ç. (2019). *Çevrimiçi Sosyal Destek ve Gelişmeleri Kaçırma Korkusu ile Sosyal Anksiyete Bozukluğu Belirti Düzeyi Arasındaki İlişkinin Açıklanmasında Sosyal Medya Bağımlılığı ve Sosyal Medya Yorgunluğunun Aracı Rolü*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ünlü, Z. R. (2018). *Sosyal Medya Bağımlılığı ve Psikolojik Dayanıklılık*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Valkenburg, P. M., Peter, J. ve Schouten, A. P. (2006). Friend Networking Sites and Their Relationship to Adolescents' Well-Being and Social Self-Esteem. *CyberPsychology & Behavior*, 9, 584–590.
- Vural, B. A. ve Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma. *Journal of Yaşar University*, 20 (5), 3348-3382.
- Weinberg, T. (2009). *The New Community Rules; Marketing On The Social Web*, ABD: O'Reilly.
- Wu, P. C. (2013). Addictive Behavior in Relation To The Happy Farm Facebook

- Application. *Social Behavior and Personality*, 41 (4), 539-554.
- Wu, Y. T. ve. Tsai, C. C. (2006). University Students' Internet Attitudes and Internet Self-Efficacy: A Study at Three Universities in Taiwan. *CyberPsychology & Behavior*, 9 (4), 441-450.
- Yamangil, R. (2019). *İç Anadolu Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Bağlanma İlişkisinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yavuz, O. (2018). Özel Yetenekli Öğrencilerde İnternet ve Oyun Bağımlılığı ile Algılanan Sosyal Destek Düzeylerinin İncelenmesi. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 2 (4), 281-296.
- Yaycı, L. (2016). Lise Öğrencilerinde Aileden Algılanan Sosyal Destek ile Denetim Odağı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (3), 829-843.
- Yayman, E. (2019). *Ergenlerde Sosyal Medya Bağımlılığı Oyun Bağımlılığı ve Aile İşlevleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sabahattin Zaim Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, İ. (1997). Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Geliştirilmesi Güvenirliliği ve Geçerliliği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 81-87.
- Yıldırım, İ. (1998). Akademik Başarı Düzeyleri Farklı Olan Lise Öğrencilerinin Sosyal Destek Düzeyleri. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (9), 33-38.
- Yıldırım, İ. (2006). Algılanan Sosyal Destek Ölçeğinin Revizyonu. *Eurasian Journal of Education Research*, 17, 221-236.
- Yıldırım, N. H. (2019). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeyleriyle Evliliğe Yükledikleri Anlam ve Eş Seçme Kriterleri Arasındaki İlişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sabahattin Zaim Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldız, E. ve Koçak, O. (2020). Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Medya Bağımlılığı ve Algılanan Sosyal Destek Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31 (3), 1102-1126.
- Yılmaz, E., Şahin, Y., Haseski, H. ve Erol, O. (2014). Lise Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: Balıkesir İli Örneği. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 133-144.
- Yılmazel, G. (2013) Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinde Algılanan Sosyal Destek ve Sağlıkla İlişkili Davranışlar. *New/Yeni Symposium Journal*, 51 (3), 151-157.
- Young, K. S. (1998). Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder. *Cyber Psychology, Behavior and Social Networking*, 1, 237-244.
- Young, K. S. (2000). Cyber-Disorders: The Mental Health Concern for the New Millennium. *CyberPsychology and Behavior*, 3 (5), 475-479.
- Young, K. S. (2007). Cognitive Behavior Therapy With Internet Addicts: Treatment Outcomes and Implications. *CyberPsychology and Behavior*, 10 (5), 671- 679.
- Young, K. S. ve Rodgers, R. (1998). The Relationship Between Depression and Internet Addiction. *CyberPsychology and Behavior*, 1 (1), 25-28.
- Yurttaş, G. (2013). *İnternet Kullanım Alışkanlıkları Açısından İlköğretim 5.-6.-7.-8. Sınıf*

Öğrencilerinin Durumu-İnternet Kullanımı ile İlgili Ailelerin Değerlendirmeleri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Yüksel, E. (2019). *Sosyal Medya Bağımlılığı, Yalnızlık ve Kendini Gizleme Arasındaki İlişki: Konya Örneğinde Bir Saha Araştırması.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Yüksel, S. (2019). *Doğu Karadeniz Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Kişisel İyi Oluş Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Zaimoğlu, D. (2019). *Karadeniz Bölgesinde Sosyal Medya Bağımlılığı ile Bağlanma İlişkisinin İncelenmesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Zengül, E. Ç. (2019). *Akdeniz ve Ege Bölgesi'nde Sosyal Medya Bağımlılığı Bulunan Bireylerin Psikolojik Semptomlarının İncelenmesi.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

EKLER

EK 1. Yozgat Valiliği ve İl Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma İzni Belgesi

T.C.
YOZGAT VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 55005497-605.02-E.24216966
Konu : Araştırma İzni

17/12/2018

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 22/08/2017 tarihli ve 3558626-10.06.01-E.12607291 sayılı 2017/25 nolu genelgesi.
b) Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Rektörlüğü'nün 06/12/2018 tarihli ve 67873788-044.E.114781 sayılı yazısı.

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesinin Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencisi Kaan Doğan YAZAN'ın "Lise Öğrencilerinde Akademik Başarı, Sosyal Destek ve Sosyal Medya Bağımlılığı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu yüksek Lisans Tez çalışması izin isteğine ilişkin ilgi (b) yazı ve işlemler ekte sunulmuştur.

Söz konusu araştırmanın, ilgi (a) genelgede belirtilen esaslar doğrultusunda, ilimiz merkezindeki liseler ve Şefaathli ilçesindeki liselerde öğrenim gören öğrencilere yönelik olarak, 2018-2019 eğitim öğretim yılında yapılmasında herhangi bir sakınca bulunmamakta olup; Müdürlüğümüzce de uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Yusuf YAZICI
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek :
1-Kontrol Çizelgesi (1 sayfa)
2-İlgi Yazılar (28 sayfa)

O L U R
17/12/2018
Ali ADA
Vali a.
Vali Yardımcısı

Karanepe Mah. Hocu Ahmetyeşevi Cad.no.57 66100 YOZGAT
Faks: (0 354) 2806669
Tel: (0 354) 280 66 21 e-posta: arge66@meb.gov.tr

MEM 2.Kat No:43 AR-GE)
Ayrıntılı bilgi için: H.UÇAR Şef.
Elektronik Ağ: www.yozgat.meb.gov.tr

Bu e-örnek güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden d1a1-d49f-3dc9-84b4-7dae kodu ile teyit edilebilir.

EK 2. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formu

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıdaki sorulara vereceğiniz cevaplar ve kişisel bilgiler bilimsel bir araştırma için kullanılacaktır. Vermiş olduğunuz cevaplar gizli tutulacak ve hiç kimse ile paylaşılmayacaktır. Sorulara içtenlikle cevap vermeniz araştırma sonucunun doğru analiz edilebilmesi için önemlidir. Sizlerden aşağıdaki soruları okuyarak kendinize en uygun olan seçeneği işaretlemeniz beklenmektedir.

Bu araştırmaya vermiş olduğunuz katkılar ve sorulara içtenlikle cevap verdiğiniz için teşekkür ederim.

1.Cinsiyetiniz

- Kız
 Erkek

2.Yaşınız:

3.Sınıfınız

- 9
 10
 11
 12

4.Okul Türünüz:

- Anadolu Lisesi
 Fen Lisesi
 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
 İmam Hatip Lisesi

5.Genel Not Ortalamanız (Bir önceki yılın):

- 0-49.99
 50-59.99
 60-69.99
 70-84.99
 85-100

6.Annenizin Eğitim Düzeyi:

- Okur Yazar Değil
 İlkokul
 Ortaokul
 Lise
 Üniversite
 Yüksek Lisans – Doktora

7. Babanızın Eğitim Düzeyi:

- Okur Yazar Değil
 İlkokul
 Ortaokul
 Lise
 Üniversite

Yüksek Lisans - Doktora

8. Ailenizin Aylık Toplam Gelir Miktarı:TL

9. Kendinize ait bilgisayarınız var mı?

Evet

Hayır

10. Evinizde internet bağlantısı var mı?

Evet, var.

Hayır, yok.

11. Evinizde internet bağlantısı var ise hangi araç ile bağlanıyorsunuz?

Masaüstü Bilgisayar

Akıllı Telefon

Tablet

Laptop

Diğer (.....)

12. Günlük internet kullanım süreniz nedir?

1 Saatten Az

1-3 Saat Arası

3-5 Saat Arası

5-8 Saat Arası

8-10 Saat

10 Saatten Daha Fazla

13. Akıllı telefon kullanıyor musunuz?

Evet

Hayır

14. Günlük akıllı telefon kullanım süreniz nedir?

0-1 Saat Arası

1-3 Saat Arası

3-5 Saat Arası

5-8 Saat Arası

8 Saatten Daha Fazla

15. Ne kadar zamandır sosyal medya kullanıyorsunuz?

0-1 Yıl Arası

1-2 Yıl Arası

2-3 Yıl Arası

3-4 Yıl Arası

4 ve Daha Fazla

16. Sosyal medyayı hangi amaçla kullanıyorsunuz?

Oyun ve Eğlence

- Arkadaşlık ve Sohbet
- Araştırma ve Ödev
- Film, Video ve Müzik
- Haber
- Diğer (.....)

17. Günlük sosyal medya kullanım süreniz nedir?

- 1 Saatten Az
- 1-3 Saat Arası
- 3-5 Saat Arası
- 5-8 Saat Arası
- 8-10 Saat Arası
- 10 Saat Daha Fazla

18.Sosyal medya hesabınıza genellikle nereden ulaşım sağlıyorsunuz?

- Okul
- Ev
- İnternet Kafe
- Diğer (.....)

19.Sosyal medya hesabınızı genellikle hangi araçtan yardımı ile kullanırsınız.

- Cep Telefonu
- Masaüstü Bilgisayar
- Laptop
- Tablet
- Diğer (.....)

20.En çok kullandığınız sosyal medya hesabınız hangisidir?

- Facebook
- Twitter
- Instagram
- Diğer (.....)

EK 4. Algılanan Sosyal Destek Ölçeği (ASDÖ-R)

AİLEM	Bana U. Değ.	Kıs men	Bana Uygun
1. Bana gerçekten güvenir	()	()	()
2. Sorunlarımı çözmeme yardım eder	()	()	()
3. Bir haksızlığa uğradığımda beni gerçekten destekler	()	()	()
4. Bana gerçekten değer verir	()	()	()
5. Bana doğru tavsiyelerde bulunur	()	()	()
6. Doğru kararlar vermeme yardım eder	()	()	()
7. Davranışlarımı takdir eder	()	()	()
8. İlgili duyduğum şeyleri yapmama yardım eder	()	()	()
9. Hatalarımı nazikçe düzeltir	()	()	()
10. Beni gerçekten anlar	()	()	()
11. Bana, aile gelirimize göre yeterince harçlık verir	()	()	()
12. İyi ve kötü günlerimde yanımda olur	()	()	()
13. Geleceğimle ilgili planlar yapmamda bana yardım eder	()	()	()
14. Üstün, güçlü yanlarımı vurgular	()	()	()
15. İyi ve kötü yönlerimle beni sever	()	()	()
16. Başarılı olmam için bana destek olur	()	()	()
17. Zaman ayırıp sıkıntılarımı gerçekten dinlemez	()	()	()
18. Arkadaşlarımla ilişkilerimin güçlenmesini destekler	()	()	()
19. Sosyal etkinliklere katılmamı destekler	()	()	()
20. Başarılarımı takdir eder	()	()	()

ARKADAŞLARIM	Bana U. Değ.	Kıs men	Bana Uygun
21. Bana gerçekten güvenir	()	()	()
22. İhtiyaç duyduğumda beni gerçekten dinler	()	()	()
23. Sorunlarımı çözmeme yardım eder	()	()	()
24. Bir haksızlığa uğradığımda beni gerçekten destekler	()	()	()
25. Bana gerçekten değer verir	()	()	()
26. Doğru kararlar vermeme yardım eder	()	()	()
27. Hata yaptığımda bile beni kabul eder	()	()	()
28. Hatalarımı düzeltmeme yardım eder	()	()	()
29. Beni gerçekten anlamaz	()	()	()
30. Gerektiğinde harçlığımı benimle paylaşır	()	()	()
31. Derslerle ilgili bilgilerini benimle paylaşır	()	()	()
32. İyi ve kötü günlerimde yanımda olur	()	()	()
33. Bir şeye sinirlendiğimde beni yatıştırır	()	()	()

ÖĞRETMENLERİM	Bana U. Değ.	Kıs men	Bana Uygun
34. Amaç, ilgi ve yeteneklerim konusunda benimle konuşur	()	()	()
35. Bana gerçekten güvenir	()	()	()
36. Sorunlarımı çözmeme yardım eder	()	()	()
37. Bir haksızlığa uğradığımda beni gerçekten destekler	()	()	()
38. Bana gerçekten değer verir	()	()	()
39. Bana doğru tavsiyelerde bulunur	()	()	()
40. Doğru kararlar vermeme yardım eder	()	()	()
41. Hatalarımı nazikçe düzeltir	()	()	()
42. Beni gerçekten anlar	()	()	()
43. Üstün, güçlü yanlarımı vurgular	()	()	()
44. Zaman ayırıp sıkıntılarımı gerçekten dinlemez	()	()	()
45. Arkadaşlarımla ilişkilerimin güçlenmesini destekler	()	()	()
46. Sosyal etkinliklere katılmamı teşvik eder	()	()	()
47. Çok çalıştığım ya da başarılı olduğum zaman beni över	()	()	()
48. Duygu, düşünce ve inançlarıma saygı duyar	()	()	()
49. Derslerde sorularıma içtenlikle cevap verir	()	()	()
50. Bana karşı genellikle adil davranır	()	()	()

ÖZGEÇMİŞ

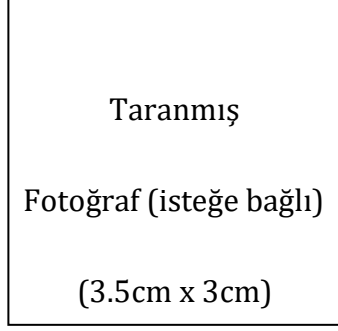
Kişisel Bilgiler

Adı, Soyadı : Kaan Doğan YAZAN

Doğum Yeri ve Yılı...:

Yabancı Dili.....:İngilizce ve İspanyolca

E-Posta.....

Eğitim Durumu

Lisans : İzmir Ekonomi Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji

Yüksek Lisans: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı

Mesleki Deneyim

Yozgat Özel Umudum Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi 2013-2014

Yozgat Özel Darüşşifa Anadolu Sağlık Meslek Lisesi 2014-2015

Şehit Osman Belkaya Anadolu İmam Hatip Lisesi 2015-Halen

Yayınlar

Yazan, K. D., Yazan, F. Ş. ve Köksal, O. (2021, Temmuz). Lise Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığı Düzeylerinin Spor Alışkanlıkları ve Demografik Özellikleri Açısından İncelenmesi. *II. Maarif Kongresi*, Ankara.